

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: FÉLŐS szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/3 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Háztüznézés.

Budapest, április 25.

(V.) Kramarz ur, az ifjú-cseheknek egyik viharezett vezére, szellemileg megjelent Magyarországon. Furcsa járatban fordul meg itt közöttünk: háztüznézni jött. Völegényt keres egy cseh hajadonnak. A leányzó maga a cseh nemzet; a kiszemelt völegény pedig Magyarország. A házasságból nem lesz semmi, Kramarz ur innen kosarat fog haza vinni. De illő dolog, hogy megokolás nélkül ne utasítsuk vissza hízeltő ajánlatát.

Kramarz ur cikkét irt az *Uj Magyar Szemlé*-be a cseh közjogról. Alaptétele az, hogy a magyar közjog és a cseh közjog iker-testvérek: 1526-ban egyszerre szülte őket világra az az erő, amelyet Kossuth Lajos a történelem logikájának nevez. Már az alap-tétel maga is hamis. A cseh közjog 1526-ban született meg, de a magyar alkotmány akkor már hetedfélszáz éves volt. I. Ferdinánd trónaléptével nem a magyar közjog módosult, hanem a Habsburg-ház lépett új viszonyba a magyar nemzettel. A mi közjogunk fejlődése egységes volt mindenha; a dinasztiai változával nem a magyar alkotmány simult az uralkodóhoz, hanem ellenkezőleg a fejedelmek alkalmazkodtak a magyar közjoghoz. Olyik jó szívvel, olyik csak kénszerűlve, olyik ösztönt, olyik csak gyűlölvé e nyögöt és e nyög később való lerázásának reményében. De a történelmi tény az, hogy a magyar közjog egységes és folytonos maradt, mert megsértését vagy ignorálását a nemzet soha nem tűrte, hanem az önkénynek minden ilyenmü kísérletére a legerélyesebb önvédelemmel felelt.

A cseh közjog tehát nem iker-testvére a magyar alkotmánynak. Nem értjük különben, miért vet sulyt Kramarz ur erre a körül-

ményre. Hiszen, hogy a magyar nemzet kapja ki a csehek számára az osztrák zsarát-nokból a Szent Vencel koronájának gesztenyét, arra nézve közömbös, hogy egyszerre látott-e napvilágot a két közjog, avagy mindegyike más-más időben. Mi tehát a Kramarz ur fejtegetéseinek lényegét abban a másik tételben látjuk, amely szerint a cseh közjog ma is fennáll sértetlenül, csak nincs ez idő szerint reális fogantatja. Kramarz ur azt állítja, hogy a fehérhegyi csatában nem a cseh állam-ság bukott el, hanem a cseh királyságnak protestáns nemessége. S ebből következteti, hogy *de jure* még mindig megvan a cseh közjog s mindössze az kellene most már, hogy *de facto* is életbe hívassék megint. A közjogi tudomány elméleti mértékét ez az okoskodás talán megüti. Ahhoz fér szó, hogy vajjon a Fehérhegyen csakugyan csupán egy zendülő fakciót tiport-e el a császári hatalom? De ha valóban nem a cseh királyság állott akkor háboruban a fejedelmével, akkor a dinasztia a hódítás jogán az alkotmányokbáznak jussa nem illette meg. Ezt a kérdést különben nem tartjuk aktuálisnak s még kevésbé politikai kérdésnek, hanem olyanoknak, amelyet az osztrák és cseh történetíróknak kell egymás közt eldönteniük.

A magyar nemzetre ennek az egész problémának csak egyetlen parcellája tartozik: az, amely a cseh közjogi igényeknek a dualizmus kereteibe való beilleszthetőségét érinti. Előttünk egy politikai és történelmi tény áll, amely ránk nézve a kérdés megítélésénél döntő sulyt. Ez a tény az, hogy százötvennégy esztendő óta nincs külön cseh állami szuverénitás, hanem a volt cseh királyság bele van olvasztva az örökös tartományok állami rendjébe. Ezen a *de facto* alapon jött létre az a közjogi szerződés, amelyet mi az 1867: XII. t. c. nevén ismerünk. Ez a szer-

ződés a Lajthán tul *egységes államiságban megszervezett Ausztriát* feltételez. Ime, a csehek közjogi igényeinek a magyar közjog itt vonja meg a határát. A kérdés az, vajjon a cseh nép közjogi követelése megvalósíthatók-e Ausztria államegységének keretében: igen, vagy nem? Kramarz ur e kérdésre nem ad világos feleletet, hanem dodonai homályba burkolt célzásokkal operál. Két kiemelkedő momentum a van az ő fejtegetésének. Az egyik, amelylyel nyilván a magyar közvéleményt akarja megnyugtani, abban áll, hogy a restaurálandó cseh királyság már csak a saját anyagi érdekében is becsületesen fog arra törekedni, hogy a monarkia egyetemes érdekei kárt ne szenvedjenek. Ki kell mondanunk, hogy ez a captatio benevolentiae semmi megnyugtatót nem foglal magában. Nincs kedvünk Kramarz urékkal arról értekezni, hogy mit kelljen értenünk a *monarkia egyetemes érdekei* alatt. Mi 1867-ben egy akkor Csehországra nézve már százhusz esztendő óta fennálló *de facto* alapon kötöttük meg a kiegyezést, amelynek a lényegét a *dualizmus* szó fejezi ki. Maga a grammatikai magyarázat is kétségtelenné teszi már, hogy a közjogi kiegyezés keretében a Szent Vencel koronájának külön állami egyénisége számára nincsen hely. A dualizmus két államot ismer: egyet a Lajthán innen és egyet — egyetlen egyet — a Lajthán tul. Azzal, hogy a cseh állam nem volna sem ellensége, sem akadály a monarkia, Magyarország közvéleményét a cseh ábrándok számára megnyerni nem lehet. Nem akarunk mi nagyhatalom lenni a cseh nép kegyelméből; és még kevésbé akarunk a Szent István birodalmának polgáraitól teljes szuverénitással rendelkező magyar államiság lenni a cseh nép kegyelméből. Mi nekünk a csehekhez egyáltalában semmi közünk; mi csupán Ausztriát ismerjük, még

T Á R C A.

A gazdag ember halála.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Emile Zola.

Verteuil gróf az ötvenes éveiben van; Franciaország egyik legelőkelőbb családjából való és nagy vagyonnak szerencsés gazdája. Mivel a jelenlegi kormány ellen duzzog, úgy él, ahogy éppen tud: cikkeket ír komoly lapoknak, a mivel az erkölcsi és politikai tudományok akadémiájába jutott bele, nagy vállalkozásokba boesátkozik és főlátva a földművelés, az állattenyésztés és a szépművészetek iránt lelkesedik. Egy ideig képviselő is volt és mint olyan heves ellenzéki-ségével tűnt ki.

Mathilde grófné tul van a harmincon. Egyik legszebb szőke szépsége Párisnak. Fehér arcára idők múltán még finomabb lett; mozdulatai csak nyertek hajlékonyság és grácia doigában. Soha sem volt olyan szép, mint éppen most! Hasonlít egy felkelő csillaghoz és még a legfiatalabb asszonyok is féltékeny pillantásokkal méregetik.

A gróf házassága azok közé tartozik, amelyekről nincs mit mondani. Létrejött, amint a „nagy világ”-ban szokás; nem hajlandóságból. Az emberek mindazonáltal azt erősítetik, hogy a gróf és grófné hat évig a legnagyobb egyetértésben élt. Két gyermekük született: egy fiu, Fernand, aki most kapitány és egy leány, Blanche, aki egy évvel ezelőtt Bussac urhoz ment nőül. A gróf és a grófné már rég megszűntek minden bizalmasságot az érintkezésükben. Ő barátok, tanácsokat adnak egymásnak és a világ előtt úgy jelennek meg, mint akik egymásnak vannak te-

remtve. Otthon mindegyikük elzárkózik a maga lakosztályába és tetszése szerint fogad.

Egyszer Mathilde éjfélt után két óra tájban tér haza egy bálból. Komornája segítségére van a levélközésben s mikor visszavonul, így szól:

— A gróf ur nem érezte magát egészen jól.

— Ah! — suttozta a grófné, félig már ál-mában.

Könnnyű kézmozdulattal int a komornának: — Költőn fel holnap pontosan tíz órákor, várom a szabónőmet.

Másnap a gróf nem jelenik meg a dejeunern. Mathilde először a hogyléte felől kérdezősködik; aztán arra szánja rá magát, hogy maga keresi fel. Nagyon haloványának találja a gróft; a gróf nyugodtan fekszik az ágyban, egy arcizma sem mozdul. Három orvos foglalatoskodik körülötte. Halkan tárgyalnak, utasításokat adnak és végül jelentős vallvonogatásokkal távoznak. Két szögla ápolja a beteget és jár-kél a vastag szőnyegekkel borított teremben.

— Szenvéd, barátom? — kérdi a grófné, amikor belép.

A gróf erőlködik, hogy mosolygjon: — Csak csekélység, nyugalomra van szükségem. Köszönöm, hogy eltáradt hozzám.

Két nap mulik el. A szoba semmit sem veszít ünnepeiségéből: az orvosok semmi nyomot nem hagynak, a simára borotvált szolgák nem merik még az unalmukat sem elárulni. A gróf tudja, hogy halálveszedelemben van; rávette az orvosokat, hogy az igazat mondják meg neki. Most türi, hogy beteljesedjék a sorsa, egyetlen panaszos hang nélkül. Többnyire lehunyt szemmel fekszik, vagy maga elől mered — mintha eluagatottságán gondolkoznék.

A grófné elbeszéli barátainak, hogy férje kissé beteg. Elettudóján semmit sem változtatott; látogat, kocszik a Boisban, étkezik, mint rendesen. Csak reggel és este látogatja meg a gróft, hogy állapota felől kérdezősködjék.

— Jobban van, barátom? — Sokkal jobban, kedves Mathilde, köszönöm.

— Ha kívánja, ön mellett maradok. — Nem, az fölösleges. Julien és François elegendő nekem. Minek táradna?

Megértik egymást; külön éltek, külön akarnak meghalni is. A gróf az önzőknek keserű elégtételt érzi, akik bucsuznak ettől a világtól a nélkül, hogy a gyász komédiája játszódna le körülöttük.

Egy este végül már csak nehezen tud lélekezni a gróf. Tudja, hogy nem éri meg már a reggelt. Amikor a grófné a szokásos esti látogatásra megjelenik nála, hirtelen fölemelkedik.

— Ne menjen ma el... Nem érzem jól magamat...

Meg akarja kimélni a grófnét a megszólástól. A grófné várta ezt a felszólítást és némán leül a beteg mellett. Az orvosok ott időznek az ágy körül.

A gyermekeket, Fernandot és Blanchet a betegágyhoz hívták; más rokonok a szomszéd szobában tartózkodnak. Így mulik el a fél éjszaka aggódo várakozásban. A szertartás elő van készítve, most már meghalhat a gróf.

Lélekezése mind gyöngébb, már csak szaggatott sóhajtasok hallatszanak. Megesőköla feleségét és gyermekeit, egy utolsó, visszautasító mozdulat, azzal a talnak fordul és meghal...

Egy orvos föléje hajlik, lefogja a szemét és halkan mondja:

— Vége.

pedig az államilag egységes Ausztriát. S ha Kramarz ur keserűen emlegeti, hogy a cseh királyság restaurálását Hohenwarth alatt a magyar befolyás bukatta meg, akkor vegye hát tudomásul, hogy Andrássy Gyulának akkori politikája pro nunc és pro semper az egyedül lehetséges magyar politika marad.

A másik szempont, amelyet kiemelendőknek tartunk, az, hogy a cseh közjog teljes visszaállítása megfér-e vajjon Ausztria állami egységével? Kramarz ur ebben a tekintetben is kerüli az őszinte nyilatkozatot. De okfejtésének minden szavából kiharsan az a meggyőződése, hogy ez a kompatibilitás egyenesen kizártnak tekintendő. Lazábban összetákoltt államszerkezet az osztráknál amugy sem képzelhető. Az egységnek egyetlen kapcsa ugyszólván az államnyelv. S a csehek éppen ezt ostromolják a legnagyobb átkalkodottsággal. Azt mondják jámbor ábrázattal, hogy nem akarnak ők egyebet, csak az egységes államnyelvnek megsemmisítését. Ez a csak az a spanyolfal, a mely mögött az ő államrobbantó szándékuk rejtőzik. Nekünk különben nincs miért belé elegyednünk az osztrák nyelvviszályba. Végezzék el azt a csehek és a németek, a hogy akarják. Mi csupán egyet követelünk, de ehhez aztán feltétlenül ragaszkodunk. S ez az, hogy Ausztria kifelé is, befelé is mint egységes államszerkezet jelentkezzen. Ha belefér ebbe a cseh közjog, ám valósuljon meg. Ha nem fér bele, írott malaszt fog maradni. Nézzék meg Kramarz urék a szótárban, mit jelent a dualizmus szó s vegyék tudomásul, hogy a mit ez a szó jelent, azt követeli a magyar politika. Annál sem többet, sem kevesebbet. Kivált kevesebbet nem.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 25.

A kérvények sorjegyekében volt Komárom felirata a kuriai bíraskodásban koncedált étetés és fuvarozás törlése iránt. A felirat nem mond újat. Az inkriminált paragrafusokért a törvényhozás se rajong, de minthogy az új törvény voltaképpen még nem is volt alkalmazásban, revízióját a többség mégis csak korainak tartaná. Ezt hangsúlyozta ma a miniszterelnök is, amikor a szélsőbal felirat ötletéből nagyobb vitát csinált a „kuriai bíraskodás ugynevezett szegényfoltja” miatt. S a miniszterelnök álláspontját a t. Ház túlnyomó többsége ezúttal is magáévá tette.

Zokogás és sirás hallatszik. A grófné, Fernand és Blanche térdre omlik. Hangosan zokognak. Egy kis idő múlva visszavonulnak. Fernand és Blanche kivétezi anyjukat. Ettől a pillanattól fogva a halott a temetés szertartásáé.

Az orvosok eltávoztak. Papért küldöttek, hogy a halottnál virraszson; a két szolga nem távozik a halott mellől: ez szolgálatuk befejezése. Az egyik egy kanalat pillant meg; gyorsan a zsebébe csusztatja, hogy a szoba kifogástalan rendjét ne zavarja.

Korán reggel a halott szobája alatt lévő nagy szalonból kalapácsütések hallatszanak. Kárpitosok alakítják át kápolnává a szobát és ravatalt állítanak a közepén. Ezalatt fűnt bebalzsamozzák a halottat.

Ez eltart csaknem egész nap. Amikor másnap ravatra kerül a halott, arcan csaknem fiatalos üdőség látszik.

A temetés napján már kilenc óra tájban hangok emelkednek a házban. Az elhunytak fia és veje fogadja a gyászoló vendégeket; néma udvariasságban egyesülnek, mint olyan emberek, akik nagy fájdalmat szenvedtek el.

Az egész előkelő világ képviselve van: a nemesség, a katonaság, a hivatalok, még szenátorok és akadémikusok is vannak jelen.

Tíz óra tájban végre megindul a gyászmenet. Első osztályú halottas kocsis; a lovak fejét tollak ékesítik, a takarókat ezüstrojtok díszítik. A halotti lepel sarkait egy marsall, egy herceg — az elhunytak egyik öreg barátja — egy volt miniszter és egy akadémikus tartja. Fernand Verteuil és Bussac ur a menet élén megy; aztán következnek a kíséret, a fekete nyakkendő és fekete keztyűs embereknek az áradata, csupa „nagy” személyiség.

Az ablakok tele vannak. Az utcán az emberek sorfalat állnak. A forgalom a gyászkocsok hosszú sorától megakadt. Az omnibuszoknak és a bérkocsoknak a mellékutakba kell fordulniuk.

Erről tehát nem lehet azt mondani, hogy izgalmas vita lett volna. Sőt Buzáth Ferencnek sikerült olyan humoros momentumot csempészni a vitába, hogy igazán kedvesen hatott. Mikor ugyanis már tisztázva volt, hogy a miniszterelnök rendezi a fuvarozás ügyét s így kétes paragrafusnak csak a szokásos megvendéglést koncedáló szakasz marad meg, Buzáth hirtelen felugrott és így szólott:

— Indítványozom, hogy a t. Ház küldjön ki bizottságot, mely a megvendéglés méreteit megállapítja. Hogy ugy mondjam, küldjön ki a t. Ház egy — ételbizottságot.

Ezt persze visszavonta a szavazás előtt, de jó kedvet csinált vele a Háznak. S ilyenkor ez is valami. Másikülönben nyolc miniszteri válasz volt napirenden s a parlament ugy a Szell Kálmán, mint a szakminiszterek válaszait is tudomásul vette. A legtöbbet maguk az interpellálók is. Csak Zmeskál Zoltán nem tudott egészen beleugodni, hogy az igazságügyminiszter semmi különösét sem akar látni a námesztói gyilkosságban. Ezért Zmeskál nem is vette tudomásul a választ, pedig — ugymond — a rituális gyilkosságban ő sem hisz. Hogy aztán mért bántja mégis, hogy az igazságügyminiszter se hajlandó benne hinni, azt az öreg ur elfelejtette megmondani.

Holnap királyi leirattal berekesztik a harmadik ülésszakot.

A képviselőház ülése április 25-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár Antal, Tóth János. A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác és gróf Széchenyi Imre.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítették.

(A kérvények.)

Több törvényhatóság a pálinkaivás korlátozása iránt fordult a törvényhozáshoz. Páder Rezső szólanál ohajt.

Elnök: Miután a pálinkaivásra vonatkozó kérvényekre egy ízben már a Ház határozott, ezek a kérvények most nem tárgyalhatók s ugyanazon határozat körébe esnek, amelybe az előbbi e tárgyban beérkezett folyamodványok. Vita tehát e tárgynál nem lehet.

Olaj Laios: A szőlás jogát senkinek a Házban korlátozni nem szabad. Ezt ő és a Ház nem engedheti s e kérvényekhez, szerinte, lehet hozzá szólni.

Elnök: A házszabályok világos intézkedése szerint a kérvények nem tárgyalhatók, következőleg ezekhez most hozzászólni sem lehet.

Luzáth Ferenc szerint sokszor fordult már elő eset, például az erkölcsi bajok javítására a beérkezett kérvényeknél, hogy különböző oldalról beérkezett kérvények képesen a Ház ismételtlen foglalkozott ugyanazon tárggyal.

Szell Kálmán miniszterelnök: A házszabályok

illető szakaszának értelmezése és alkalmazása főként félreértés foroz fenn azok részéről, akik a kérvényi bizottság véleményével ellenkező felfogásnak adták kifejezést. Mert az a szakasz egészen világos: ez a szakasz nem azt mondja, hogy egy határozat, amely egy bizonyos ügyben az ülésszak folyama alatt hozott, már meg nem változtatható, mint a hogy a t. képviselő ur gondolja, de ez a szakasz egész világosan azt mondja, hogy az a kérvény, amely felett a Ház akár valamely tagjának indítványa, akár előbb benyújtott kérvény folytán — tehát arra a tárgyra nézve — már határozott, azon ülésszakban többé nem tárgyalható. 'Itt tesz ez a t. Ház? Azt teszi, hogy ha a kérvények között vannak olyanok, amelyeknek tárgya felett már határozott a Ház, akkor ugyanezt a kérvényt újból tárgyalni nem lehet.

A Ház a kérvényi bizottság véleményét fogadja el.

(A komáromi felirat.)

Komárommegye az 1899. évi XV. választási bírósáktól törvény 7., 8., 9. §-ának törlését vagy módosítását kéri.

Thaly Ferenc szerint a szóban forgó törvény-szakaszok tényleg törlendők volna, mert az új választási törvénynek a legsérlemesebb intézkedéseit képezik, mert a fuvarok címe alatt választási költségeket és visszaéléseket statálnak. A következő határozati javaslatot adja be:

„A képviselőház pártolja Komárom vármegye feliratát és kiadja azt a miniszterelnök útján a kormányknak.”

Radócsa János azt hiszi, egyetért az egész Ház akkor, amikor a választások tisztaságáról van szó, egyetértett, amikor azt sürgette. Különös, hogy most, mikor alig lépett még érvénybe az új törvény, már módosítani akarják, holott a törvény letartozása annakidején meglehetősen egyetértéssel hozott meg. Kéri a Házat, mellőzze Thaly indítványát s fogadja el az elődó javaslatát.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Ebben a kérdésben már többször nyilatkoztam a t. képviselőház előtt. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Nyilatkoztam a költségvetés tárgyalása alkalmával, nyilatkoztam más alkalmakkor is és kifejtettem nézetemet, hogy azt a törvényt, amelynek célja a választási visszaéléseket lehetőleg megszüntetni, de mindenesetre korlátozni azt a törvényt, amely végrehajtva nincs, mely egyetlegesszer sem alkalmazható, ezt a törvényt az első alkalmazás előtt módosítani a magam részéről sem indokoltnak, sem célszerűnek nem tartom. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Mert azok a motívumok, amelyek a törvényhozást arra indították, hogy ebben az irányban törvényes intézkedést létesítsen, azok a motívumok ma is fennforognak. Ha majdan az élet ennek a törvénynek hiányait ki fogja mutatni, ha majdan az élet arra fog tanítani, hogy nincs elérve a cél, amely a törvényhozás előtt lebegett, akkor elérkezik ideje annak, hogy a törvény revízió alá vessék, de addig — nézetem szerint — nem. A törvénynek ugyanis az a célja nem volt, amelyet neki Thaly Ferenc t. képviselő ur tulajdonít: hogy perpetuálja a választási visszaéléseket. Nem, a törvénynek célja, hogy a visszaéléseket szűk korlátok közé szorítsa, lehetőleg mérsékelje és amennyire lehet, megszüntesse.

A rendeletek, amelyeket kiadtam, ezt tartják szem előtt és tulajdonképpen erre nézve szööltek fel, mert Thaly Ferenc t. képviselő ur az ő felszólalásában ezekre a rendeletekre reflektált, azokat kiho-

Hallani a kocsisok káromkodását és az ostorok pattogását.

Ezenközben Verteuil grófné otthon van; bezárkózott a budóirjába. Az izgalom és a fájdalom állítólag beteggé tette. Egy chaiselongueon elnyulva övének a bojtjával játszik és álmodozva és megkönnyebbülten néz el a takarója fölött.

A templomban a gyászszertartás csaknem két órahosszat tart. Az egész papság talpon van reggel óta.

Végre mindenki helyet foglalt a templomban, az asszonyok bal, a férfiak jobb oldalt. Bugó orgonaszó és szívszaggató ének hallatszik. A papok fekete talárukbán körüljárják a ravatalt és latin imádságokat mormolnak. Aztán mindenki fölkel, az emberek kezét szorítanak és oda hagyják a templomot.

* Szép junisi nap; a levegő meleg és madarak esieseregésétől hangos. A templom előtt lévő kis téren az emberek tolonganak. Aki nem akarja a halottat tovább kísérni, titokban kiküldi magát. Sokáig tart, amíg a menet rendje ujra helyre áll.

A kocsik a temetőbe mennek. Utközben senki sem gondol már arra, hogy halottas menetet kísér. A nyári szezonról, üzleti ügyekről eszevesznek; a hölgyek a legújabb divatról beszélgetnek.

— Az idén megint Dieppebe megy, kedvesem?

— Azt hiszem igen, de még csak augusztusban... A jövő héten a Loire mellett lévő birtokunkat akarjuk meglátogatni.

— Ó tehát a levelet elfogta és arra verekedtek?

— Szót sem érdemel — csak egy kis karcolás. Még az nap együtt ebédeltem vele a klubban; sőt huszonöt louis-t nyert el tőlem.

— Visszavonhatatlanul meglesz a részvényesek ülése holnapután.

— Meg akarnak választani a felügyelő-

bizottságba. Fájdalom annyira el vagyok foglaltva, hogy még nem tudom, elfogadhatom-e.

A menet végig megy egy avenuen. A nap teljes pompájában süt. Egy szép szőke női fejecske hirtelen kinez egy kocsi ablakán és egészen elragadtatva felkiált:

— Ah, milyen szép itt!

Megérkeznek a Montparnasse temetőhöz. Itt minden csendes; csak a kavics recsegését hallani a kerekek alatt. Végre ott vannak a grófi család kriptája előtt. Fehér márványból való kápolna.

A gyászbeszéd megkezdődnek. Négy beszédet mondanak.

Az exminiszter nagy vonásokban a halotti politikai pályafutását festi s a gróft mint való-ságos lángészt méltatja. Aztán egy jó barát az elhunyt érényeiről beszél. Harmadiknak egy ismeretlen személyiség ragadja meg a szót. Kísül, hogy az illető elnöke egy iparvállalatnak, amelynek Verteuil gróf pedig igazgatója volt. Végül egy haragosnak látszó kis ember az erkölcsi és politikai tudományok akadémiaja nevében fejezi ki fájdalmát. A gyászoló közönség ezalatt a szomszédos sírok feliratait tanulmányozza a fehér márványlapokon.

A finom hallású emberek időnként elleshetnek egy-egy szót — — — Egy öreg ur meghallja ezeket a szavakat:

... Mind a nagy lelki tulajdonságok — nagylelkűség és irgalom — amelyek az elhunytban megvoltak ...

Az öreg urnak megrándul a vállá és mintegy magának beszél:

— Igen, igen! Én ismertem őt. Finom lélek volt!

A halottat örök nyugalomra helyezték; a vendégek távoznak.

* A grófné a chaiselongueon pihen és még mindig övének a bojtjával játszik. Álmodozva néz maga elé. Finom arca lassankint elpirul — —

gázolta és azt állította, hogy azok inkább zavart okoznak, semmint világosságot derítenek a kérdésre és a kérdéseket helytelen odaállítását eredményezik a törvényhatóságoknál. Azt hiszem, a t. képviselő ur téved. A rendeletknél azt tartottam szem előtt, hogy a törvény úgy hajtsák végre, amint a törvény intenciója és a maga eredeti értelméből, célzataból kivetkőzött, ne legyen a törvényhatóságok által hozandó statútumok után. Mert azt állítottam oda, hogy nem szabad a fuvardíj maximumát éppen többet megállapítani, mint amennyi az azon a vidéken divó fuvar-költségeknek tiszta és egyszerű megtérítése. Éppen azért kasszáltam a törvényhatóságok statútumait, amelyek nemcsak hogy egymástól nagyon eltérők voltak, de nézetem szerint túlléptek a célon és a törvény erejét rendeltetésétől eltértek. Utasítottam ebben az irányban a törvényhatóságokat; és pedig úgy, hogy világos explikativ módon megindokoltam a megsemmisítő rendeletet. Mert csak ekként járhattam el, a törvényhatóságok autonóm jogkörbe nem vághattam azzal, hogy előírta volna, mit határozzanak, de megokoltam, miért semmisítettem meg a határozatot és az indokolásban kifejtett nézetek a törvényhatóságokat fülvilágosíthattak arról, hogy az újban hozandó statútumban ne lőjenek túl a célon, hanem tisztán, teljesen az ottani vidék szokásának megfelelő fuvar-költségek ellenértékét vegyék fel. Ezt úgy rendeltem el, hogy a zavarok és félreértések kikerültesse és e zavarok és félreértések köpenyére alá bujjatok visszaadások elő ne fordulhassanak. Éppen azért az egyes községek kilométer-távolsága szerint kell megállapítani a fuvardíjat.

Azt mondja Thaly Ferenc t. képviselőtársam, hogy zavart okozhat az a része a rendeletnek, amely azt mondja, hogy ha a fuvaros több választót szállít, vagy kevesebbet, akkor változhatik az eredetileg megállapított fuvardíj. Bocsanatot kérek, nem okozhat zavart, mert a törvényhatóságok kellőképpen és világosan meg fogják állapítani, hogy hány személy szállításért, vagyis hány választó után menni fuvardíj jár bizonyos maximális tétel szerint. Ha ez nem volna benne, akkor volna házgas a rendelet. Mert az csak nem lehet mindegy a fuvardíj nagysága szempontjából, hogy a fuvaros két személyt szállít-e vagy például nyolcat. Éppen a cél biztosítása szempontjából, éppen azért, hogy ne csuszassanak be visszaadások, rendelkeztem úgy, hogy bizonyos maximális számon alul vagy felül változhatik a fuvardíj alapjául. Arról a képviselő ur a törvény egyéb részéről mond, azok már mind megvitattak dolgok. Azt mondja: ki fog abban jellemezni, hogy a szokások elutasításában áll? Hát a Kuria! Hisz a Kuria fogja végrehajtani a törvényt és a kérvényezők által feldelendő körülmények megvizsgálása alapján — hiszen méltóztatik az eljárást ismerni, amely, bár nagyon kompendiózus, de világos és egyszerű és alkalmas arra, hogy a tényállás kiderítésére — az fogja eldönteni ezt a kérdést és annak a judikaturájában van letéve a biztosíték. Azt hiszem, mindazon érvek, melyek a törvény e szakaszai ellen hozták, annak idején meg lettek vitatva. Most, mielőtt a törvény alkalmazatnék, nincs ideje annak módosítására utasítani a kormányt. Méltóztatnék bevárni a törvény alkalmazását s ahhoz képest aztán esetleg indítványt tenni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Molnár János meg van győződve, hogy azok a törvényeszközök, amelyeknek megváltoztatását Komárommegye kéri, szentesítik a választási veszteségeket. A veszedelem immens, addig kell a bajon segíteni, míg az új törvény révén az ellenzékét meg nem tizedeli. Elfogadja Thaly Ferenc határozati javaslatát.

Rátkay László kéri a belügyminisztert, nyilatkozzék most, hogy mit ért a kuriai bíróságonban a választásoknál megengedett szokásos vendéglátás alatt.

Buzáth Ferenc a következő indítványt adja be: „A Ház egy bizottságot küld ki a választási ellátásnak, illetőleg a választási ellátának megállapítása céljából. (Husz derültsg.)

Előnk szavazásra bocsátja a kérdést. A Ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadja el Thaly Ferenc indítványával szemben.

Buzáth Ferenc visszavonja javaslatát s így ez szavazás alá nem kerülhet.

(Széll Kálmán válasza.)

Következik a miniszteri válaszok.

Széll Kálmán miniszterelnök felel Perényi Zsigmond bárónak az Ugocsa és szomszédos vármegyékben terjedő inség tárgyában beadott interpellációjára. Amint az inség tudomására jutott, rögtön intézkedett, hogy kiserjék figyelemmel az inséget s tegyenek jelentést az állapotokról. A kereskedelemügyi miniszter után 80 ezer forint segélyt kaptak az inségek, a földmívelésügyi miniszter pedig az iparfejlesztés érdekében tett lépéseket s így minden megtörtént az éhség csillapítására. Kéri válasznak tudomásul vételét.

A Ház a választ tudomásul vette.

Széll Kálmán miniszterelnök felel Major Ferencnek a konzulatúsi vizsgára vonatkozó interpellációjára. A külügyminisztériumban gondoskodás történt arra nézve, hogy minden konzulatnál legyen olyan ember alkalmazva, aki vagy magyar ember, vagy tud magyarul, hogy a konzulatunkhoz forduló magyar emberek meghallgatást nyújtsanak. A konzulatúsi akadémián tanulják a magyar nyelvet s így rövid idő alatt minden konzulatúsi el lesz látva olyan attasékkal, akik ez akadémiából kikerülve

birják a magyar nyelvet. Kéri válaszanak tudomásul vételét.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Molnár János visszavonja az urbéri 1/4 telkek után járó adócenzus most folyamatban levő megállapítását illetőleg tett interpellációját, miután nem reméli — a költségvetés tárgyalása folyamán felferültek után — hogy interpellációjá kedvező elintézés nyer.

Széll Kálmán miniszterelnök: A képviselő viszávonásának így indokolása készíti arra, hogy most már mégis nyilatkozzék. Nem azért nem felelt, mintha valakinek felszólalási jogát el akarta volna újni. A kuriai bíróságról szóló törvényt a legliberálisabban hajtotta végre. A választók száma roppantul megszorodott. Az adócenzusok megállapítása legkorrektebb módon történt meg. Kéri a választ tudomásul vételét.

Molnár János: Nem tudja, hogy miután vissza-vonta interpellációját, van-e joga a felszólalásra.

Előnk: Kérheti a Házat, hogy felszólalhasson. (Halljuk! Halljuk!)

Molnár János: Tudomásul veszi a miniszterelnök választát, s megjegyzi, hogy nem akarta szándékos halogatással valódni.

(A némesztói gyilkosság.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Zmeskál Zoltán képviselő ur a némesztói gyermekgyilkosság ügyében intézett hozzám interpellációt. Az áttekinthetőség végett pontonként fogok erre az interpellációra válaszolni. Az első kérdés ez: „Van-e arról tudomása a miniszter urnak, hogy az árva megváltás Némesztói nagyközségben az 1899. október 15. és 16. közötti éjjelen egy Cserehán János nevű körülbelül tizenkét éves árva fiú, felette gyanus körülmények között, egy nyitott az egyik fűtővetőből a mácsik egészen szabályszerű éles, a nyakcsigolyáig ható metszéssel meggyilkoltatott?”

Erre válaszul az, hogy igenis, a hivatalos iratok alapján van tudomásom arról, hogy 1899. október 16-án reggel Némesztón egy, abban az időben nyíva tartott és be sem zárható pincében egy Cserehán János nevű, 12 éves fiú holtteste találtatott, akinek a torkán egy egészen a csigolyáig ható, széles, élelkel ellátott seb tátongott. Azt, hogy a nevezett fiú meggyilkoltatott-e vagy nem, nem tudom; ezt csak akkor lehet majd tudni, ha a vizsgálat teljesen be lesz fejezve és a bíróság ebben az ügyben ítélt.

Ezzel válaszulam volna tulajdonképpen az első pontra. Azonban a t. képviselő ur jónak látta interpellációjá megokolásában olyan tényeket is állítani, amelyek a vizsgálat adataival egyáltalában nincsenek igazolva, sőt azokkal merőben ellentétesek. Allanak.

Nem szándékozom a való és valótlan tényeknek azt a halmazát, amelyeket a t. képviselő ur előadott, bonokos alá venni, mert alig kerülhetném el, hogy következtetésekre ragadtassam magamat, vagy hogy legalább a tényeket bizonyos irányban csoportosítsam; ezt pedig kerülni óhajtom, mert semmiképpen véleményem ebben az ügyben nyilvánítani nem akarok. Azt azonban még sem mulasztom el, hogy a t. képviselő urnak némely állítását, amely a vizsgálati iratok által egyenesen meg van cáfolva, fel ne említem. Így a t. képviselő ur azt állítja, hogy a fiú „véreből tökéletesen lefolyva” találtatott, aminek az értelmét aztán később ezzal az állítással, hogy a csendőrség, amely elsőnek jelent meg a helyszínen, a hulla alatt egy csepp vért sem talált. A vizsgálat folyamán ezzel szemben mind a tanúk, köztük csendőröknek vallomása által is, mint pedig a vizsgálóbíró által a helyszínen megjelölt szemle által konstátálva van, hogy azon a helyen, ahol a hulla feküdt, nevezetesen pedig a nyaknak megfelelő helyen elég nagy vértöves volt található, amelyből aztán egyes ágazatok is kifolytak. Ez a tény állítása tehát a t. képviselő urnak a vizsgálati iratokkal merőben ellentétes.

Azt állítja továbbá a képviselő ur, hogy a csendőrség a pincében talált gyermekhullától nem nagy távolságban tompa, rozsdás kést talált, amelylyel ilyen szabályszerű metszést egyáltalában nem lehetett végezni. A szakértői vélemény ennek ellentmond, még pedig az a két, részben felülvizsgált szakértői vélemény, amely egyhangulag ellenkezőt állít.

A t. képviselő ur továbbá úgy adja elő a dolgot, mintha a csendőrség, amely elsőször jelent meg a helyszínen, ami különben is nem áll, a pincétől alig három méternyi távolságban levő Jakobsohn-féle deszkakerítésen véres kezlenyomatokat talált volna, melyek után elindult, az udvaron keresztül ez Jakobsohn zsidó iskolásozga lakásába hatolt volna, sem felel meg a valóságnak. A csendőrség csak tíz nappal a hulla feltalálása után jelent ott meg és a szennyes köztűt talált egy közeljében verőfoszt inget, melyet le is foglalt. Az sem áll, hogy Jakobsohn azt mondotta volna, hogy ő maga vagott libát, amire a t. képviselő ur szintén sujt helyez és aminek kommentárakat fűz, hanem Jakobsohn azt vallotta, hogy Eisenberger sakter vagta a libát és ő csak segédkezett. A libavégzés tényleg a halálosítet megelőzőleg nyolc nappal történt, ami tanuvalomásokkal is igazolva van. Megjegyzem, hogy a vizsgálati iratok között nyoma sincs annak az állítólagos ténynek, hogy a gyilkosságot megelőző éjjelen a némesztói gyógyszerzert előtt átment éjjeli őrn Nürnbergert nejevel együtt felismerte volna és észrevenni vette azt is, hogy Nürnbergert neje valami edényt vitt ruhája alatt és éppen arra felé haladt volna, ahol a gyermek-

hulla feltaláltatott, illetőleg Jakobsohn lakásának irányában. Elég ennyi arra nézve, hogy azok a tények, állítások, melyeket a t. képviselő ur hallott és amelyekre interpellációját alapította, egyáltalában nem olyan kétségtelenek, mint amilyeneknek ő azokat feltüntetette.

A hírlapokban megjelent közlemények alapján azonnal, amint erről az esetről tudomást szereztem, látván, hogy milyen szempontból fogják fel, felhívtam a rózsahegyri kir. ügyészt, hogy engem az ügy állásáról tájékoztasson és arról a kassai főügyészt, kinek akkor a rózsahegyri királyi ügyészség alá volt rendelve, értesítettem.

Aból a célból tettem ezt, hogy ezen ügynek folyását ellenőrizhessem és ügyelhessek arra, hogy minden a szabályoknak megfelelően történjék. Intézkedésre azonban nem volt szükség, mert a hozzám érkezett jelentésekből azt láttam, hogy az ügy a rendes szabályos mederbe terelődött.

Azt is meg kell jegyezmem, hogy a vizsgálat a központban a rendes vizsgálóbíró bizatot meg, — nem erre az esetre egy törvényszéki bír, hanem a rendes vizsgálóbíró — aki az 1891. XVII. törvény-cikk 33. §-a értelmében állandó helyettesével együtt két évre az igazságügyminiszter által nevezettik ki. Azt mondja a képviselő ur, hogy (Olvasva): „alig, hogy ez a törvényszéki bír az ezen rituális gyilkosságra vonatkozó adatokat átvette és áttanulmányozhatta volna, királyi táblai bíróa nevezetvén ki, a rózsahegyri törvényszék területét elhagyta és így a rituális gyilkosság kiderítése csak újabb halasztást szenvedett.” Erre nézve legyen szabad azt megjegyezmem, hogy a központi vizsgálóbíró teljesen befejezte a vizsgálatot akkor, amikor királyi táblai bírói címmel és jelleggel zsolnai járásbíró nevezetvén ki. Hátra volt még akkoriban a véleményező hatóságnak megkeresése, de ez is a királyi törvényszék feladata.

Middőn azután újfórr az igazságügyi orvosi tanácsotól az iratok vizsgálójútek, akkor már ott volt a másik vizsgálóbíró, Hunyady Béla vizsgálóbíró december 2-án mentetett fel, de tényleg már december 1-én ki volt nevezve az új vizsgálóbíró. Egyébirant abban, hogy Hunyady vizsgálóbíró kinevezetvén zsolnai járásbíró, semmi ezen ügyre vonatkozó célzatosság nem volt. Hunyady Béla vizsgálóbíró november első napjaiban járt el Némesztó községben és a vizsgálatot november 6-án fejezte be; én csak november 5-én nyertem egyáltalában tudomást ezen ügyről. November elején már a pozsonyi ítélőtábla elnöke előterjesztést tett arra nézve, hogy a trencsői törvényszék etnökévé kinevezett zsolnai járásbíró helyébe Hunyady vizsgálóbíró nevezessék ki járásbírónak és a legelsőbb elhatározás november 20-án kelt, tehát nekem akkoriban egyáltalában nem lehetett még tudomásom arról sem, hogy az ő kezébe ment át az ügy.

További kérdése a t. képviselő urnak az, hogy (Olvasva): „Igaz-e, miszerint a vizsgálat folyama alatt ezen gyilkossági ügyben Némesztóról egy zsidó küldöttség járt meg az igazságügyminiszter urnál és ha járt, nem-e ezen körülménynek tudandó be az előnyomozat elposványosodása?”

Erre kerekem a válaszom az, hogy nem igaz, hogy nálam zsidó küldöttség járt volna. További kérdése (Olvasva): „Hajlandó-e az igazságügyminiszter intézkedni, hogy ezen mindenesetre gyanus és rejtélyes gyilkosság kiderítése érdekében egy a királyi ügyészhez, mint az illetékes rózsahegyri királyi törvényszék haladéktalanul és gyorsan eljárjon?”

Válaszom, hogy igenis hajlandó vagyok oda hatni, hogy ez ügy kellő gyorsasággal intéztesék el, de a legnagyobb sujt arra helyezem, hogy ezen ügy alaposan intéztesék el. Ha a t. képviselő ur szabatos és gyors eljárás alatt azt érti, a mit az interpellációját kísérő beszédében iníciál, hogy két, általa gyanusítottnak nevezett egyént vizsgálati fogdába kellene helyezni, erre vonatkozólag ki kell jelentenem, hogy erre bármily módon befolyást gyakorolni nem szándékozom akkor, a midőn arra törvény van. (Helyeslés a jobboldalon.)

Egyébirant nem hallgathatom el, hogy a t. képviselő ur interpellációjával, azt hiszem, hogy akarata ellenére, némi késéssel okozott ez ügyben, mert az interpellációját kísérő beszédében mondott állításai nemcsak arra kényszerítettek engemet, hogy jelentést kívánjak be ezen ügyre vonatkozólag, hanem kénytelen voltam a jelentést is felkivánni, hogy magam meggyőződjek arról, hogy ezen állítások mennyiben felelnek meg a valóságnak. Ez némi késéssel okozott.

Kérem, méltóztatassék a t. Háznak ezen válaszat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Zmeskál Zoltán reflektálni óhaját a miniszter válaszára. A miniszter multkor adott ideiglenes válaszában kijelentette, hogy tudomása van a gyilkosságról s az eljárás folyamatban van. Ma az ellenkezőt állítja. Ezután a miniszter válaszanak némely részével polemizál és kijelenti, hogy a választ tudomásul nem veszi.

A Ház tudomásul vette a választ.

(A többi válasza.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter válaszul Kálmán Károlynak a tízparancsolat megtartása ügyében tett interpellációjára. Az egyedüli törvényes intézkedés a kihágási büntetőtörvény 51. §-a lehet csak. Az a kérdés merül föl, hogy a tízparancsolat képezheti-e valamilyen hitelezetett tételeit tárgyát. Ezt interpelláló megafólja, mert a tízparancsolatot ő nem isteni

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percrenyre Payerbachról. Tulajdonos: Dr. Konrad. Gyönyörű, napos, szőlőtől övött felkúszón, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizsgátmód. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyíva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektusai és ártálatok az alján. az igazgatóknak

törvénynek, hanem egy törvényhozó törvényének deklarálja. A felhozott esetek nem gyalázzák meg a tizparanosolatot. Az illető kereskedők nem akarták ezt, hanem csak reklámot akartak üzletüknek csinálni, gyalázó szándék nélkül. Izléstelenség lehet a dologban, de ezt a törvény nem büntetheti, csak a meggyalázást, itt pedig ez az eset nem fordul elő. Nincs ok megtorló intézkedésekre s kéri a válasz tudomásul vételét.

A ház a választ tudomásul veszi.

Lukács László pénzügyminiszter Visontai Soma interpellációjára való válaszképpen kéri, hogy később válaszolhasson, akkor, mikor az interpelláló képviselő jelen lesz.

A ház ehhez hozzájárul.

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Boda Vilmos interpellációjára Schwartz János és társai alapján. Az addóvételek a felek saját bevallása alapján történt. Bár ők azt állítják, hogy az illető vallomás tévedésből történt. Nincs abban a helyzetben, hogy akár vizsgálatot is elrendeljen, mert, mivel a közigazgatási bíróság ez ügyben ítélkezett, neki nincs joga fölülbírálni a közigazgatási bíróság ítéletét. A felek forduljanak újabb panaszírással a törvényes határidőn belül a közigazgatási bírósághoz.

A ház a választ tudomásul vette.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter felel Madarász József interpellációjára a zala-apáti községbeli oktatás ügyében. Ő ehhez az ügyhöz — minthogy az illető iskola római katolikus feltekezeti jellegű — csak főfelügyelői uton szolhat hozzá. A tanítói állás betöltése azért húzódtott oly soká, mert az iskolások nem alakultak meg. Különböző tanítás egyáltalán nem szünetelt.

A ház a választ tudomásul veszi.

Elnök a jövő ülés napirendjének és idejének megállapítása után az ülést bezárta.

BELFÖLD.

Az új korona-kölcsön. Értesülésünk szerint az a hír, mintha **Lukács** László pénzügyminiszter az új korona-kölcsön kibocsátásáról csak jelentést terjesztene a képviselőház elé, félreértésnek alapszik. A miniszter törvényjavaslatot fog benyújtani, ami már ezért is szükséges, mert a beruházási kölcsönről szóló törvény a kölvényeknek 3 1/2%-os kamatozását állapította meg, míg a jelenleg kibocsátandó kölcsön 4%-os lesz.

Bécsből táviratozzák: A Rothschild-csoport tagjai ma a hitelintézet épületében folytatták az új magyar kölcsönre vonatkozó tanácskozást. Az értekezleten részt vett **Popovics** miniszteri tanácsos is. **Popovics** tulajdonképpen azért volt ma Bécsben, hogy az osztrák-magyar bank főtanácsának ülésén részt vegyen. Tassig igazgató ma este több napra Berlinbe utazott, mely alkalommal a német üzlettsákkal meg fogja beszélni, hogy milyen módokat lehet bocsátás a jövő hónapban aláírásra a kölcsönnek fix átveendő 70 millió koronát tévő részét. Minthogy a törvényjavaslatot előbb a magyar országgyűlésen le kell tárgyalni és egyéb előkészületekre is van szükség, a kölcsön május közepe előtt nem fog a piacra kerülni.

Szentesítés előtt. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására kiküldött bizottság ma délelőtti 11 órakor a képviselőház elnöki ülésében **Daniel** Gábor alelnök elnöklése alatt ülést tartott, melyen a főrendiház részéről gróf **Degenfeld** Imre jegyző, a képviselőház részéről **Percezel** Béni és **Nyegre** László jegyzők, a pénzügyminisztérium részéről **Pap Elek** pénzügyminiszteri osztálytanácsos voltak jelen. A bizottság „az 1893. IV. t. cikk némely intézkedéseinek kiegészítéséről” és „az 1900. évi állami költségvetéséről” szóló törvényjavaslatokat átvizsgálta s miután azokat a két ház határozataival mindenben teljesen megegyezőnek találta, a törvényjavaslatokat a szokott módon legfelsőbb szentesítés alá terjesztetnek.

Bizalom Széll Kálmánnak. **Temesvárról** telegrafálják: **Temes megye** küldöttje csütörtökön délelőtti tiszteleg **Széll** Kálmán miniszterelnöknek, hogy a legutóbbi közgyűlésen egyhangú lelkesedéssel megszavazott bizalmat tolmácsolja. A küldöttség szónoka **Molnár** Viktor főispán, tagjai: **Kabdebő** Gergely alispán, báró **Baich** Milán és **Gáll** József főrendiházi tagok, gróf **Woraczik** János, **Braunmüller** Emil, **Plausch** Mátyás kir. tanácsos, **Vargies** Imre, **Besseney** Ferenc és **Mayer** Károly országgyűlési képviselők. Báró **Baich** Milán csütörtökön este **Széll** Kálmán miniszterelnök tiszteletére ebédet ad, melyre **Temesvár** város országgyűlési képviselője, **Féjerváry** Géza honvédelmi miniszter is hivatalos.

Az új ülésszak. Ma este a függetlenség és 48-as Kossuth-párt tartott értekezletet, hogy megtegye az új ülésszak alkalmából szükségessé vált jelöléseit és megválassza tisztikarát. A képviselőház bizottságába nagyszámú régiókat kaptak a párt. A képviselőház jegyzőjének **Lukács** Gyulát jelölték. A konferencia azután újból megválasztotta a párt tisztikarát. **Alemlők lettek: Thaly Kálmán, Győr, Elek: jezsuiták:**

Ráthay László, **Kubik** Béla, **Pichler** Győző, **Thaly** Ferenc, **Putnoky** Mór, **Messző** László; körgazda: **Tóth** János. Végül megválasztott a 15 tagból álló intézőbizottság, melynek elnöke **Kossuth** Ferenc.

Tóth János körgazda ezután betértesztette a harmadik ülésszakra vonatkozó számadásokat, mire **Justh** Gyula indítványára a párt egyhangúlag nagy lelkesedéssel bizalmat szavazott **Kossuth** Ferenc elnöknek. Az értekezlet végül felkérte **Ráthay** Lászlót, hogy az új ülésszak első ülésének valamelyikén interpellációt intézzen a miniszterelnökhöz az iránt, hogy a **Kossuth** Lajos szobrára és mauzóleumára gyűjtött összeggel mi történik.

Az országgyűlési néppárt tegnapi értekezletén a képviselőház jegyzőit tiszteleg **Buzáth** Ferencet, a néppárt jegyzőjét jelölték.

Tibád Antal bucsuja. **Tibád** Antal közigazgatási bíró levelet írt a székhelyadvarhelyi választókerület választóinak, melyben bejelenti a mandátumáról való lemondását és köszönetet mond a választóknak nyolc választáson tanúsított bizalmáért.

A fölemelt tiszti ízetések. A közös hadügyminisztérium ma körrendeletet adott ki, hogy a fölemelt tiszti ízetéseket és a január elseje óta járó illetékpótlékokat azonnal folyósítsák.

A református konvent.

— Második nap. —

Budapest, április 25.

A református konvontje ma folytatta tanácskozását **Tisza** Kálmán és **Kun** Bertalan elnöklése alatt és több fontos ügygel foglalkozott, többek közt a vallásánarok kvalifikációjának kérdésével, a hitoktatások nyugdíjgyűjével, az adózási reformmal. Legérdekesebb tárgya volt a konventnek a budapesti egyházmegyei protestáns fakultás ügye, amelynek vitájában **Szilágyi** Dezső, **Tisza** Kálmán és **Kovács** Albert vettek részt, s amelyre névbe nem hozott a konvent pozitív határozatot, hanem kimondotta, hogy az egyházkerületeket kell nyilatkoztatóikra felszólítani. Erre volt tovább a közalapi segélyek ügyében kifejeződött vita, amelyben egyrészt gróf **Tisza** István, másrészt **Szilágyi** Dezső és **Tisza** Kálmán állottak szemben egymással. A konvent végül elfogadta **Tisza** István javaslatát, **Tisza** Kálmán ellenzésével szemben.

Részletes tudósításunk a következő:

Az ülést **Tisza** Kálmán elnök megnyitotta. Gróf **Degenfeld** József előadta jelentését, hogy a tökésegy és a misszió-bizottság elvégezte munkáját. Jelentése annak során a konvent elé került.

Ezután **Sass** Béla előadta a tanügyi bizottság jelentését olvastá fel és kérte a konventet, hogy a bizottsági határozatokat hagyja jóvá.

A jelentés egyes pontjait felszólalás nélkül, helyesléggel tudomásul vették.

A jogmunkai vallásánarok képesítésének kérdésénél élénk vita keletkezett. Ugyanis némely főgimnázium, midőn a vallásánari állásra pályázatot hirdet, a konvent által megállapított kvalifikáción felül még egyéb követeléssel áll elő. Ez számos visszaélésre szolgálhat okul. A tanügyi bizottság helyteleníti ezt az eljárást és azt ajánlja, hogy az egyházkerületek ugyan előnyben részesíthetik a jelesebb pályázókat, de eleve nem zárhatják ki azokat, akik a konvent által meghatározott kvalifikációval bírnak.

Szilágyi Dezső helyesli, ha többet kívánnak a pályázóktól és így az intézet színvonalának emelése törekesszen. Miért is nem fogadják el a megrovást, mely azokra az intézetekre névbe, melyek a pályázóktól több kvalifikációt követelnek, a jelentésben foglaltatik.

Antal Gábor püspök figyelemztet azokra a visszaélésekre, amelyeket a több kvalifikáció címén egyes intézetek elkövetnek. Ajánlja, hogy a tanügyi bizottság jelentését vegyék tudomásul.

Zeigmond János és **Sass** Béla felszólalása után **Tisza** Kálmán felvilágosításul megjelgyzi, hogy Nagy-Kőrös fenntartó testület több képzettséget követelt a vallásánarijától. mint amennyit a konvent előírt. Ezt kéri a bizottság helytelennek kimondani.

A konvent a bizottság javaslatát fogadta el. A kultuszminiszter leírt a konventhez, hogy a protestáns egyház minden elemi iskoláját lehetőleg 6 osztályúvá egészítse ki. A bizottság azt javasolja, hogy irjanak fel a kultuszminiszterhez, hogy ne követeleje ezt.

Antal Gábor püspök kéri a bizottság előterjesztésének mellőzését.

Tisza Kálmán elnök javasolja a konventnek, hogy oly értelemben módosítsák a bizottság előterjesztését, hogy a miniszteri leírásban kifejezett önjegzőtön végrehajtása lehetetlen, végrehajtani azonban fogják, de hosszabb idő alatt.

A konvent ezt elfogadta.

A theologiai akadémiái tanárok nyugdíjáról tanácskoztak ezután. A bizottság azt javasolta, hogy a theologiai akadémiái tanárok vélessenek fel az állami nyugdíjintézetbe s ezirant keressék meg a kultuszminisztert. A többi theologia pedig kérjen állami segélyt nyugdíjintézetek részére.

Gróf **Degenfeld** József és **Tisza** Kálmán felszólalása után a konvent elhatározta, hogy fölíratot intéz e tárgyban a kultuszminiszterhez s míg ennek sorsa el nem dől, minden egyéb intézkedést föl-függeszt.

A budapesti egyházmegye alitandó protestáns fakultás névbe a bizottság javaslata az, hogy elvi szempontból helyesnek tartja ezt, de előbb az egyes egyházkerületeket kell meghallgatni arra névbe, hogy mi a véleményük e tárgyban.

Szilágyi Dezső az elvi kimondást nem tartja szükségesnek. Előbb hallgassuk meg az egyes egyházkerületeket, s ha ezektől beérkeznek a nyilatkozatok, akkor foglaljunk álláspontot e kérdésben.

Tisza Kálmán megfontolandónak tartja ezt a kérdést különösen a budapesti theologiai akadémiára névbe is, mivel ezek esetleg el találnának néptelenedni. Ha felállítják a protestáns fakultást, lesz állami protestáns theologia, a mitől Isten őrizzen. Ugy kéri a határozatot kimondani, hogy az egyes egyházkerületek kerdeztessenek meg, miképp tartják lehetségesnek a protestáns fakultás felállítását a fennálló érdekek veszélyeztetése nélkül.

Kovács Albert theol. akadémiái tanár **Tisza** Kálmánnal polemizál.

Tisza Kálmán rektifikálja szavait. Azt mondta, hogy attól mentsem meg az Isten, hogy csak állami prot. fakultás legyen. A határozatot úgy kéri elfogadni, amint **Szilágyi** formulázta.

A konvent kimondja, hogy az elvi kijelentést e tárgyban nem tartja szükségesnek, ellenben az egyes egyházkerületek megkerdezendők s ezek nyilatkozataikat már a jövő évi konventnek terjesztessék be.

A hitoktatók nyugdíj-ügyében **Fejes** István, **Antal** Gábor, **Tisza** Kálmán, **Degenfeld** Lajos felszólalása után a konvent elhatározta, hogy fölíratot intéz a kormányhoz.

Ezután **György** Endre a tökésegyosztó-bizottság részéről, **Kenessey** Béla pedig a közalapi segélyek tárgyában terjesztették be a terjedelmes jelentéseiket. Gróf **Degenfeld** Lajos nem fogadja el a jelentést, mely nem felel meg a fennálló rendszernek és szabályoknak.

Gróf **Tisza** István: Szorosabb végrehajtási utasítás nélkül egyáltalán ne adassék ki az idén ez a segély. Javasolja tehát, hogy ez a 7000 forint tökésegtessék most. (Helyeslés.)

Mezey Albert: **Tisza** István javaslatát fogadja el.

Tisza Kálmán megvilágítja a bizottság eljárását ebben a dologban. 7000 forint tökésegtést felvetette a bizottságban, de az nem foglalkozott vele. A bizottság javaslatát pártolja.

Antal Gábor a bizottság javaslata mellett szól. Tiltakozik az ellen, mintha ez a 7000 forint kidobott pénz lenne, ha szeszotlatnak.

Szilágyi Dezső: A 7000 forint az adózók tulterheltségének könnyítése szolgálja. Ha kiosztjuk az összeget, egyik község kap, másik nem. Akkor az utóbbi zugaodni fog, hogy ő is ugy val van terhelve. Konstataja, hogy mindkét határozat végrehajtása lehetetlen. Elfogadja a bizottság javaslatát s nem tartja elpazaroltnak a 7000 forintot. Ha ez elpazarlás akkor lehet legjobban könnyíteni, ha egy bő forrás áll rendelkezésre, akár állami, akár más.

Gróf **Tisza** István újabb felszólalása után **Tisza** Kálmán elnök teljesíti a kérdést.

A konvent gróf **Tisza** István javaslatát fogadta el. Az elnök a tanácskozást holnap délelőtti 10 órára halasztotta.

KÜLFÖLD.

Mozgósítás Dalmáciában. A Cetinijében megjelenő *Onogost* című lap a következő kacsával kedveskedett tegnapi olvasóinak:

Ausztria-Magyarország napyszámú katonaságát gyűjt össze Dalmáciában, a montenegrói határmentében. A bécsi hadügyi kormány az utóbbi években költséges erődítéseket létesített az adriai tengerparton, másrészt Montenegró és Bosznia-Hercegovinában a török határszélén s a fokozatos erődítés még most is folyik.

A dalmát hadtestparancsnokság katonai rak-tárakat és laktanyákat létesít Cattaron kívül Risznán, Perasztón, Crkvićán, Grakvákán és Ledenićán. A montenegrói lap megjegyzi, hogy nem érti, miért történik e gyors mozgósítás Dalmáciában és az okkupált tartományokban, holott Ausztria-Magyarországot nem fenyegeti most semmi veszély délen, ha csak maga nem szándékozik fél felé nyomulni.

Nikola lapja nyugodt lehet: a hírből egy szó sem igaz.

Az osztrák nyelvzavar. Béke helyett tovább folyik Ausztriában a viszálykodás. A parlament zajos szerepét a tartománygyűlések vették át, amelyek lehetlenné akarják tenni a kibékülést a német és cseh nép között. Első sorban persze a cseh tartománygyűlés az oka mindennek. *Paczk* képviselő ott olyan nyelvjavaslatot nyújtott be, amelyhez a németek beleegyezését soha sem fogják a csehek megkapni. E javaslatot tegnap még nem lehetett letárgyalni. A tartománygyűlés munkáját *Paczk* nagyon megzavarta, úgy, hogy a fontosabb ügyek el sem lesznek végezhetők. *Paczk*, *Forscht* és *Bouquoy* beszédei után a nyelvgyeztető értekezlet aligha fog új-ból tészeket tartani, úgy, hogy a nyelvfejtés a tartománygyűléseknek május 5-ével megtörténő bezárása után egyedül a reichsrathban lesz tárgyalható. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés is a jövő héten tartja utolsó ülését ez ülésszakban.

Orosz tisztek Bulgáriában. Szer orosz ezredes, négy orosz tisztszisz kíséretében vasárnap Szófiába érkezett. A pályaudvaron a bolgár hadügyminiszter helyettese és a szófiái orosz diplomáciai képviselőség tagjai fogadták az orosz tiszteket. A bolgár kormány felhatalosa, a *Nov Otziv* nagy örömmel üdvözi az orosz hadügyi kormány kiküldöttjeit, akik hivatva lesznek a *Japaneusz* orosz ezredes által a bolgár hadseregben észlelt hiányokhoz segíteni, szóval, a bolgár hadsereget teljesen orosz mintára újraszervezni. Szer és tisztársai bevárják *Paprikov* bolgár hadügyminiszter hazaérkezését, aki a cár meghívása folytán Moszkvában tartózkodik.

Flottatüntetés a kínai vizeken. Londonból érkező jelentések szerint több hatalom arra való tekintettel, hogy Kína nem nyújt elegendő védelmet a külföldieknek, közös akciót tervez. Az illető hatalmak kabinetjei között jegyzékváltás folyik, amelynek célja tengeri demonstráció a kínai vizeken. Ugy hallatszik, hogy ebben csupán európai hatalmak szándékoznak résztvenni, míg az Egyesült Államok távol maradnak az akciótól.

Mac Kinley kortesfogása.

— A török-amerikai konfliktus. —

Budapest, április 25.

Egész Európa lapjait bejárta egy olyanfajta véres hír, hogy az Észak-amerikai Egyesült-Államok páncélos hajói nemcsak bombáznai fogják a török kikötővárosokat. Még pedig azért, mert a szultán mind ez ideig nem fizette be az Unió állampénztárába azt a 100,000 dollárnyi kártérítést összeget, amelynek lefizetése magát öt évvel ezelőtt kötelezte.

Megindult a harangok félreverése Amerikában, a Mac Kinley-párti hírlapok valóságos tüzijátékot rendeztek, s oly zenebonát csaptak, akár csak a spanyol-amerikai háború előestéjén.

Egyes lapok, mint a newyorki *Tribune* már annak a lehetőségéről is beszélnek, hogy az Egyesült-Államok megszálják Szmirnát és Amerika politikai köreinek az a nézetük, hogy a szultán, ha tovább is ellentáll, igen kellemetlen helyzetbe kerülhet. A kártérítési összegre *Mac Kinley* első 18 hónapig türelmesen várt, a nélkül, hogy a legkisebb nyomást gyakorolta volna a portára, az Egyesült-Államok kormányát azonban világszerte ismerik arról az oldaláról, hogy a mint türelme egyszer kimerült, illetőleg, amint szükségessé tartja, más hurokat is tud pengetni és nem éri be az üres fenyegetődéssel. Az ügy most igen valóságos pontra jutott és mint a Spanyolországgal való viszállykodásában, Amerika most is rendkívül keveset törődnek a kontinentális hatalmak rokonság ellenesével.

A köztársasági sajtó támogatja a kormányt a Törökországgal szemben való állásfoglalását. A többi európai hatalomnak semmi kifogása nem lehet, ha az Egyesült-Államok annál sokkal sürgetik követeléseik megengedését. Az Egyesült-Államok nem avatkozik Nicaragua, Kolumbia és Haiti adósságai erőszakos behajtásának kérdésébe, Európa sem tehet kifogást az Egyesült-Államok hasonló lépései ellen Szmirnában, vagy a Dardanellákban. Törökország csakis fizetéssel kerülheti el a veszedelmet.

Ilyen s hasonló hangon tárgyalják Mac Kinley lapjai az ügyet s a yankeeket megint elfogta az a diadal-mámor, amelynek közepette csak nemrégiben Amerika *Napoleonjának* neveztek ki a győztes *Mac Kinleyt*.

Csodálatos, hogy ily körülmények közt a szultán a legesekélyebb jelét sem adja a remegésnek. Mi több, ma a török kormány a következő táviratot küldte szíjjel a világba:

Hivatalosan itt semmit sem akarunk tudni az Észak-Amerikával fennálló diplomáciai viszonyunk esetleges megszakításáról, avagy csak feszültségéről is. Mégis feltűnő, hogy az ügynökségek illető táviratait a rendőrség eltávolította. Másrészt a porta azoknak az európai hatalmaknak intervenciójára számít, akik az örmény alattvalók kártalanításánál is közbenjártak és kompenzációkat elfogadtak, vagy elfogadni készek voltak.

Konstantinápolyban tehát még csak feszültségről sem tudnak, holott New Yorkban már fűtik a bombázásra kész páncéloshajók kazánjait! Mi e rejtelmy nyitja?

Egyetleneg szó: az amerikai elnökválasztás. Az egész török-amerikai zenebona csak színjáték, szemfényvesztés, kortesfogás. *Mac Kinleynek* nagyon is szüksége van arra, hogy az amerikai választópolgárok tudatában még mindig Amerika *Napoleonja* címen szerepeljen. Neki újra meg újra meg kell mentenie az Unió becsületét, még ha azt senki sem sértette is, játszania kell a hódító, erőlyes, tette rögtön kész hőst, akivel nem lehet pacáznai. Neki heroikus meglepetésekkel kell kitűnnie, és mert most általában békés a világ,

kivéve Angliát és Délafrikát s mert másfelé nem dokumentálhatja *Mac Kinley* az ő hősiességét, hát jó volt előráncigálni a szegény szultánt, akivel baj nélkül lehet egy kissé összeveszni, ha az összeveszés Erisz-almája csak pontosan 100,000 dollár is. 100,000 dollárért ennyi zaj!

De ez a követelési ügy nagyon kellemesen jutott kapóra *Mac Kinleynek*. Ő ismét a rettenthetetlen, bátor amerikai oroszán, aki a szultán vállain át még az egész óvilágot is meg meri fenyegetni.

Kitűnő kortesfogás. Lehet, hogy a könnyen izgult Amerikában foganatja is lesz.

A feltűrt perpatvarról ma még a következő, részben kiélezett felhivatalos táviratokat kaptuk:

Konstantinápoly, április 25.

Az Egyesült-Államok követsége tegnap kapta azt az értesítést, hogy a szultán iradát boosított ki, amely megengedi az örmény zavargások idején leégett karpoti protestáns hittérítőintézetek felépítését és a boszporusi amerikai *Robert College* kibővítését.

London, április 25.

A *Morning Post* egy washingtoni távirata szerint már megegyezésre jutott a két vívódó ellenfél, Törökország állítóg hajlandó lesz az amerikaiak követeléseit minden további nehézség nélkül kielégíteni. A török nagykövet *Hay* államtitkárnak beleegyezését kérte ahhoz, hogy a követelt 100,000 dollárt részlelment fizethessék. *Hay* azonban még nem adott erre határozott választ.

A sziriai Alexandriából az a távirati jelentés érkezik, hogy az ottani amerikai konzult a rendőrség bántalmazta. Ez az újabb eset Amerikát ismét erőlyes eljárásra fogja készíteni.

Washington, április 25.

Az örmény hittérítők kártérítése dolgában a portával folyó tárgyalások örömdetesen haladnak. A konstantinápolyi amerikai ügyvivő táviratilag jelentette, hogy a porta meg akarja felelni kötelezettségének, amelyet *Strauss* konstantinápolyi amerikai követ előtt vállalt. Azt hiszik, hogy Törökországnak sok sürgős kötelezettsége miatt sok idő fog még eltelni a kártérítési összeg megfizetéséig.

New York, április 25.

A *Herald* jelenti Washingtonból: Griskom konstantinápolyi amerikai ügyvivő táviratilag utasították, hogy a szultánnak az Egyesült-Államok követelésére vonatkozó ajánlatát utasítsa vissza és peremtorice követelje a kártérítési összeg megfizetését.

Konstantinápoly, április 25.

Egy császári irade elrendeli, hogy az amerikai karabuli missziópületeket, melyet a zavargások alatt elpusztítottak, újra építsék fel. Az iradát azonnal közölték az amerikai ügyvivővel.

A háború.

Budapest, április 25.

Lord *Roberts*nek összes rendelkezésre álló haderejét össze kellett szednie és akcióba küldenie, hogy a siker kilátásával erőszakolja ki Wepener fölmentését. Akkor haderő nyomult előre az aránylag csekélyszámú boerok ellen, hogy az angolok — szóhasznát — már előre azzal dicsekednek, hogy a boer sereget egyszerűen — elfoglalták. No ez aligha lesz egészen így. Annvi eredményt azonban már elérték, hogy megkerülve a Wepener elzáró boerokat annyira hatoltak előre, hogy heliografikus összeköttetésbe léptek a körülzárt *Dalgely* ezredesével, aki azt jelezte, hogy: Semmi baj. Egy másik nagy eredmény, amelyről lord *Roberts* hírt ad, *Dewetsdorp* megszállása, ami annál fontosabb, mert ez a hely Wepener fölmentésének a kulcsa. A távirat kiemeli, hogy az angolok *Dewetsdorp*-nál semmi ellentállás sem találtak. A boerok tehát onnan már elvonultak.

Távirati tudósításaink a következők:

(Harcok Wepener körül.)

London, április 25.

A háború második része, úgy látszik, most megkezdődött. Lord *Roberts* öt hadoszlopbal keleti irányban elindult a Wepener körül levő boer hadsereg ellen. *Roberts* öt hadoszlopának ereje a következők:

Brabant tábornok csapata 6000 ember.

Runde tábornoké 8000 ember.

Polecarew ezredesé a lovassággal együtt 9500 ember.

Hamilton lovasított gyalogsága *Colville* csapattal 1300 ember,

végre *Glentől* keletre a *Modder* mellett egy sereg áll, mely 2500 embert számít.

Roberts azt reméli, hogy a boerok seregét,

amelyet tízezer emberre becsülnék, egyszerűen el fogja fogni. A boerok azután valószínűleg kiűrtik egész Oranjet s *Roberts* Bloemfonteinből megkezdheti hadműveleteit Natál irányában.

London, április 25.

Lord *Roberts* jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel:

Brabant és *Hart* tegnap megkerülték az ellenség hadállását, amely meg akarta akadályozni az észak felé való előnyomulást és heliografál összeköttetésbe léptek *Dalgely*vel, aki azt jelentette, hogy mindnyájan jól vannak. *Brabant* és *Hart* vesztesége tegnap és vasárnap tizenegyet sebesült volt. Tegnap délután egy órakor Wepenerrel délre körülbelül nyolc mérföldnyire állottak. A *Polecarew* vezetése alatt álló tizenegyedik hadosztály és *French* tábornok két lovassdandára tegnap délután komolyabb harc nélkül *Tweede-Gelukba* ért s heliografikus összeköttetésbe lépett *Runde* tábornokkal. *Hamilton* tegnap lovasított gyalogsággal elfoglalta a sáncshospi vizmvet. Minthogy az ellenség a sáncsdombokat meglehetősen nagy haderővel tartja megszállva, *Hamilton* támogatására kiküldték a 9. hadosztályt. *Maxwell* dandára tegnap kelet felé nyomult előre s veszteség nélkül elfoglalta azokat a hegyeket, amelyek a *Modder* folyónak *Krantz* mellett lévő hídját dominálják. Ez a hid nagyon fontos pont, mert a boerok a mult héten sokat használták.

London, április 25.

A *Standard* jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: A Bloemfontein közelében vasárnap vívott harcban az angolok csak lassan nyomultak előre, mert a terület nem nyújtott nekik fedezetet. Majdnem három óra telt el, míg az angolok lövöldözésének hatása a boerok táborában mutatkozott. Délután negyedfél órakor sem tudott még az angol gyalogság a boerok ágyú- és puskatüzelése ellenében boldogulni, noha támadásukat három tábori üteg és hajóágyú fedezték. Csak szürkületkor, amikor az angolok a megkerülő mozdulatot befejezték, kelt föl a földről a gyalogság s megrohanta a dombokat. A veszteség mindkét részen csekély volt. Ma reggel *Tucker* tábornok a 7. hadosztállyal tüntető mozdulatot tett *Karrée-Sidingtől* keletre.

London, április 25.

A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból tegnapi kelettel: A boerok, akik tegnap *Brabant* tábornok csapatai elől visszavonultak, az éjjel több mérföldnyire előnyomultak, kedvező állást foglaltak el s ma reggel hat ágyúval erősen kezdtek bombázni Wepener. Most már kevésbé látszik valószínűnek, hogy a boerok tényleg fölhagytak volna Wepener ostromával.

London, április 25.

A *Standard* jelenti Bushmanskopból 22-iki kelettel, hogy az előtte való nap megvert boerok száma körülbelül kétezer volt. Ugyanez a lap jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel, hogy a boerok a vízművekhez kiküldött angol csapatokat két kis ágyúval bombázták. A vízműveket annyiban rongálták meg, hogy egyes gépekat részeket elhordták. Hír szerint a délkeleten emelkedő hegyeken háromezer boer van összehívva.

London, április 25.

A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból tegnapi kelettel: A boerok ma reggel négy ágyú fedezete alatt kemény támadást intéztek *Dalgely* hadállásának északi részére. Az angolok visszaverték a támadást, mire a boerok a síkságra vonultak, a honnan több órán át puskatüzélést folytattak nagy távolságról. *Dewetsdorp* felől ismét ágyúzás hallatszott, de semmi sem vall arra, hogy az angol hadak ma előbbre jutottak volna.

London, április 25.

A Reuter-ügynökség jelenti a Fourteen-streams mellett levő boer táborból tegnapi kelettel: Napkeltekor az angolok erősen kezdték bombázni a boer tábor. Az angolok négy hajóágyút és több Armstrong-féle ágyút használtak és lyddit-szrapnelekkel és gránátokkal löttek. Eddigelő kevés kárt okoztak. Négy boer katona megsebesült. A boerok az angolok erődítményeit ágyúzták, később pedig a folyópart mentén puskatüzélést folytattak és nagyon szabatosan löttek. Két boer tüzér megsebesült. Az angolok vesztesége ismeretlen.

London, április 25.

Lord *Roberts* azt táviratozza Bloemfonteinből, hogy *Chernside* tábornok ma reggel megszállta *Dewetsdorp*-ot, a nélkül, hogy ellentállásra bukkant volna.

London, április 25.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Maszeruból: egy tegnap este 10 órakor feladott távirat: Eddigelő az északra jövő angol fölmentő sereg nem tünt fel a szemhatáron. A boerok keményen ellentállnak *Hart* és *Brabant* tábornoknak, akik

ma alig jutottak előbbre. Erősen tartja magát az a hír, hogy *Olivier* tábornok 1500 emberrel hátulról készül megtámadni Hart seregét.

(Vegyes hírek.)

London, április 25.

A *Daily News*-nak jelentik Lourenzo-Marquezról tegnapielőtti kelettel: Az amerikai ambulancia szombaton visszament Amerikába, mert nem volt megelégedve a boerok bánásmódjával. Hír szerint a pretóriai dinamitgyár alkalmazottjai, akik már felésztezték nem kaptak bért, abbahagyták a munkát. *Híre jár továbbá, hogy Meyer Lukács tábornok elesett.*

HIREK.

A budapesti gyerekek.

Hogy így tavasszal nálunk kirügyeznek
A gyalogjáró menti satnya fák,
S a nagyvárost, láttán ez üde meznek,
Rövid pár napra új kedv hatja át,
Ilyenkor mindig elibem ti álltok
— Aldja meg isten drága fejetek! —
S borús homlokkal gondolkodó reátok,
Ti szegény budapesti gyerekek!

Mert mint a fák, olyanok vagytok éppen,
Csak morzsa, mit nektek a tavasz ad.
Kelletlen tengnek ők riasok körében
S a ti hevetek is békora zárt.
Médő nekik az ifju nap sugára:
Aszfalttalaj nem tűr dús gyökeret
S ti sem kaphattok pezsgő virulásra,
Ti szegény budapesti gyerekek!

Hogy is virulna édes arcocskátok
A tomboló vad hajcsa, zaj között?
Az izzó lég hervasztja a virágot,
Melyet patak, forrás nem öntözött.
A gyermekévek szüzi tiszta kéje
Sohsem gyönyörködtethet bennetek,
Hiába is nyúl kacsótok feléje
Ti szegény budapesti gyerekek!

Nem szívhat özont zsendülő tüdőtok,
A levegő itt csupa por, korom,
Kíváncsi szemmel nézdelődtek,
Új házsor mered túl a házsoron.
Megannyi korlát és gát akadályoz
S nem enged semmihez se férnetek:
Váltig sovároghattok szebb határhoz
Ti szegény budapesti gyerekek!

Ha frissítő sötára kivezetnek,
Hogy zúdul rátok a sok intelem.
Kis eszetek, hogy is tudná a rendet
A száz veszélyes vészhozó helyen!
A szivecskétek ő, hogy beleretteg
És minden poreikátok hogy remeg —
Szerenese, ha ép taggal menekedtek
Ti szegény budapesti gyerekek!

Talán a Rondón, az Erzsébet-téren
Jobb a világ, a vásár szabadabb?
Szeretnétek repülni pilleképpen
S élvezni pázsitot, virágokat.
De nem lehet! Az ör elétek állva,
Botjával szigorú megfenyeget
S először éget a keserv fulánkja —
Ti szegény budapesti gyerekek!

Ott a Liget. Egy részét nagy kegyesen
Meghagyták az okos városatyák,
De hús árnyékot már nem nyújthat ez sem,
Legpompásb törzséit kivágaták.
Kopár a gyepe és tava posványos
S felfő, elveszik ezt is töletem,
A fő, hogy fejlődjek dicsőn a város —
Ti szegény budapesti gyerekek!

De nem! Azért a kicsiket ne szánjuk!
Örömük, vigaságuk nem kevés:
A természetben hogya van hiányuk
Pótolja bőven a mesterkedés.
A képes könyvek ő mi csodaszépek,
Kalap-ruhájuk milyen műremek,
S babáik mily agyafurt csodagépek —
Ti szegény budapesti gyerekek!

S hogy jókorán legyenek már „nevelve“
Gyerekbált és gyerekzsúrt tartanak,
Be okosan pereg mindannyi nyelve,
Be finoman mozog a kis csapat!
Csak bámuljátok nyakra-főre őket
Tánc-bókot, köszönést, hogy értenek,
Olyan majmok már, akár a felnőttek —
Ti szegény budapesti gyerekek!

S minél előbb a zsufolt iskolába
Felkelni télen, pontosan, korán
Mert „idején kell szokni az igába!“
S „nagyon szükséges ma a tudomány!“ —
S rájuk lesolg itt betegségek olyve,
Agyuk bénítja száz felismeret,
Es szárnyok himes éke letörölve —
Ti szegény budapesti gyerekek!

Igy rontja meg a kúfár szellem átka
Már a sarjzadó, zsenge csemetét.
S melynek ilyen sivár volt ifjusága
Milyenné érik ez a nemzedék?! —
Jöjj bölcsesség: óvjad romlásból őket,
Órizz, melengess, dajkálód: szeretet;
Hogy töletem várassuk szebb jövőnket
Ti szegény budapesti gyerekek!

Lenkei Henrik.

Budapest, április 25.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfizetők és nyíltak a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Fallop* orléans herceg holnap Budapestre érkezik: délen az Országos Kaszinóban fog reggelizni. — *Bilinski* lovag, osztrák-magyar bankkormányzó holnap este Lembergbe utazik, ahol a galíciai tartománygyűlés ülésén részt fog venni.

— A király berlini fogadása. A berlini lapok napról-napra bőven foglalkoznak *Ferenc József* ünnepes fogadásával. Újabb s újabb részleteket hoznak hírből a rendkívül fényes szertartásról. E hírek szerint a király fogadására a párisi téren a miniszterek és az állami hatóságok többi képviselői, akiket nem fogtak a pesti pályaudvarra kirendelni, továbbá a városi tisztviselők fognak elhelyezkedni. A városi tanács tagjai és a városi képviselők teljes számmal ott lesznek a főpolgármester vezetése alatt. Az Arminipalotával szemben felállítandó két városi tribün a községi képviselők családjai fogják eloglalni s azért csak néhány száz személy számára lesznek berendezve. A királyt a tribün előtt a brandenburgi kapu és az Unter den Linden sarok-épülete között körülbelül feleuton fogja üdvözölni a főpolgármester, aki rövid beszédet intéz majd hozzá, amely után a főpolgármester leánya virágokbórtát nyújt az uralkodónak. A hivatalos küldöttségekhez a berlini osztrák és magyar egyesületek képviselői is fognak csatlakozni, hogy a király bevonulásakor szintén bemutatású bódolatukat.

— Fiume vendégel. A román trónörökös Mária edinburghi hercegnő, Károly és Erzsébet nevű gyermekeivel ma délelőtt Fiuméba érkezett. A pályaudvaron a román trónörökös és gróf Szapáry László fogadták. Fiuméből hajón ment át Abbaziába. — Délután Dávid altábornagy dalmáciai helytartó érkezett meg külön yachton. Gróf Szapáry László kormányzó látogatást tett nála.

— Kihallgatás. A király ma délután Bécsben *Bourbon Alfonz* herceget magánkihallgatáson fogadta.

— Buzasszentelés. A katolikus egyház hagyományai szerint Szent Márk napján tartják meg a buzasszentelő ünnepet. Márk napja ma volt és a fővárosnak több plébánia templomban tartottak buzasszentelést. A belvárosi főplébánia templomban ott voltak a kegyesrendi főgimnázium növendékei is. Szeretnék közben a hívők templomi zászlók alatt körmenetben járják körül a templomot.

— A hadsereg köréből. A hadsereg rendeleti lapja legfőbb haduri parancsot közöl, amely *Ulrik* württembergi herceget a 4. dragonos-ezredhez főhadnaggyá nevezi ki.

— A debreceni diákkongresszus. A debreceni diákkongresszusra, amely április 28-án nyílt meg, sokan elutaznak a fővárosi diákok közül. Debrecenben — mint onnan jelentik — nagyban készülődnek a diákok fogadására. A városi tanács és a város intelligenciája a diáksággal karöltve azon fáradozik, hogy a vidéki diákegyesületek kiküldöttjeinek emlékeztetése tegyék debreceni tartózkodásukat. A kongresszus keretében a város diszlokátom ad a diákok tisztelőre, amelyen Debrecen társadalmi életének vezetői és a katonai előkelőségek is jelen lesznek.

Április 28-án lesz a nagy főiekolai torna- és vívóverseny, 29-én a matiné, amelynek műsorát igen fényesen állította össze a rendezőség. Szerepelnek többek között *Jásai Mari*, *Ábrányi Emil* és *Hercegy Ferenc* is. Majus elsején nagy majális lesz. A vendégek április 27-én délután érkeznek Debrecenbe, ahol ünnepélyesen fogadják őket. A vidékiek elszállásolásáról a város gondoskodik.

— Lónyayék utasása. Rómából táviratozzák: Gróf Lónyay Elemér tegnap több hírlapírókat fogadott, akikkel azonban csak lényegtelen dolgokat közölt. A grófi párt nagyon meghatotta az a szívélyes fogadtatás, melyben a pápánál részesült. A grófi pár holnap Grácia utazik és több napot Ausztriában szándékozik tölteni Erzsébet főhercegnőnél, kinek a pápától megáldott több ajándékot visznek. *Rampolla* államtitkár a Bristol-szállóban meglátogatta a grófi párt.

— Merénylő vagy kérvényező? Rómából az a hír érkezett ma, hogy egy ösmeretlen ember *merénylőket* küvetett el *Umberto* király ellen. A hírt kibővíti a *Corriere d'Italia* egy jelentése, amely így szól:

Mikor *Umberto* király tegnapielőtt a lövésnyere hajtattott, abban a pillanatban, mikor fogata a Via Appiáról befordult a capanellei versenyterre, egy szegényesen öltözött férfi rohant a kocsi után. A rendőrök, akik azt hitték, hogy az *Acciarito*-féle merénylő fog ismétlődni, rávetették magukat az ismeretlenre, megölték és bevitték a rendőrség fogházába. A rendőrségen a legnagyobb titokban tartják a dolgot és semmiféle fölvilágosítást sem akarnak adni.

Más római táviratok szerint valószínűleg nem merénylőletről van szó. Az elfogott szegényes ruhájú ember kérvényt akart a kocsiaközti királynak átnyújtani, amiben a tulbuzgó rendőrök megakadályozták.

— Eáo Seefried magyar birtoka. *Vámos-Mikoláról* írják, hogy báró *Seefried* Ottó nevével együtt tegnap óta *Hontmegyében* időkik egy nagyobb erdőbirtok vetele végett. Az inkognitóban utazó bárói pár tegnap reggel érkezett Budapestről *Ipolypásztóra*, ahol baráti *Huszár Béla* hontmegyei földbirtokos fogata várta őket a vasúti állomásán. A minden kíséret nélkül utazó főúri pár egyenesen a vámosmikalói Huszár-féle kasznári lakba hajtattott, ahol egy egyszerű szobát rendeztek be számukra. A reggeli után kocsin a perőcsényei erdőbirtok megtekintésére hajtattak, ahol maga a házgazda *Huszár Béla* fogadta őket. A pompás vad-dus 4449 katasztrális holdnyi erdőség nagyon megtetszett a bárói párnak és ma fog eldölni, vajjon megveszi-e. Báró *Seefriednek* és nevének nagyon tetszik a vidék és úgy nyilatkoztak, hogy ha megveszik a birtokot, minden évben 8—9 hónapot ott fognak tölteni.

— Mindent megbocsátunk... A kishirdetéseket nem éppen szokatlan formájához hasonlóan csalogatja vissza megszokott sógórat a törökök szultánja. *Konstantinopól*ból jelentik ugyanis, hogy a szultán főhadsegédét küldi a napokban *Genf*be, hogy rábírja *Mahmud* basát a visszatérésre. Ennek a küldetésnek azonban alig lesz eredménye, mert, mint Párisból táviratozzák, az *Echo de Paris* genfi levelezője meginterjúvolta *Mahmud* basát és a basa kijelentette, hogy *Munir* basát, a párisi török nagykövetet már többször küldték hozzá *Genf*be alkudozás végett, de ő egyszer sem fogadta. *Mahmud* basa titkára azt is elbeszélte, hogy a szultán nagy jutalmat ígért annak, aki rá tudja beszélni sógórat a visszatérésre. *Mahmud* basa azonban nemcsak hogy minden ilyen kísérletet visszautasított, de kijelentette, hogy ezentul még erőlyebben fog dolgozni az ifju-török liberális párt szétforgácsolt erőinek egyesítésén, hogy egyesült erővel vigyék keresztül Törökországban a kormányforma megváltoztatását. Mihelyt a khedive Londonba érkezik, *Mahmud* basa is odautazik, ahol fontos dolgokról akar a khedivével értekezni.

— A majusi előléptetés. A küszöbön álló majusi előléptetés — mint hírlik — ezuttal különösen a katonarvosai tisztúkra lesz kedvező és főleg a magasabb rangosztályokban bőséges, mert a betöltendő helyek száma ezuttal jelentékeny. Így — hogy többet ne említsünk — január elseje óta egy vezértörzsorvoson kívül tíz elsőosztályú főttörzsorvos vált meg az aktív szolgálatról.

— Jubileumi ösztöndíjak. A budapesti általános tisztviselő-egyesület két 100—100 koronás jubileumi ösztöndíjra pályázatot hirdet. A pályázó tanulók kétéveseit majus 15-éig nyújthatják be az egyesület titkári hivatalánál (Budapest, Albrecht-ut.).

— Katolikus adomány zsidó templomra. *Közből* táviratozzák, hogy ott egy katolikus polgár 50,000 márká értékű ingatlanát a zsidó hitközségre hajtja azzal a rendeltetéssel, hogy egy zsidó templomot építsenek.

— Házasság. *Madarassy* Sándor zene- és tánc-tanár Budapesten eljegyezte Vasváry Virág Géza leányát. Júliát.

— **A kínai copf.** Magában véve egészen jelentéktelen esetről van szó, amely azonban ellenállhatatlan humort rejtget magában annál az egyszerű oknál fogva, hogy nem a copf házában, hanem Budapesten történt. Pompás motívum a fővárosi adminisztráció gyalogságának az illusztrálására. Egy éjjelen a Csepel-központon az erősebb szél kidöntött egy fácskát, miután a városi kertészet szívességből még nem tudott oly nagyra nőni, hogy ellentárhatót volna a dülő zivatarnak is. Gyöngye ágaival ráborult a gyalogutra s a hogy így keresztben feküdt, a vidéki parasztnép patkós eszmái alatt sokat szenvedett szegényke. Végre észrevette egy rendőr-őrszem és följegyezte az esetet a zsebkönyvébe és a maga külön betűivel jelentést tett a legközelebbi rendőrszoba főnökének. Onnan a kerületi kapitányságnak, innen a rendőrségi főkapitányságnak hivatalos jelentésben tudatták a fácska szomorú sorsát, melyről nem sokára szintén hivatalosan értesült a IX. kerületi elöljáróság is, amely a szépen szaporodó iratok átadta a tanácshoz. A tanács, példás kötelesség-érzetből, kiadta az ügyet a mérnöki hivatalnak, hogy vizsgálta meg a fát és állítsa a helyére. Ott aztán sikerült a már vaskos aktasomót érdemlegesen elintézni. S néhány héttel azután, hogy a rendőr szeme megakadt a kidöntött facsemétén, megjelent a helyszínen a mérnök és egy hivataloszolga és nagyot bámultak, amikor a fácska már nem feküdt keresztben a gyaloguton, hanem ott állt egyenesen egy kis kömadzaggal gondosan odakötve a cövekhez. De fákadom, akkorra már fakadt rügyeit annyira összetaposták, hogy a mérnök is megjövendölhette hivatalos jelentésében, hogy ez a facseméte sem fog kizöldülni többé. A jelentés elment a tanács-hoz, mire ez utasította a mérnöki hivatalt a fa kicserélésére. Az aztán végre felhívta a főkertészt, vizsgálja meg a fát és cserélje ki, ha már úgy kell lennie. Ez alatt persze ismét egy-két hét telt el, de most már legalább a főkertész is tudott a faügyről s azóta a kidöntött facseméte helyén új élet virul... Valaki pedig, aki a félkilós iratsomót látta, elmerengett rajta, hogy ugyan mi is történhetett volna, ha a bizonyos lelkiismeretes rendőr nem a jegyzőkönyvébe irt volna valamit, hanem egy kis kőcél odakötötte volna a kidöntött fát a kerájához. Csak hogy talán, ha mindent ilyen rövidesen intéznének el, akkor ennek az adminisztrációnak a terebélyes fája talán kidőlni gyökerestől.

— **A lügmérgezésről.** Dr. Torday Ferenc, a Stefánia-kórház segédorvosa, az Országos Közegészségügyi Egyesületben ma érdekes felvilágosítást tartott a gyermekek lügmérgezéséről. Vigyázatlan elbánás folytán — ugymond a föllovas — gyakran megtörténik hogy lugudat vagy lugók kis gyermek kezébe kerül, ki megizleli azt s így megmérgezi magát. Ha kevesen is halnak el a hevenymérgezés rettentő kínjai között, ugyszólván valamennyien évek hosszú során át szenvednek, azáltal, mert a lug által összeégetett nyelősőveik a sebek heges gyógyulása folytán megsebzülnek. Orvosi kezelésük hosszú időt vesz igénybe s sokszor életveszéllyel jár. A szülők vigyázatlansága, a hiányos felügyelet folytán az utóbbi években feltűnően szaporodik a lügmérgezett gyermekek száma. A Stefánia-gyermekekórházban 1896—97-ben évenként majdnem 40, az utolsó két évben ötvennél több oly szerencsétlenül járt gyermeket hoztak. Kíváncsok, hogy a fűszer- és szatócsüzletekben felvilágosítottak a lakosság a mosósóval és lugóval való vigyázatlan elbánással járó veszedelméről.

— **Kábel Fiume és Ancona közt.** Fiuméből táviratozzák, hogy a magyar és az olasz kormány közt tárgyalások folynak egy Fiume és Ancona közt fektetendő távíróvezetékre nézve. A magyar kormány kezdeményezte az Adria alatti kábelt s az olasz kormány, tekintve a két ország között napról-napra erősödő kereskedelmi összeköttetést, nagy készséggel támogatja a tervet.

— **Az unokaöcs.** Alig volt egyéb kvalifikációja az ifjú Lacavanak, mikor az olasz posta szolgálatába szegődött, mint hogy unokaöccse volt idősebb Lacavanak, az olasz közmunkaügyi miniszternek. Nem is igyekezett nagyon elcsúsztatni a postai szabályokat, hanem e helyett a bélyegeket tanulmányozta különös szenvedéllyel. Még pedig azért, hogy a már leragasztott bélyegeket miként lehetne legkönnyebben leszedni a katonai levelekről. Meg is találta a módját és rendszeresen eladogatta a lenyalt postabélyegeket. Ha a levél vastagabb volt, a belsejét is megnezte s a szegény katonák hiába várták a hazuról küldött segítséget. Végre is kiűlt a dolog s az ifjú Lacava lakásán házkutatást tartottak. Sok feltört leveleboríték és tépett levél hevert szanaszét s így világos lett a manipuláció. Lacava urnak erre megmondták a postán, hogy kívül tagasabb, de csodálatos módon szabaddalban hagyták. Mégis csak enyhe az éghajlat Itáliában.

— **Klotild főhercegnő palotája.** Klotild főhercegnő szlovéniai palotájának hivatalos átvétele ma történt meg. A belvárosi előjáróság szakértői élükön Pesti Ferenc előjáróval alapos szemle alá vették a négyemeletes hatalmas épületet, melynek minden helyisége száraz, világos és úri kényelemmel berendezett. A hatóság emberei nyomban a helyszínen megírták a lakhatási engedélyt az új palotára, melynek kapuja fölé kitűzték a házszám-táblát: *Váci-utca 36. szám.* A palotát az építészektől a főhercegi főudvarmesteri hivatal képviselőjében Paur Hugó udvari titkár vette át. A pompás beltériségekbe és lakásokba a bérleti holtapótló fogva költözködnek. Klotild főhercegnő szlovéniai palotáját, mely ezzel teljesen egyforma, a jövő év elején adják át a közhasználatnak.

— **Róma.** Róma városa szombaton ülte meg fennállásának 2654-ik évfordulóját. Varro számtatása szerint most kétezerhatszázötvennégy esztendeje történt a második örökkirú testvérgyilkosság. Romulus agyonütötte a Remust, amiért átugrott Róma falain. Azóta porba omlottak a falak, porrá vált Romulus is, a testvérgyilkos, akinek senkisémet süttötte homlokára azt a bizonyos Kain-bélyegyet; de Róma még áll. És tegyük hozzá, hogy már régóta áll; — megállt. És mert nem tehet egyebet, hát megünnepeli azt, hogy fennáll. Az ünnepélyen jelen voltak a király, a királyné, az olasz arisztokrácia stb. De vannak, akik arra kíváncsiak, mikor lesz végre ünnep annak öröme, hogy Róma — halad?

— **A román zsinat előjátéka.** A hétfőre egybehívott román zsinat érdekes előzményéről ad hírt aradi tudósítók. A zsinati választásokon Popa György borosbesei szolgabíró és Popesku Tivadar aradi ügyvéd között affér támadt. A román sajtóban ugyanis Popesku erősen támadta Popa szolgabíró; azt írta többek között róla, hogy meg nem engedhető módon korteskedik a zsinati választásoknál, a korteskedésre felhasználja hivatali állását, pressziót gyakorol a népre, sőt mi több, ezt a pressziót tetleg is érezteti. A szolgabíró a templomban, istentisztelet közben felfofozott egy embert, mert nem szavazott a választásnál ő reá: Popa Györgyre. Popesku tegnap provokálta támadóját. A felek már tárgyaltak és becsületbíróskodás elé viszik a dolgot. Popa az Arad-megyében lévő borosbesei járás szolgabírája s Mangra Vazul leglekisebb híveinek egyike.

— **Krüger levele.** A newyorki egyetem hallgatói gyűlést rendeztek, hogy egy pompásan kiállított elismerő, biztató, dicsőítő és bátorító oklevelet eljuttassanak Krügerhez Transvaalban. Az oklevelet aláírta az egész egyetemi ifjuság és a megválasztott küldöttség már most három hete utnak indult Dél-Afrika felé. Utazásáról érdekes részleteket közöl a párisi *Figaro*. A kiküldött riportér Páris egyik legelőkelőbb szállodájában akadt rá a küldöttség fejére és némi csodálkozással hallotta, hogy a társaság már tízezer napja tartózkodik Párisban.

— Meg akarjuk nézni alaposan a kiállítást, — szolt az amerikai ifjú — azt hiszem, eltelik még nyolc nap, míg végigjárjuk.

— És aztán megszokás nélkül utaznak?

— Azt még nem tudjuk!

A beszélgetés különben azzal végződött, hogy a küldöttség vezetője becsánatot kért az újságíróktól, amiért ilyen hamar elbocsátja, de úgy mondta: a *Crédit Lyonnais* pénztárát korán csukják és a gyűjtött utiköltséget oda utalványozták New-Yorkból.

Ha a tiszteletreméltó küldöttség így folytatja utazását, alighanem éppen jókor érkeznek majd: kezébe adja Krügernek a bátorító levelet, mikor — letette a fegyvert.

— **Megjutalmazott tanítók.** Szép ünnepély folyt le a magyar általános köznevelés-készényintézet tatabányatelepén. Lőrinczy György kormányi helyettes tanfelügyelő a bányá sztitkara és az iskolaszék tagjai jelenlétében pénzjutalmat és a vármegye díszös oklevelét nyújtotta át Hanek Nándor főtanítónak és Práger Gusztáv tanítónak elismerésül azért a fáradozásért, melylyel elérték azt, hogy a bányatelepen és a telep környékén lakó idegen ajku szülőknek a bányatelep iskolájába járó közel 400 gyermeke a magyar nyelvet teljesen elsajátította. A tanfelügyelő és Rudnay esperes-plébános a társulat hazafias működését lelkes és elismeréstejes szavakkal méltatták.

— **Retöltött kongresszus.** A legközelebbi szláv újságírók kongresszusát Zágrábban kellett volna megtartani. Mazzura tartománygyűlési képviselő most a bannál járt ebben az ügyben és megkérdezte, hogy megengedi-e majd, hogy osztrák újságírók is részt vehessenek a kongresszusban, amely újságíró ügyekkel fog foglalkozni és politikai célokat nem követ. A bann figyelmesen hallgatta meg a képviselő előterjesztését, de azután kijelentette, hogy a kongresszus megtartását a jelen viszonyok között nem tartja az ország érdekeivel összeegyeztethetőnek s azért nem engedheti meg a kongresszus megtartását. A kongresszus ezek után osztrák földön és pedig valószínűleg Spalatóban fogják megtartani.

— **A Kammonnak vége.** A híres nevezetes kávéházak közül való. Egyike azoknak a lokalitásoknak, amelyekbe nemcsak enni-inni jártak el az emberek, hanem amelyek valósággal történelmi faktorok Budapest újabb történetében. Nem Budapest, ez a nem is valami túlságosan szolidan fejlődő nagy város nyomta rá a bélyegét, hanem ő vele lett egészsze Budapest. Hiszen ha vége lesz, abba is beleszokunk, hanem a Kossuth Lajos-utcaóól, aminek csak nemrégiben is Hatvani-utca volt a neve — hiányozni fog a Kammon. S ha arra megy Tisza Kálmán holnap, ha talán fölnezz egy pillanatra a Nemzeti Kaszinóba, s látja, hogy zárva van a Kammon — elbámul az öreg a fekete szeműveg alatt, s el is borong egy kicsit. Minden elmúlik. A Kammon tudniillik elmúlik. A mostani tulajdonos ma minden vendégének pikolója vagy szilvóriumos kupicája mellé egy gyászjelentést tett, a miben egyszerűen bejelenti, hogy az üzlet feloszlik — s ez benne az utolsó pikoló. Nem mondja meg, hogy miért, de sejtjük. A vén sötétes kávéházat megette körül a sok új és mód fölött diszes, kényelmes, fényes lokalitás. Nem bírta ki a kávéházig menő harcot, ami Budapesten kifejlődött a kávéházak között, öreg volt hozzá, szürke, kopott s csak multia van szegénynek. Ez a kávéház jó volt Deák Ferencnek s még Andrássy Gyula se röstelte betérni bele egy pohár konyakra, de nekünk már nem volt elég előkelő. Kiszokott belőle a publikum, az öregebbje el is költözött már erről a világról és a kávéház üres lett. Micsoda tele volt pedig még csak a nyolcvanas évek elején is, amikor a Verhovay-féle tüntetéseket innen rendezték. Attól kezdve azonban folyton veszített a népszerűségéből s mivelhogy a nimbuszból megélni nem lehet, holnap már nem nyitják ki a Kammon ajtait.

— **Idegenek orvossal.** Érdekes intézményt honosítottak meg Párisban a kiállítás idejére. Ha egy idegen ember Párisban megbetegedik, sokszor nagyon nehezen talál orvost s még többször megiesik, hogy a beteg nem érti meg az orvost és viszont. Ezen a bajon fog segíteni az új intézmény. Az intézetben éjjel-nappal mindenféle nemzetiségű orvosok vannak s hivatala közel a *Théâtre Français*hoz, a *de l'Echelle*-utcaban van. Ha egy idegen megbetegszik, telefonon kérhet olyan orvost, aki megérti a beszédét.

— **Angol-boer háború a Vérmezőn.** Nemrégiben nagy gyermekjáték folyt a Vérmezőn. A boerek és az angolok verekedtek egymással. Két gyerektábor — s hogy komolyan fogták föl a háborút, az abból is látható, hogy az angol tábornak sebesültje van — a Rókusban. Nem akart persze angol lenni. A gyermekek a háboruban se osztrákok, se muszáknak nem akarnak lenni. Mindenik csak a szabadságért harcol szívesen s a jog eltiprót úgy kell valahogyan összeverbuvalni szép ígéretekkel, hogy például a jövő háboruban ők lesznek aztán a letiprottak. A háboru hevében aztán a kis fiu egyszerre a szeméhez kapott, isszonyuat visított, végigfolyt az arcán a könnyvel együtt a vér is. A gyerek szemébe ment egy boer nyilvessző. Ennek már két hete. Azóta a kórházban van és olyan lassan halad a gyógyulása, hogy az apja, aki fővárosi tanító, a tanácshoz folyamodott segítségért, mert nem bírja a költségeket.

— **A békebarát sajtószövetség.** Az a két határozati javaslat, amelyet a brüsszeli interparlamentáris tanács gróf Apponyi Albert idítványára egyhangulag elfogadott, a következőkéz hangzik:

I. A nemzetközi választott bíróságok érdekében alakult interparlamentáris szövetség arra kötelezi a csoportosított, hogy országaikban vegyék kezükbe a sajtóesoportok alakítására irányuló kezdeményezést, amelyek a mellékelt ideiglenes alapszabályokban megnyilatkozó eszme szerint nemzetközi szervezetté egyesüljenek. A szövetség kötelezi a nemzetközi tanácsot, hogy ama feladatok megoldására törekedjen, amelyekre ezen alapszabályok 20, 21 és 22. §-ai kéri és általában minden igyekezeteket arra fordítsak, hogy a sajtószövetség a béke és a nemzetközi választott bíróságok érdekében megalakulni képes legyen. A szövetség a nemzetközi tanácsra bizza azt, hogy a sajtószövetség ideiglenes tanácsával érintkezésbe lépjen, amint ez megalakult, hogy a két szövetség állandó viszonyt alakítsa. Ezen határozatokról szóló részletes jelentés a legközelebbi gyűlésnek beterjesztendő.

II. Az interparlamentáris tanács figyelmébe ajánlja az interparlamentáris csoportnak azt a kezdeményezést, amelyről azon határozati javaslat első kikezdetében szó van, amelyet a párisi konferenciának fog előterjesztani. A tanács e csoportokhoz erről körlevelet is fog intézni. Tekintettel arra, hogy ügyünk érdekében sürős a döntő lépés, elaget fog tenni annak a megbízásnak, amelyet a párisi konferenciától a jelen kikezdekésekben fog kérni, mielőtt erre alkalma kínálkozik, még ezen konferencia előtt is. Ezen esetben a tanács utólagos jóváhagyást fog kérni a konferenciától azon lépéseket, amelyeket már ez irányban megtett. Amint elmutittuk, a határozatok a párisi konferencia elé terjesztendők.

— **Az idő.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint április 25-én az idő változatlan felhős és egyes helyeken esős volt. A hőmérséklet tovább súlydott és többnyire valamivel a normális alatt van.

— **Kém a francia tengerészeti miniszteriumban.** Ura egy kis kémkedési história készült nemrégiben Franciaországban, de szerencsésen lezserelték, mielőtt még nagyobb fajta botrány lett volna belőle. A tengerészeti miniszterium egy magasabb rangú hivatalnok, Filippi, abba a gyanuba keveredett, hogy információkat ajánlott föl az angol kormányknak dr. Leyds és a francia külügyminiszter között lefolyt levelezésről. Azonkívül elárulta volna jó pénzért azokat a hajókat is, amelyen dugurát szállítanak át az óceánra. S úgy látszik, hogy a gyanu nem is volt alaptalan, mert a tegnapi minisztertanácsban a tengerészeti miniszter bejelentette, hogy Filippi elcsapta a miniszteriumából, két más hivatalnokot pedig ledegredált.

— **A lupus gyógyítása.** Az augusztus első hetében Párisban tartandó nemzetközi orvos-kongresszuson dr. Lang Ede bécsi egyetemi tanár ismertetni fogja a lupusnak általa gyakorolt és fejlesztett gyógyítását, amely abban áll, hogy egészséges bőrt visz át az eltávolított beteg bőrresek helyére. E célból számos ilyen gyógyult beteget visz magával Párisba, hogy a kongresszusnak bemutassa őket. Lang tanár a bécsi közpórház konferencia-termében ma bemutatta ezt az érdekes gyógyító módot, amelynek sok gyógyult köszönheti ma keresetképességét. A tanár meghívására Koerber miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter is megjelentek ezen az előadáson.

— **Tüzes vas a nevelés szolgálatában.** Egy szegedi asszony, akinek a nevét szegedi lap-társunk nagy diszkrétan elhallgatja, nemrégiben örökre fogadott egy Kis Katalin nevű gyermeket. Nem volt tudniillik senkje, akin a maga nevelési módszerét kipróbálhatta volna. A gyermeket tudniillik iszonyuan ütötte, verte s ami még hathatósabb kényszer arra, hogy a gyermek illendőséget és erkölcset tanuljon, tüzes vassal is égette. Mindezt a kerületi orvos mondta el egy a rendőrséghez intézett beadványában s megerősítik a szomszédok is, akik sokszor félholtan szedték ki a kegyes lelkületű nő kezéből a gyermeket. Az asszony tagadja a tüzes vassal csak a botot ismeri be, amitől csupa kék folt a gyerek teste. A gyereket egyelőre a rendőrség vette gondjaiba s azután visszaadják az apjának.

— **Egy apáca-fejedelmesszony szökése.** Egy lembergi lap azt a szenzációs hírt közli, hogy az odavalló Benedek-rendi apácakolostor fejedelmesszonya, Columbia Gabriela hirtelen eltűnt a kolostorból. A lap az esetről a következő romantikus részleteket közli: A múlt héten Bécsben két testvér, Bodrucki Bazil és Pált ama gyanu alatt tartóztatták le, hogy másfél évvel ezelőtt egy iparostól egy nagyobb összeget loptak el. Bodrucki Pálnál letartóztatásakor 700 forintot találtak, amelyről azt állította, hogy egy lembergi kolostor apácájától kapta. Ez az állítás, amely eleinte nem talált hiteire, igaznak bizonyult. Bodrucki Pál, akit a benediktinák 14 évvel ezelőtt mint elárvult gyermeket rendházukba fogadtak és egy asztalhoz adtak inasnak, a múlt évben úrra megjelent a klastromban és segédmet kért. Akkor közte és soror Columbia között, aki feltűnően szép nő, viszony keletkezett, melynek folytán soror Columbia a fiatal embernek ismételt nagy összegűket, legutóbb múlt év december havában is, 8000 forintot adott. Mikor ezelőtt néhány nappal a kolostor pénztárában a hiányt észrevették, soror Columbia világi öltözetben eltávozott a kolostorból. A püspök, kinek felügyelete alá a kolostor tartozik, kijelentette, hogy soror Columbiának megengedte, hogy elutazhassék, kinyilatkozta továbbá, hogy volt róla tudomása, hogy soror Columbia Bodrucki Pált támogatta, de a pénz származását nem ismerte. Hír szerint soror Columbia, mikor Bodrucki Pálnak a bécsi rendőrségnél tett vallomása tudomására jutott, felettes hatóságától azt a parancsot kapta, hogy utazzék Rómába. A lembergi Benedek-rendi kolostor egy négyosztályos népiskolát és egy ötosztályos, penzionatussal összekötött felsőbb leányiskolát tart.

— **Villamosapás a löversenyterén.** A Róma mellett lévő eppanellai löversenyterén tegnapelőtti harmadik napján, melyen a királyi pár is jelen volt, nagy riadalom támadt. Az első futam alatt hirtelen nagy zivatar keletkezett és a villám lecsapott a fogatok közé. A villám Gatine francia követségi titkár fogatát találta és lovat agyoncsújtotta. A kocsis is súlyosan megsebesült, Gatine és neje pedig, akik a kocsiában állva figyelték a versenyt, eszméletlenül buktak le. Kis idő múlva magukhoz tértek és ekkor konstatálták, hogy semmi komolyabb bajuk sem történt. A királyi pár elsőnek gratulált szerencsés megmenekülésükhöz.

— **Az örmények és a szultán adóprése.** Hogyan hajtják be az adót Törökországban? Rövid telegramm számol be róla: Hakiariban, a vani vilajetben négyezer örmény áttért az iszlámra azért, hogy megmeneküljön az adóbehajtás körül ügörgő visszaélésektől. Hogy minők lehetnek azok a visszaélések, azt ezek után könnyen el lehet képzelni.

— **Röpirat Rostand ellen.** Bécsben a napokban egy röpirat látott napvilágot, amely jelenéről jelenésre leafolja Edmond Rostand nagy sikert aratott darabját a *L'Aiglon*. Szerzője dr. Wertheimer mindeközül azt bizonyítja, hogy a reichstatti herceg nevelője báró Obenaus, akiből Rostand burleszk figurá cínált darabjaiban, igen korrekt, komoly, nagy tudású uriember volt, és nagy szeretettel ösüggött koronás tanítványán. A legérdekesebb a röpiratban egy eddig ismeretlen okirat fakszimilléje. Az okirat báró Obenaus egy hivatalos jelentése Napoleon herceg jellemének fejlődéséről. Szószentit így szól:

A reichstatti herceg ég a vágtyól, kitűnetheti magát. Poppant gyorsan határozta el magát bármire és határtalanul bizik ügyességében és szerencsecsillagában. Fantáziája elhárít minden akadályt. Semmit sem tart lehetetlennek. Meggyőződése szerint minden, amibe belefog, csak sikerrel végződhetik. Ezért kívánczok mondhatatlanul háboruba, ahol, úgy véli, kielégíthetné égó ambícióját.

Ez a jellemzés teljesen megfelel Rostand Napoleon hercegének. Azért, hogy Obenaus báróból komikus alakot csinált, nem esoda, ha Bécsben haraguszna.

— **Mérnök a Hajléktalanok Menhelyén.** Tegnap este a szegény emberek tömegébe egy ur is keveredett a hajléktalanok menedékháza előtt. Tekintetes ur, diplomás mérnök, aki azonban a diploma révén nem tudott semmire se menni s odáig jutott, hogy ebben a nyomorúságos társaságban kérjen szállást magának reggelig. De nem élt azaz a joggal, hogy reggelig foglalja el az ágyat. Éjjel után, amikor már elesenedesedett a két hosszú sor ágy népe, morflumoldatot ivott. Hamar észrevették azonban, hogy mi a szándéka. A keserves nyögése elárulta. Hirtelen a mentőkért telefonoztak s a csilingelő kocsit elszaladt vele a Rókusba. Nem is írjuk meg, hogy hogy hívják. Egyszer talán jut valami álláshoz, ha fölépül s ostoba emberek a fejéhez verhetnék azt, hogy a hajléktalanok menhelyén, a Rottebiller-utcaiban aludt s aztán mérget ivott s kitapasztalta a kocsit a Rókusban is, ami pedig nem elegáns kórház.

— **A törvényszéki tárgyalások nyilvánossága** A következő panaszos levelet kaptuk ma:

Tekintetes szerkesztő ur! A Sonnenberg-Ziegler-féle bünygy tárgyalása iránt a jogszközség oly kiváló érdeklődést tanusított, hogy számosan órákon keresztül várakoztak a rend éber őrei által ellátott folyosók előtt, abban a jogosult reményben, hogy a tárgyalási tereméből távozó hallgatóság helyébe sorrendben be legyen bocsátva. Általános ismert és megállapodott szokás ugyanis, hogy a távozó hallgatóság helyébe a várakozók közül megfelelő számú bebozsát nyer. Csorba iroaigazgató azonban, akinek kezébe ez a hatalom le volt téve, mikor a tárgyalási tereméből távozott, a megrövidített rezerválta ismerőse részére, kiket az órák óta várakozók jogos felháborodása ellenére a terembe bocsátott. Ajánlatos lenne, hogy a törvényszéki elnök erre a helyre igazgárszeretét, méltányos egyént állítsa.

Budapest 1900. április 25.

Dr. Keller Samu s. k.

— **Öngyilkos körjegyző.** Sátor-Alja-Ujhelyről távriatözzák nekünk, hogy a homonnai járás Grozole helységében szíven lötte magát Wils Béla körjegyző. A múlt ősszel szolgált a önkéntesi évét a katonaságnál s hazatérve, kinevezték körjegyzőnek. Ugy mondják, hogy szerelmi csalódás kergette a halálba. Apja Svájból származott Magyarországra és Sátor-Alja-Ujhelyen cukrászüzletet nyitott, amelyből meggazdodott. Halála után fia szép vagyonot örökölt.

— **Halálhírs.** Losonci János közismertjei árvaszéki elnök 49 éves korában szélhűdés folytán meghalt. Az elhunytban Losonci György honvédelmi miniszteri osztálytanácsos testvéröccsét gyászolja.

— **A kivándorlásról.** A magyar közgazdasági társaság ma este 7 órakor Láng Lajos elnökének mellett ülést tartott, melyen Balás Arpad kir. tanácsos értekezett a kivándorlási ügyről. Szerinte mélyre kellene járni a kivándorlás okainak és tényezőinek s a kutatások és tanulmányok eredményeitől kell függővé tenni a tömeges kivándorlás megakadályozását célzó intézkedéseket.

— **Volt iskolatársak találkozója.** A budapesti VII. kerületi állami főgimnáziumnak volt tanuló, akik az 1889-90. évben tettek ott érettségi vizsgát, május hó 1. napján este 8 órakor találkoznak tíz év múltán az István főherceg-fogadó külön termében.

— **A Duna halottjai.** Ma reggel három halottat fogtak ki a Dunából. A Ferenc József-rakparton egy 25 évesnek látszó férfi holttestet vetett ki a víz, a felső rakparton pedig egy körülbelül 40 éves férfunk már oszlanak indult holttestet fogtak ki. Személyazonosságuk nem volt még megállapítható. Mindkettőt a rákoskeresztúri új temető halottasházába vitték. Reggel négy órakor az esztergomi vasúti hídnál a pékségit budai oldalán egy fiatal ember holttestét fogtak ki. A rendőrség a nála talált iratokból megállapította, hogy a szerencsétlen Starek Ferencnek hívják, 17 éves nyomdászinas, aki a múlt héten tűnt el Bathory-utca 20. szám alatt levő lakásáról, ahol levelet hagyott, amelyben azt írta, hogy reménytelen szerelme kergeti a halálba.

— **Életunt oselédeleány.** Bossányi Anna 21 éves oselédeleány ma reggel a Garam-utca 32. számú ház előtt az utcán lusköldölet: ivott. A veszedelmes méreg annyira összegezte belső részeit, hogy eszméletlenül rogyott össze. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Tetének okát nem tudják.

— **Elhárított forgalmi akadály.** A magyar kir. Államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a körmenet-németvári helyi-érdekű vasút Pinka-Mindszent és Sírém állomásai között az arviz miatt fennállott forgalmi akadályt részben elhárították s a személy-, podgyász- és 50 kilogrammon alóli gyorsar-forgalmat az emített állomások közötti átszállással e hó 26-án az 5911. sz. vonattal ujból megindítják.

(x) **Vásároljon osztályosokat Lukács Vilmos** bankháznál Bpest, V., Fűrdő-u. 10. Ára egy egésznek 12 kor, 1/2-nek 6 kor, 1/4-nek 3 kor, 1/8-nek 1 kor. 50 fill.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebbet lásd *Lichtblau* A. debreceni katonai előkészítő tanfolyam hirdetésében.

Sonnenbergéknél.

— *A boldog családi kör.* —

Budapest, április 25.

Az a szegény asszony, aki bünt és gyalázatot hirdetett magáról, hogy megmentse leányát, Sonnenberg Adolfné zokogott az éjszaka is a börtönében, mint annyi sok éjszakán át. És folyton az ügyész szavát hallotta:

— Vádolom Sonnenberg Adolfnét és Ziegler Józsefet gyilkossággal, Sonnenberg Paulát pedig gyermeköléssel

Es ma este már otthon van családja körében a szegény asszony. A szomorú szenzáció hőseit, Sonnenberg Adolfnét, Sonnenberg Paulát és Ziegler Józsefet fölmentette az esküdtsek. (A nagy eset részletesen olvasható törvényszéki rovatunkban.)

*

A boltok ajtait kezdték bezárni Ujpesten, mikor kiszaladt a Fő-utcaira egy asszony és elkiáltotta:

— Szabad a sógorasszonyom! Szabad!

Az utcán gyorsan tovább adták a hírt és zajos élénksg támadt mindenfelé. Tódultak az emberek a Damjanich-utcaiba, Sonnenbergék kis háza felé. Az apróságok kint álltak a kapuban. Várták a papát, — hogy a mama is megjön, ezzel senki sem merte őket bízni. Es jött egyszerre a sok ember, elül a néni. Sirt meg nevetett és messziről kiáltotta a gyerekeknek:

— Jón a mama!

A nagyobb fiu meg az egyik kis lány föl-sikoltott:

— Jön! Jön!...

Aztán könnyezni kezdtek és szinte megoszlakozva bámultak. Hogy hol jön a mama...? Igazán jön-e?

A legkisebb lányka pedig, négyéves, göndörhaju, szőszke, pufók gyerek, — átkarolta a kerítés-dücsöt, összeköszölte, aztán megismogatta és nyöszörögve sugta:

— Az anyika megjön... Lesz megint anyikám...

A jó emberek csitították, biztattatták a gyerekeket. Hogy ne sirjanak, hogy nincs már semmi baj. De ők sirtak tovább, a kis lányok meg a kis fiuk egymásra hajoltak...

Vágtatva rohogott egy kocsis. Nem lehetett látni a sötéttségben, csak a zaja hallatszott. Mind közelebb jött a zaj és megállt a kocsis Sonnenbergéknél.

Sonnenberg szállt ki belőle először és le-emelte a feleségét, aki nyolc hónap óta volt a börtönben. Támolygott a szegény asszony, se látott, se hallott. A gyerekei átkarolták, csókolták a ruháját. Az utca sirt. Senki se szólt... Kiszállt aztán a kocsiból Sonnenberg Paula, egy másik kocsiból Ziegler József és a huga.

Bevitték a szobájába Sonnenbergnét. Szólni akart a gyerekeihez, de nem jött szó az ajakára. Megesőkölt őket és leesett a pamlagra. Aztán fölemelkedett, ráborult az asztalra.

Némán álltak az udvarban az emberek. Férfiak, asszonyok és gyerekek bámultak — megálatottság túlrögződött az arcukról — Sonnenbergék.

szobájába. A függönyt fölhúzták a szobában, a lámpa fénye odatesett az udvarra. Hadd lássa mindeki a nagy boldogságot...

Sonnenberg Paula és Ziegler József, a kis-asszony meg az orvosnővendék, az ajtóban állt, mikor Sonnenbergékhez bementem. A leány arca csupa öröm, csupa boldogság. A medikus sápadt, talán el is fáult a nagy izgalmtól.

A szobában együtt van csaknem az egész család. Három lány és két fiu, a legnagyobb fiu katona, a kaszárnnyában van. Az asztal mellett ül Sonnenbergné fekete ruhában és öleli, csókolja a legkisebb lányát. Mellette az ura, körülötte a gyermekek meg a rokonok. A sarokban áll Paula és Ziegler Józseffel meg a Ziegler hugával beszélget.

Megkísértem a jó emberek az üdvözlő, vigasztaló szót és erősítik Sonnenbergné előtt:

— Látod, mindenki azt mondja, hogy most már vége a bajnak, szenvedésnek.

De a szegény asszony sir és csóválja a fejét.

— A főgyógyász ur szolt hozzám először az ítélet után. Azt mondta, hogy: — „látja, az Isten megsegítette!” — Megszegített, meg... De meg is látogatott... Nyolc hónapig meg két napig voltam a börtönben. Meghúzódtam egy sarokban és senkihez se szóltam. Még a rabok is sajnáltak. Mindig azt mondták: — „Ez a szegény asszony meg az esztét veszti”. Az eszem... Nem is tudom, hol áll. El is akartak már vinni az örültek házába.

Nem tud örülni a jóra fordult során ez az asszony, az édesanyai önfeláldozás martirja. Az ura is hidegen néz maga elé. Mintha a fölment ítélet rehabilitációját keveselné; szeretné az egész világtól kicsikarni a vallomást, hogy a Sonnenberg név tiszta, egészen tiszta. A nagyobbik fiu meg a kisebb is szomorú. Félnék, hogy még holnap is újjal mutatnak majd rájuk. Csak a kis lányok szíve dobog az örömtől, de úgy, hogy szólni sem tudnak. Paula nyugodtabb. Megboesátott mindent Ziegler Józsefnek, Józsinak szólítják már és Józsi is kibékült Paulával. Ziegler huga, egy okos szemű, szép leány, örül a holnapnak, mikorra bátyjával együtt Morva-Lieszkora érkeznek, haza az aggódó szülőkhöz.

Ziegler kisasszony a vizsgálat óta van Budapesten. A tárgyaláson figyelemmel hallgatott minden szót. Csak éppen egyszer sirt, — beszél — Visontai beszéde közben.

— Senki előtt sem szoktam megalázkodni, de Visontai urnak kezét csókoltam. Nem is tudom, mit éreztem akkor.

— Mikor meghallottam, hogy az esküdtek kimondták a „nem bűnös” — beszél Sonnenbergné sógora — elájultam. Kivitték a teremből.

Egy kis fiu jön be a szobába, Sonnenbergné unokatestje. Sirva borul a néni nyakába és sir mindenki.

— Le fogom tenni a szigorlatot, — ezt mondja Ziegler a jövő terveiről — leszolgálok a katonai félvémet, aztán...

— Aztán...? — kérdezi Sonnenberg Paula és szeme pillantásával lágyan megsimítja Józsi arcát, szenvedésről szóló homlokát.

— Aztán boldogok leszünk.

— Álmodtam tegnap éjszaka boldogságról, — Sonnenbergné meséli. — Azt álmodtam, hogy az édesanyámnak megtáviratoztattam a kiszabaduláshoz. Holnap korán reggel meg is kell táviratozni... Mi nem tudunk örülni, legalább örüljön ő. Ha tudná, hogy nyolc hónapig úgy voltam a börtönben, mint Ubrik Borbála, megszakadna a szíve...

Elmondják a szegény asszonynak, hogy a barátai szeretik még.

— Tudod, kis bűntörténet...? A Spitzerné... Hoznak kis édes palinkát. Mindenkinek jut egy pohárka. Mindenki mond egy-egy jókívánságot.

— Öröm és békesség legyen ebben a házban!

— Muljék el a szomorúság!

— Jó egészségünkro!

És Sonnenberg Paula, aki visszakapta az

édesanyját, a vőlegényét meg önmagát, mindenkit üdvözölni akarna. Kipirosodott arccal kiáltja: — Éljen Magyarországi!

*

Kisvárosi csöndesség az utcákon. A kerítés mellett még sok érdeklődő áll. Szeretnének kezét szorítani a boldog emberekkel, akik a szobában fáradtan néznek egymásra, de a boldogságukban még sem akarják őket zavarni. Jó éjszakát mondanak egymásnak.

— Az isten segítse őket...! — hallatszik a jó kívánságuk, mikor elszélednek.

(H—u.)

Az étlapbizottság.

— Operette. —

Irla: *Buzáth Ferenc.*

(A kuriai bírósághoz mellett szabad a választókat fűraköltésig kértől a kormány szabályrendelettel oltotta meg, a megengedés mértékének megállapítása érdekében pedig Buzáth Ferenc ma — étlapbizottság kiküldetését indítványozta.)

Glück Frigyes, szakértő, Pannónia szálló tulajdonosa.

Rigó Ferenc

Molnár János

Major Ferenc

Bessenyei Ferenc

Pichler Győző

képviselők, étlapbizottsági tagok.

Történet: A Pannónia szálló külön éttermében.

— A kar:

A legfontosabb tétel:

Az étel! Az étel!

Nem volt, nem lesz kivétel,

Kivétel! kivétel!

Hozott az Isten! Jó napot!

Csináljunk egy jó étlapot!

Rigó Ferenc:

Az ülést megnyitom! (dalsólvá)

Nem számítás!

Nem ámitás!

A kérdés nem lehet vitás,

Ez semmi más, mint megnyitás!

Molnár János: (dalsólvá)

Kérésem egy, csupán csak egy,

Ha bárki választásra megy,

Tegye meg kedvemért, nekem:

Halat adjon csak pénteken!

Igazhívők közt így való,

Éljen a hal, a hal, haló! (tánc)

Dr. Major Ferenc:

Hal kell, csak hal, így szól a pap.

A nép örül, ha enni kap!

Csak sok legyen, sok, rengeteg!...

S a választás után beteg.

Eztán nem lesz se baj, se láz,

Segíthet könnyen rajt! a ház,

Ha annyit emlékebe vés:

Az étel hogy legyen — kevés!

Pichler Győző: (pénzt számolva.)

Ezuttal nem vagyok fejes;

Amit Major mond, az helyes!

Bessenyei Ferenc:

Ne folytassák a rút vitát,

Nem az a kérdés, hogy mit ád

Az ember! És nem az a fő,

A lábában hogy mi fő,

Hogy más egyék, hogy én egyem,

Egy kell, hogy fősd: jó legyen!

Ha borjuk, marhák, szárnyasok,

Az étel úgy jó csak, ha — sok!

Rigó Ferenc:

Ez végre egyszer bölcs beszéd!

Dicsérem kartársunk esztét!

Nem hosszadalmas, nem kusza;

De nincsen benn' — turós csusza!

Pedig a turó — drága kincs,

Nincs mandátum, hol tézta nincs!

Csusza, csusza kell minden áron!

S az ülést ezzel én bezárom.

Azaz nem! Várjunk egy picit;

Hallgassuk még meg Glück Fritzt!

Glück Frigyes:

Őnök azt mondták, arra kérték,

Hogy jöjjenek el, mivel szakérték

Táitve orvoson, papon,

Átnyujtom, im, egy étlapot!

Dr. Major Ferenc (felugrik):

Óh adjá nekem!

Pichler Győző (lelkendezve):

Adjá kérem!

Molnár János:

En már roastbeaffel is beérem!

Dr. Major Ferenc (fitymálva):

Ez minden? Más nincs? Ez kevés!

Pichler Győző:

Ide egy szép borjuvesés!

A kar:

Végte ré kaptunk étlapot.

Együnk tehát! 'esés jó napot!

(Mindenki eszik, a függöny legördül.)

A másolat híteleül: —kó.

FŐVÁROS.

(*) Adókövetés. A fővárosi adókövető bizottságok holnap, a hó 26-ikén a következő helyrajzi számú házakban lakók III. osztályu keresetadó javaslatait fogják tárgyalni: Az I. kerületben a tabáni külön meghívottak; a IV. kerületben a 469—520. hrszámig; az V. kerületben az első bizottság a 854—873. hrszámig, a második bizottság az 1193—1227—1332/5. hrszámig; a VI. kerületben az első bizottság a 3579—3595. hrszámig a külön meghívottak, a második bizottság a 2922—2984/87. hrszámig a külön meghívottak; a VII. kerületben az első bizottság a 4809—4858. hrszámig; a IX. kerületben a 8874/6—8895. hrszámig a külön meghívottak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** *Carmen*. P. Bartolucci Viktória lépett föl ma este Bizet feléges operájában, Carmen szerepében, mely *Abrányiné* és *Hilgermann* Laura távozásával árvaságra jutott. A magyarrá vált szép olasz asszony jól festett Carmen szingazad ruhában és erős, mély hangjait élvezettel hallgattuk a drámaibb színezetű énekrészekben, de a hang impozáns-volta, ünnepélyes páthosza néha ellentétben állott a szerep jellemével. Ezzel a mély, öblös, gyönyörű alt-hanggal inkább lehet az énekesnő Semiramis, vagy II. Katalin cárnő, mint Carmen. Carmennak csak a sorsa tragikus, de ő maga eleven, rakoncátlan; a szenvedély nála gyermekes pajkossággal vegyül; járása csupa ruganyos könnyűség, temperamentuma kikapós vidámságra hajló, éneke — a kártyadalt leszámítva, ahol halál-sejtelem száll rá — lendületes, tűzes, grációzus. Olyan démon ez a Carmen, aki tele van pikáns bájjal, akiknek minden mozdulata ritmikus és kellemes. — A közönség szívesen tapsolta Bartolucci Viktóriát és hálás volt iránta, hogy vendégszereplése révén hozzájárultott egyik legkedvesebb operájához, bár az ensemble gyarlóságai erősen csorbitották az élvezetet. Bizet finom poézise és eredeti szelleme nem volt föltalálható se a színpadon, se a zenekarban.

** *Népszínház*. Mader Raoul és Pásztor Árpád operettje, a *Kadétkisasszony* ma este a huszonötödik előadást érte meg a *Népszínházban*. Az előadásnak szép közönsége volt, amely sokat tapsolt első sorban Kürty Klárának, aki sikerre segítette az operettet s a többi szereplőnek Z. Bárdi Gabinak, Csatai Zsófinak, Némethnek, Szirmainak, Kovácsnak és Raskónak, akiknek szintén jókora részük volt abban a szép rekordban, amelyet a *Kadétkisasszony* elért. A jubiláris előadás tiszteletére a primadonna egy halom virágot kapott s ugy ezek a virágok, mint az, hogy a hívó tapsokra az operett szerzője Mader, többször megjelent a lámpák előtt, megadta a jubiláris előadásnak azt a bizonyos ünnepesebb díszet is. (M—s.)

** *Operaházban* holnap, csütörtökön ismét előadják az új balletot, *Zulejkat*, melynek eddigi előadásai a közönség fokozódó érdeklődése mellett folytatók le; a címszerepet holnap is Balogh Szidi táncolja. A balletot megelőzi *A nürnbergi baba* vig opera előadása Payer Margit, Hegedűs, Dálnoki, Mihályi szereplésével.

** *A Vígsház premierje*. A *Vígsház* legközelebbi újdonsága, a *Folyásbaba* című angol bohózat, mely *The club-baby* cím alatt Angliában és Amerikában rendkívüli sikert aratott és melyet Szomaházy István teljesen átdolgozva alkalmazott magyar színpad, jövő héten, szerdán május 2-án kerül bemutatásra. A bemutatás-előadásra holnaptól, csütörtöktől kezdve lehet előjegyezni a *Vígsház* pénztáránál és a városi jegyirodáknál.

** *Növendék színészek előadása*. Rákosi Szidi nyilvánossági joggal felruházott színészkiskolája vasárnap, délelőtti feltételegykor az *Uránia-színházban* matiné rendezet, melyen a *Fanchon asszony* leánya két felvonása és a *Szakra* kerül színpad. Jegyeket péntektől kezdve lehet kapni az *Uránia* pénztáránál.

** *Kopácsy Juliska*. Budapesten. K. Kopácsy Juliska, a *Népszínház* volt primadonnája, aki az utóbbi években külföldön vendégszerepelt, ma férjével Kar-

ezeg Vilmoossal, az ismert íróval Budapestre érkezett néhány napi tartózkodásra. A művész ma este a Népszínházban volt a egy földszinti páholyból végig nézte az előadást.

A mult. Győző Lajos, a Vígyszínház tagjának ügyes tollát dicséri az az egyfelvonásos dramelet, amelyei ma mutattak be a Kisfaludy-Színházban. A mult című apróság kedves munka s megérdemelte a közönség zajos tetszésnyilvánításait, amely a tehetséges szerzőnek és a szereplőknek egyaránt szólt.

Malecskyné dalestéje. Malecskyné, a Magyar Kirdlyi Opera volt kiváló művésznője, e hónap harmadikán Pestmegye házában nagytermében dalestét rendez érdekes műsorral. A művész dalestéje már előre nagy érdeklődést kelt.

Darabváltás a Népszínházban. Vidor Pál Inyenélők című népszínművének holnapra hirdett előadása Blaha Lujza asszony győzelme miatt újból elmarad erről a hétről. Helvete Verő György hazafias látványos színműve: 1848 — Hadak útja kerül színre Eszter szerepében Z. Bárdi Gabival s Anikóban Blaha Sárikkal. Bem apót ezúttal Vidor Pál személyesíti, aki betegsége után az alkalommal lép először.

Konti József jubileuma. Konti József jubileuma május 3-án lesz a Népszínházban, amikor az Eleven ördög kerül színre a címszerepben Kéry Klárával és a mellékszerepekben is egy-egy primadonával. Konti jubileumára a fővárosi urak és társaságok és a vidéki színtársulatok is készülődnek. Szeged, Arad, Kassa és vidék más színházjaiban is május 3-án Konti Eleven ördög című operettje kerül színre. A fővárosban a díszelőadás után nagy bankett lesz a jublárs tiszteletére, amelyben a vidéki színtársulatok képviselői is részt vesznek.

A prágai esch nemzeti színház bukása. A prágai esch nemzeti színház a bécsi Reichsnehr értekezése szerint, a bukás szélén áll. Két esch pénzeszoport most azon fáradozik, hogy megmentse a színházat a teljes bukástól.

Pálmay Ilka a Népszínházban. Már közöltük, hogy a külföldre szakadt kitűnő magyar diva legközelebb föllép a Népszínházban, még pedig közönségre, az Otthon és az Újságírók Egyesülete javára. Az előadás rendkívül érdekes részletei már teljesen meg vannak állapítva, de maga az előadás napja még nem tűzhető ki; csak az bizonyos, hogy Pálmay Ilka hétfőre még nem érkezhetik meg. Föllépésére a diva két legjobb szerepének fényjelenetét választotta. A Nap és Hold első felvonásában Manolát játszza, míg a másik női szerep Hegyi Aranka kezében lesz; azután pedig a Szép Heléna második felvonásában Helénát. Mind a két felvonásban a Népszínház pártatlan művészeket fog a diva ragyogni. A két felvonás közé kerül egy épp oly kedves, mint érdekes kép: Herczeg Ferenc egyik legnépszerűbb alkotása: A Gyurkovics-lányok első felvonása, melyben a lányok közül Katinkát Csillag Teréz, a Nemzeti Színház elsőrendű művésznője, Micit Lovikné Somló Emma, a szerep első alakítója játszza, aki azóta a színpadtól visszavonult: a másik két leányt a Népszínház két bájos fiatal művésznője: Bojár Teruska és Kápolnai Irén játszza. Gyurkovicsné Rákosi Szidi vette át, a Népszínházról még Tólagi játszik, a Magyar Színház eredeti szereplői közül pedig Molnár László, Ráthényi, Vidor és Rézsahegyi vesznek részt az előadásban, mely kétségkívül méltán foglal helyet Pálmay Ilka két felvonása közt harmadiknak.

Gyermekhangverseny a Telefon Hirmondóban. Ma délután 5 órakor a Telefon Hirmondó gyermekhangversenyt rendez. Most, hogy az Operaházban egész héten van előadás, a gyermekhangverseny az egyetlen koncert, melyet a Hirmondó rendez, hogy előfizetőinek ilyenmő szórakozást szerezzen. Résztvevők a hangversenyen: Odróné Keczer Irén a Nemzeti Színház tagja, Rámbowsky Mariska és Vidor Laura uróék, Gyöngyi Zsó a Vígyszínház, Odró Zsó a Magyar Színház tagjai. Odró Lajos tárogató művész és Takács Kálmán urak. A hangversenyt a beszélő újság szerkesztője hangversenyigazgatója, Zörgő bácsi rendezi. Este a Telefon Hirmondó közvetíteni fogja az Operaház előadását, még pedig a Nürnbergi baba operát és a Zulejka ballet zenéjét. Az operai előadás után érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, majd még 11 óráig katonas és cigányzene lesz hallható a kagylókön.

MŰVESZET.

A tavaszi műtárlat sűrűje. Feltűnő részvétel mellett választották meg a művészek azokat a zsűritagokat, akik a tavaszi tárlat díjait fogják kollégáiknak odaítélni. Ezek a díjak: az állami aranyérem, a Társulati-díj és a báró Harkányi-féle díj. A szavazatra jogosult 140 művész közül mindössze 24-en szavaztak és a pályabírókba a következőket választották be:

Rendes tagok: Stetka Gyula, Jendrassik Jenő, Dudits Andor, Hegedűs László, Lotz Károly, Strobl Alajos, gróf Andrássy Tivadar, Katona Béla, Szűry Dénes.

Póttagok: Balló Ede, Benczur Gyula, Basch Gyula.

A 24-én tartott választmányi ülésen megválasztották a Rék-díj pályabíróit is. Ennek a zsűrinek tagjai: Benczur Gyula, Stetka Gyula, Újváry Ignác, Zala György, Kacziány Ödön, Forster Gyula és Kacziány Ödön.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Kisfaludy-Társaság ma délután tartotta rendes havi felolvasó ülést Beüthy Zsolt elnöklésével. Az Akadémia kis termét ez alkalomból egészen megtöltötte az érdeklődő közönség. Mindenekelőtt Vargha Gyula főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről. A társaság a mult ősszel elhatározta, hogy Kisfaludyt a Múzeum-kerben levő szobrárt renováltatni fogja. A mult ülés elfogadta a költségvetést, s a szobor renoválása mára jövő hónapban meg fog történni. Talapzata megújított, s a mellékalakját, a terebelő géniusz kijavították. A társaságot a szoborhoz, amelynek műbece különben nem éppen nagy, elválaszthatatlan emlékek fűzik. Mindakett Kisfaludy barátjainak buzgalomból létesült, s a társaságnak első alapítókéje az az összeg volt, mely a szobor létesítése után fennmaradt. A társaságnak 1899. kiadvány-sorozata megjelent; ezek a művek: Göthe Hermann és Dorothea-jának magyar fordítása Lehr Alberttől, Goncourt Edmond regénye: A Zengamó fiú, Szűry Dénes fordításában és A francia lírai költészet fejlődése Haraszi Gyulától. Végül jelenti a főtitkár, hogy a társaság könyvkiadó-bizottsága megalakult.

Az első felolvasó Tereszty Albert volt, aki a vatikáni Borgia-szobárról érkezett általános érdeklődés mellett. E szobákat három évvel ezelőtt nyitották meg a közönségnek, visszavarázsolva azt a sötét korszakot, amelynek borus emlékezetét csak a hatalmas művészet tud a némiépp enyhíteni. A hat Borgia-szobát 1897. tavaszán pillantotta meg újból a közönség abban a formában, amelyben 400 évvel ezelőtt VI. Sándor pápának magánlakásul szolgált. A felolvasó részletesen leírja a szobák berendezését, gyönyörű falfestményeit, művészi díszítését, s azután áttér VI. Sándor pápa életére, fiának, Borgia Cézárnak verengéseire, Borgia Lukrécia szereplésére, s végül a pápa meggyilkoltatásának körülményeire. A felolvasót zajosan megjelenezték. Azután Veressy Arnold olvasta fel A szerencsefü című új regényének egy részletét, melyet szintén tetszéssel fogadtak a közönség. Végül Vargha Gyula mutatta be Szentessy Gyulának A verébek című költői beszélyét, mely a Buljovszky-pályázaton díszes díjat nyert. A költeménynek, mely színes leírásokban s szép lírai részekben bővelkedik, két alakja van: egy csavargó fiú, aki csekély pénzért csomagokat cipel haza a pécéről, és egy virágos leány. Ez a két gyermek együtt jár, kergetőzik, míg egyszer, egy nyári alkony estén a leány tudatára ébred annak, hogy ő már nem játszhat, nem kergetőzhetik a fiúval, mert — nagy leány lett. A közönség lelkesen tapsolt a fiatal költőnek.

A felolvasó ülés után zárt ülésre gyűltek össze a tagok.

Nyiltér.

Nyilatkozat.

Felkérem azon jólelkű emberbarátokat, kiknél az én nevemre és címemre egy szerencsétlen család felségjelzésére bélyegeken beküldendő adományról szóló úgynevezett „holnap-gyűjtőlapok” meg voltának, hogy ezeket megsemmisítsen s a gyűjtést beszünteltetve azíveskedjenek, mert a szerencsétlen családról már gondoskodva van.

Azok, a kik a család nevét óhajtának tudni, forduljanak hozzám.

Veszprém, 1900. évi április 25.

Dr. Rédey Gyula,

apát-kaznok és néközős.

Dr. POLLÁK ZSIGMOND

ügyvéd

irodáját Hold-utca 13. szám alá helyezte át.

Orvosi állásokra mindenkor legtöbb pályázatot közöl a „Közegészségügyi Kaulaz”. XXII. évf. Előfiz. egész évre 12 korona. Mutatványszám ingyen. Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

Crosscountry. A Magyar Athletikai Club ma délután tartotta crosscountry versenyt a kispesti lövöldétől egész Albertfalváiig és vissza, mezőn, síkságon és erdőn keresztül. A versenyzőket öt lovas kísérte, megmutatván nekik az utat. Három csapat indult, összesen 18 versenyzővel. Győztes lett a M. A. C. csapata 27 ponttal. A győztes csapat tagjai voltak: Puri, Bredl, Simo, Nuber és Roth Sándor. Második lett a Magyar Uszó-Egyesület 42 ponttal, harmadik a Budapesti Egyetemi Athletikai Club csapata.

Bajnoki vívóverseny. A fővárosi sportkörökben nagy érdeklődéssel várják az idei sportszezon legjelentősebb eseményét: a bajnoki vívóversenyt. A nevezők között ott vannak a magyar vívók legjobbjai. Neveztek a többek között: Akay Alajos, Mászoros Ervin, dr. Nagy Béla, dr. Porteleky László, Szóts Aladár főhadnagy, Vársárhelyi Zoltán főhadnagy, Tasnády Endre, dr. Haberfeld Marcel, Kinnach László, Hoch Hugó, Szántay Jenő, Halbleib József, Fehér Edgár, Cavallas hadnagy, Krenesay Géza, Pintek, Farkas László, Szuborics Miklós, Tóth Gy. István, Kinszky István, Paupera Ferenc, Hekler Antal, Horváth Sándor, Szabó József, Bakos Gyula s még többen. A versenybírók a következők: Bekény Gyula, báró Bothmer Jenő huszárkapitány, Halász Zsig, Iványi Gyula, dr. Krasznay Ferenc, Rákossy Gyula, Santelli Italó, Szabó István országgyűlési képviselő, dr. Stettner László. A versenybírók elnöklője a rendezőség gróf Szechenyi Imré, a Magyar Athletikai Szövetség elnöke kéri fel. A versenyt április 28-án, szombaton a Nemzeti Lovarda vívótermében és 29-én, vasárnap egész nap a fővárosi Vigadó nagytermében tartják. Vasárnapra a nagy közönség egész napra szóló jegyeket válthat a Vigadóban 5 koronáért és 2 koronáért. Sportjegy 1 korona.

Az Ebtényesztő Egyesület közgyűlése. Az Országos Magyar Ebtényesztő Egyesület pénteken tartotta évi rendes közgyűlést az István főherceg szállóban Gromon Dező államtitkár elnöklése alatt. A mult évi működésről szóló jelentés s a számadások elfogadása után a választásokat ejtették meg három évi időtartamra és pedig a következő eredményre: Elnök: Gromon Dező; alelnökök: Soltz Gyula miniszteri tanácsos és gróf Nádasdy Tamás; titkár: Buzsi Géza Felix; jegyző: dr. Todorescu Gyula; pénztáros: ifj. Zaitz Imre. Választmányi tagok lettek: Bedő Béla, Bláthy O. Titusz, Csik Imre, gróf Esterházy Béla (ujj), gróf Esterházy Miklós Mór (ujj), Fényi József (ujj), Féllep Kálmán (ujj), Goszdu Elek, Hammersberg Géza (ujj), Jäger Albert, Kollerich Béla (ujj), Kosztics Labud, Libits Adolf (ujj), Orsi Kornél, Reusz Henrik, Serák Károly, gróf Szechenyi Emil (ujj), Tormay Béla. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: Dóra Szilárd, dr. Kohner Adolf és Lónyay Áron. A közgyűlés másik főtárgya a májusban (19-21) Budapestben rendezendő nemzetközi kiállítás ügyének megbeszélése volt. A kiállításra vonatkozó felvilágosításokat a titkári hivatal adja meg (IX., Üllő-ut 23); ide intézendők a kiállítási nevezések is, melyeknek zárlata: május 1.

A City and Suburban handikap. Ma dőlt el Epsomban a tavaszi meeting legnagyobb versenye, a 2000 fontos City and Suburban handikap, melynek előrefogadási hetek óta foglalkoztatják a budapesti sportközönséget is. Már a terhek közlése után Strike a light lett a favorit. Kivülé leginkább a nagy formában levő s a minap két versenyt nyert Dvonhamet és Innocent fogadtak. A versenyt The Graftert nyerte meg, Mr. Clarke lova, mely a fogadási listákon 14-szeres pénzzel szerepelt, de a startnál már csak 7-szeressel volt kapható. A City and Suburban részletes eredménye a következő:

Epsom, április 25.

City and Suburban handicap. Díj 2000 font. Távolág 2000 méter. Mr. J. G. Clarke id. ph. The Graftert 55 kg. (lov. W. Hickin) első, Mr. J. A. Miller 46. stpm. Innocence 51½ kg. (lov. W. Halsey) második, Sir J. B. Maple 36. stpm. Goblet 46½ kg. (lov. S. Loates harmadik. Futottak még: Maluma, Stage Villain, Swiftmas, Dominie II., Pheon, Fascination, Downham, Sly Fox, Hearwood, Strike a light, Syerla, Beaumwick, Guidwife, First Principal, Golding, Simonswood. A startnál a fogadások így álltak: 7:1 The Graftert, 2:1 helyre az első, 2:1 a második, 6:1 a harmadik.

A tegnapi elődött 1000 fontos Great Metropolitan stakes, tavirati jelentésünk szerint szinten nem a favorit Mitcham nyerte meg, hanem a harmadosban favorizált Kings Messenger (54½ kg.), második Rousse-lae (51 kg.), harmadik Roughside (49 kg.) lett.

***. Récsi löversenyek.** A holnapi program egyike a század legérdekesebb versenyprogramjainak. Nemcsak hogy nagy versenyek nem szerepelnek rajta, de még az apró diákért is kevés ló fut, a javából pedig alig lehet egy-két lónál többet látni a versenyzők közt. A főszám két a Tavasz verseny, itt majd jó lesz, ha *Tip-Top*, *Diadal*, *Malteser* és *Or Dur* újra lefutják a Przedswitwet; érdekesebb csak akkor lenne az ügy, ha esetleg *Bohó* és *Philister* is szaladna. A terhekől ítélve, csaknem holtbizonyosságnak lehet tekinteni, hogy *Diadal* nyeri meg a versenyt, mely a Przedswitben óriási ténnyel igen jól futott. A mostani teherviszonyok közt bizonyára jobb lesz *Malteser*nél, legfeljebb az egyik hároméves, talán *Philister* nehezíthetné meg a versenyt. A Woodman-akadályversenynek a díja elég nagy lenne, 6000 korona, de 3-4 lónál nem áll ki több érte, ezek közül pedig az Alagon kitűnően futott *Aspasia* látszik a legjobbnak, *Galli-trac* előtt. A holnapi versenynap jobb jelöltjei ezek:

I. Szemere-istálló—Felemás.

II. Néha—Dreher-istálló.

III. Diadal—Philister.

IV. Dalfy—Násmagy.

V. Honour Bright—Corsica.

VI. Sylvester—Ladro.

VII. Aspasia—Galli-trac.

***. A bécsi löversenyek eredményéről a Telefon** Hírmondó hoz leggyorsabban részletes tudósítást, amennyiben kiküldött tudósítójának telefon-jelentése alapján közvetlenül az egyes futamok lefutása után felolvastatja az eredményt. Az összeredményt és az urkoisok versenyről szóló jelentését már 1/4 órákor közli az előfizetőkkel.

Legujabb.

Az angolok győzelme.

London, április 25.

Lord Roberts azt táviratozza, hogy azokban a harcokban, amelyek Dewetsdorp megszállását megelőzték, egy tiszt elesett és két tiszt, továbbá 22 ember megsebesült.

London, április 25.

Lord Roberts ma Bloemfonteinből a következőket jelenti:

Polecarew hadosztálya tegnap este minden veszteség nélkül Roodekopba érkezett. A hadosztály felvonulást lovasság és lovasított tüzérség fedezte, amelyek az ellenséget visszakergették és súlyos veszteséget okoztak neki. Ma reggel Vaals-banknál lovasított csapatok áttértek a Modderfolyón, hogy az általam *French* tábornoknak adott utasítás szerint az ellenségnek a visszavonulását elvárják. A boerok mégis valószínűleg megijedve *French* tábornok megjelenése következtében az új folyamán Dewetsdornál *feladattal* erős állásukat, amelyet ma reggel *Clerdeside* tábornok megszállott. A Hamilton parancsnoksága alatt álló lovasított gyalogság anélkül, hogy veszteséget szenvedett volna a vízművek közelében levő összes kopjékról elűzte az ellenséget. A highlander dandár, hogy Hamilton segítségére siessen, tegnap 24 angol mérföldnyi utat tett meg. Miután Dewetsdorp meg van szállva, Wepener körül minden valószínűség szerint nem lesznek többé nehézségek.

Köln, április 25.

A *Kölnische Zeitung*nak egy londoni jelentése szerint, hivatalos táviratok megerősítik, hogy az angol hadsereg jelenleg általános támadást készít elő az ellenséges hátvonal egész hossza ellen. Nagy érdeklődéssel kísérik *Coleville* és *Hamilton* tábornokok további előnyomulását. Bloemfontein körül csak a 6. hadosztály és a 7-ik hadosztály egy dandára marad. Roberts hadseregének többi része, mintegy 40.000 ember, utat van.

London, április 25.

Roberts lord jelenti Bloemfonteinből mai kelettel: A burok ma éjjel és reggel visszavonultak Wepener környékéről és északi irányban menekülnek a ladybrandi utmentén. Haderejük 4—5000 ember.

TÁVIRATOK.

Uralkodók találkozása.

Magdeburg, április 25. A *Magdeburger Zeitung*nak táviratozzák Pétervárról, hogy most már bizonyos, hogy szeptember végén Miklós cár, Vilmos császárral és Ferenc József királlyal találkozni fog.

A cár Moszkvában.

Moszkva, április 25. A cári pár tegnap este a moszkvai nemesség meghívására megjelent az Urvasorán az orosz nemzeti gyűlés termében. A cári párt

a pompásan díszített teremben Trubeckoj herceg, a nemesség marsallja üdvözölte. Az ünnepi lakomán Trubeckoj felköszöntötte a cárt, halálát és örömét fejezte ki a cári pár látogatása fölött. Miklós cár megköszönte az ovációt és a nemességet elvette. A cári pár távozásakor lelkes ovációkban részesült.

Moszkva, április 25. Miklós cár és Alexandra Feodorovna cárné ma meglátogatták az 1824-ben alapított zárdát, ahol megnézték a sok egyházi emléket; azután a cári pár résztvett az isteni tisztelőten az Uspensky székesegyházban, meglátogatta Romanov bojárnak ősi házáét és a Lumanovszky klastromot.

Cseh-német vita.

Brann, április 25. Az állandó bizottság mai ülésén Serényi képviselő jelentést tett a választási rend reformja ügyében kiküldött albizottság eddigi tevékenységéről. A javaslat kapcsán beható vita fejlődött. Zacek behatóan fejtegette a németek és csehek között az egyes indítványokra nézve fölmerült ellentéteket és pártja nevében azt kívánta, hogy a németek még a mai ülésen jelentsék ki, hogy elfogadják-e a csehek indítványait.

Fuk azt válaszolja, hogy a németek a német nemzetiség nézve oly nagy fontosságu kérdésben nem tehetnek ma végleges nyilatkozatot.

Bárá Chlumecy konstatálja, hogy az eredetileg fölmerült nagy eltérésekhez képest örvendetes közlekedés tapasztalható a két nemzetiségi párt között és azt mondja, hogy Serényi indítványából kitűnik, hogy a választási reform alapelveire nézve nincs lényeges eltérés a pártok között. Nincs kizárva tehát a megegyezés lehetősége, noha a mandátumok megoszlásának minden esetre fontos kérdésében nézeteltérések vannak. Indokolatlan halogatásról szó sem lehet. Helytelen volna azonban a sietés, amely az egész kiegyezést veszélyeztetheti. A szónok azt ajánlja végül, hogy most már a kuriákról szóló törvényt is vegyék tárgyalás alá.

Gróf Spiegel, a kuriákról szóló törvény tárgyalására kiküldött albizottság elnöke kijelenti, hogy hajlandó ezt a bizottságot azonnal összehívni.

A bizottság erre félbeszakította tanácskozását és elhatározta, hogy azt, ha lehet pénteken, de mindenesetre a jövő hét első napjaiban folytatja.

A tüdővész ellen.

Nápoly, április 25. Az olasz király és királyné, a nápolyi herceg, a nápolyi hercegné és a genúai herceg jelenlétében ma ünnepiesen megvittották a tüdővész ellen való védekezés tárgyalására összeült kongresszust a fényesen díszített és megvilágított San Carlo színházban. Ott voltak Pelloux és Baccelli miniszterek, továbbá a német, osztrák, magyar, francia, spanyol, portugál, svéd, norvég, görög, román, orosz kormányok és az Egyesült Államok kormányának képviselői, a hatóságok fejei és számos delegátus, köztük több kiváló olasz és külföldi tudós. A királyi pár lelkes ovációkban részesült. Baccelli közoktatásügyi miniszter nagy tiszszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg a kongresszust. Azután Nápoly polgármestere, az egyetem rektora és a kongresszuson képviselt államok egyikét képviselője szólalt fel.

Az indiai inségek.

Berlin, április 25. Az itteni *haute finance* képviselői a birodalmi bank elnökének meghívására értekezletet tartottak, hogy az indiai inségek számára gyűjtést rendezzenek. Az értekezleten megjelentek azonnal 400.000 márkát jegyeztek. Azt hiszik, hogy az értekezlet egybehívására a császár adta meg az eszmét.

Közigazdasági táviratok.

Berlin, április 25. A németországi vetések állása, mint a hivatalos lap jelenti, április közepén a következő volt: Őszi buza 2-7, őszi tönköly 2-5, őszi rozs 2-9, lóhere 3—, lucerna 2-7, retek 2-8. A hosszú tél következtében az egész vegetációt visszamaradt. A tavaszi vetést csak nemrég, jóval később, mint más években, lehetett megkezdeni. A buza állása, noha jobb, mint a rozsé, a legrosszabb, a mióta jelentéseket adnak ki a vetések állásáról. A retek kálátási rosszabbak, mint az utolsó öt esztendőben.

London, április 25. (Gabonapiac.) Az irányszat általában nyugodt, az árak változatlanok. Városi liszt 23—28 sh., repceolaj 28 sh. Behozatal: buza 20.000, árpa 8000, zab 70.000 q. Az időjárás: gyöngye fagy.

New York, április 25. (Terményiárszék.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9.12/16 (9.12/16.) Májusra 9.34. (9.37.) júliusra 9.31. (9.32.) New-Orleansban helyben 9.9/16. (9.9/16.) — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.05. (9.05.) Stand white Philadelphiában 9.—. (9.—.) Refined in Cases 10.25. (10.25.) Credit Balances at Oil City 1.57. (1.57.) — *Zsír*: Western steam 7.60. (7.50.) Roha és Brothers 7.85. (7.75.) —

Tengeri irányszat igen szilárd. Áprilisra 45.1/2 (44.—.) Májusra 46.1/2. (44.7/2.) Júliusra 46.1/2. (44.7/2.) — Buza irányszat igen szilárd. Piros őrsi helyben 79.1/2. (78.1/2.) Szeptemberre 74.1/2. (73.1/2.) Áprilisra —. (—.) Májusra 73.1/2. (72.1/2.) Júliusra 73.1/2. (72.1/2.) Gabona szállítási díja Liverpoolban 3.1/2 (3.1/2.) — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.—. (8.—.) Májusra 6.80. (6.70.) Júliusra 6.85. (6.75.) — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70. (2.70.) — *Cukor*: 3.15/16. (3.15/16.) — *Őn*: 29.80 (30.15.) — *Réz*: 17.25. (17.25.) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 25. (Terményiárszék.) (Zárlat.) Buza igen irányszat szilárd. Áprilisra 65.1/2. (65.1/2.) Májusra 66.—. (65.1/2.) — Tengeri irányszat igen szilárd. Májusra 39.1/4. (38.1/4.) — *Zsír*: Áprilisra 7.17. (7.02.) Májusra 7.17. (7.02.) — *Szalonna* short clear 7.45. (7.35.) — *Sertészsír*: Február —. (—.) Áprilisra 12.72 (12.55.) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A budapesti ügyvédi kamara jelenti, hogy dr. Kovács József budapesti ügyvéd ezentúl neve mellett az ifjabb jelzót fogja használni.

Fölmentés.

(Jogerős ítélet a Sonnenberg-ügyben.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 25.

A védelem napja. Eltil a szöbe csavarodott Friedmann Bernát, aki olyan sok csatából vonszolta már elő az igazságot, esendesen várja az elnök föl-hívását. Visontai, védelem mellé hajolva tanácskozik, Gegus Gusztáv nyugodtan jegyezzet az előtte lévő papirosokba.

Kivülről izgatott kiáltás hangzik a terembe, az érdeklődők és kíváncsiak sokasága ostromolja a tárgyaló terem előtt álló öröket. Szép szó eleinte, aztán egy kis parázs veszekedés, végre néma oszond kívül is, belül is. *Zsitvay* megnyitja a bűnpör tárgyalásának harmadik napját s felkéri Friedmann Bernátot, Sonnenberg Adolfné védőjét, védőbeszédének előterjesztésére.

Mindannyian még a vádbeszéd hatása alatt állanak, három nehéz bűnnel terhelt embert látnak a védőtálat padján s egy sötét, bűnösökkel, szivtelenséggel telt ójszaka kísértetei nyomják meg a lelkeket. Most Friedmann beszélni kezd. Nyugodtan, higgadtan. Semmi izgalom, semmi szónoki pathosz nincs a hangjában, erősen, vas logikával harcol s egy pár pillanat alatt birokra kél, üti, paskolja, visszafordítja az ügyész érveit. Mintha a bűn felidézott kísérteteivel csatálna s győnyörűség nézni, mint volnának vissza, mint bujnak ki az ajtó repedésein, mint szalának ki a lelkekből.

Hiába őrzik oda künn az ajtókat. A bűn kísértetei ijedten szöknek ki a teremből s fényes ragyogással libbennek be az igazság anygáiba.

Két óráig tart ez a szigorú, fegyelmezett észalkotta szónoki remekelés s akkor tisztán áll mindenki előtt, hogy az igazság diadalának napja lesz a mai nap.

(Friedmann beszéde.)

— Tisztelt esküdtszék uraim, kezdő a védő — én első sorban az ügyész urhoz fordulok s kijelentem, hogy minden ékesszólása, minden nemosszivisége dacára sem leltem meg azt az utat, amelyen ennek a bűnpörnek a kibogozásához el lehet jutni. Aztán apróra szétválasztom az ügyész beszédét s kifejtöm, hogy az előre meafontolt szándékot semmiképpen sem lehet beigazolni abból, amit itt elmondottak. Az, hogy nem gondoskodtak Sonnenbergék a születendő gyermek ruháiról, még nem elegendő bizonyíték a praemeditáció fenforzására, hisz olyan családban, ahol már tíz gyermek született, ott van gyermekruha is elég bőven. Ezt az asszonyt vádolják avval — folytatja — hogy megölte az unokáját! Ezt az asszonyt, aki már tíz csecsemő mosolygó arcába nezett! Hát ki akarja elhíteni velem és önökkel esküdtszék uraim, hogy ez az asszony meg tudja ölni az unokáját. Az anyaszereitől csodákat beszél a történelem, de a nagyanyák szerete me ezeknél a csodáknál is csodásabb, mert a nagyanyák szerete hatványozott, megerősült és megtisztult anyai szeretet! Ez az öreg, törődött asszony nem lehet gyilkosa első unokájának, annak a gyermeknek, akit Sonnenberg Paula szült, az a Sonnenberg Paula, akit ez az öreg asszony annyira szeretett, hogy a legrettenetesebb áldozatokra szanta magát, csak hogy férjét szeressen neki s birnévet megöröközze. Kinek állott érdekében ez a gyermekölés? Sonnenbergnek nem. Mert hisz, ha volt ennek a vádlottnak eszköz a kezében arra, hogy Ziegler Józsefet a leánya mellé kösse s rábírja, hogy Paulát feleségül vegye, akkor ez az eszköz csak a gyermek lehetett, az első gyermek, akit tanúságtételre lehetett felhívni mindig a mellett, hogy: Ziegler József, te, a leányom becsületével tartozol. Ez a

gyermek a bizonyíték! Azt kérdem, tisztelt esküdt urak, hogy hol látják önk bebizonyítva azt, hogy ez az asszony csakugyan bűnös kézzel hozzányult ahhoz a csecsemőhöz? A vizsgálat adataiból? Vigyázzanak, a vizsgálat adatai gyakran félrevezettek már bennünket, mikor az igazságot kutatunk a mennyivel inkább félrevezethetnek most, hogy olyan vallomások alapján konstruált váddal állunk szemben, amelyeket egy megijedt, kétségbeesett, igazgató, ideges asszony tett. Az önk ítéletének csakis a tárgyalás közvetlen adatai szolgáltatnak alapot a vallomás, mely egy kétségbeesetten vergődő anyai szív küzdelmének a terméke. A két napos tárgyalás egyetlen egy bizonyítékot sem szolgáltatott arra, hogy ezt az élve született gyermeket ez az asszony élte volna meg, de még azt sem látom beigazoltnak, hogy itt a gyilkosság esete fennforogna, hisz az orvoszakértő megengedte azt a feltevést, hogy a gyermek a dunyba alatt fulladt meg. Nincs tehát semmi bizonyítékunk Sonnenbergné bűnössége mellett, az ügyész ur ragyogó vádbeszéde nem perrendszertől bizonyítékokon épült, a logika örök törvényeinek pedig ezután nem szabad áldozatot hozni. Lelkem egész meggyőződésével mondom, hogy az összes itt fölmerült körülmények komoly és higgadt mérlegelése után kizártnak tartom, hogy Sonnenbergné megölte volna kis unokáját. Mentsek fel az esküdt urak!

Friedmann Bernát beszéde után dr. Visontai Soma, Ziegler beszéde emlékedet szólásra. Tovább kergette a tévedéseket, a homályt eloszlatva a kérdés társadalmi és etikai jelentőségével szerencsésen megnyerte azokat is, akik ebből a szempontból még aggályosnak tartották az esetet. Finom éllel boncolja ő is Guss Gusztáv vádbeszédjét s ott vág bele az ügyész beszédébe, ahol az arról beszélt, hogy jobban érzi az igazságot, semmint hogy szóval kifejezni lehetne.

(Visontai védelme.)

— Az ügyész ur — így kezdte Visontai — nem tudta az igazságot szavakba önteni. Fényes tanúsága annak, hogy nincs igazsága. Az elemi igazságoknak éppen az a természetük, hogy könnyen szóba önthetők, amint azt a mózesi tízparancs és a jézusi ige is megmutatja. De a közvérdó ur tulment az igazságon és erényhőst, lovagot keresett Ziegler Józsefben, tulságos mértékkel mérte cselekvéseit s mindenféleképpen a törvénytelen apák lovagias, nemes felfogású típusát akarta kiformálni belőle. Ezek az impressziók nem kielégített vádak nem a törvényhozásba való, ahol a törvények és igazságok döntenek.

Ezután Sonnenberg ridég magatartása s Ziegler viselkedése közt von párhuzamot. Kimutatja, hogy Zieglerben elhatározott szándék volt, hogy elveszi a leányt s mindent megtegyen, amit a gyermek életének fenntartása érdekében szükségesnek tartott. Csak a látszat terbeli, de bizonyíték nincs ellene. Majd a szakértők vallomására tér át, akik nem azt vallották, amire az ügyész felépítette az egész vádat. Felmentést kér.

(Káldor Gyula beszéde.)

Dr. Káldor Gyula, Sonnenberg Paula védője, a leány tragikumával foglalkozik. Elmondja, hogy védenet nem a számítás vezette, hanem a szerelem. A számító leányok sohasem buknak el, mert azok a demiviergek színvonalára süllyednek. Kifejtéi aztán, hogy Sonnenberg Paulának szabad akarata nem lehetett megkötötték, egyrésztől anyja, másrésztől Ziegler. Végül polemizál az ügyészessel s kimutatja, hogy a leány nem egyezett bele a tett végrehajtásába. Beszédét azzal a körlemmel végzi, hogy azt az erkölcsi halált, amelyet védenése amugy is szenvedett, ne szigorítsák még a büntetéssel is. Felmentést kér.

A védőbeszéd után replikák következtek. Ez után az esküdtzsek ítélethozatára vonult vissza.

(A verdikt.)

Esti nyolc óra volt, mikor a törvényszék cselegje jelezte, hogy az esküdték meghozták határozatukat. Lázás izgatottsággal, visszafojtott lélekzettel figyelt mindenki arra a kis ajtóra, amelyben most eles csattanással fordult meg a kulcs.

Az esküdtzsek bevonult. Az egyik esküdt mosolygott.

— Fölmentés — sugta valaki.

S egy másodperc alatt végig szaladt a közönség sorain ez a föltevés.

Most az első esküdt, erős férfias hangon kezdte olvasni:

— Lelkiismeretemre és becsületemre az esküdtzsek a feltett kérdésekre a következőkben felelt. Az első főkérdésre:

Sonnenberg Adolfné névze: Bűnös-e Sonnenberg Adolfné, született Ziegler Berta abban, hogy Paula nevű leányának élve született leánygyermekét előre megfontolt szándékkal egyedül, vagy vádlott társai bármelyikével közösen megfojtás által megölte, igen, vagy nem? Az esküdték felelete: nem. Ha nem: bűnös-e abban, hogy Paula nevű leányának házasságban kívül született leánygyermekét szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal egyedül, vagy vádlott társai bármelyikével megfojtás által megölte? Igen, vagy nem? Az esküdték felelete: nem. A második kérdésre: Bűnös-e Ziegler József vádlott abban, hogy Sonnenberg Paulának élve született leánygyermekét előre megfontolt szándékkal egyedül vagy vádlott társai bár-

melyikével közösen megfojtás által megölte, igen, vagy nem? Az esküdték felelete: nem. Ha nem: bűnös-e abban, hogy szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal egyedül, vagy vádlott társai bármelyikével közösen fulasztás által megölte. Igen, vagy nem? Az esküdték felelete: nem. A harmadik kérdésre: Bűnös-e vádlott Sonnenberg Paula abban, hogy házasságban kívül született leánygyermekét közvetlen a szülés után szándékosan megölte, vagy azáltal, hogy a szülést titokban végezte és az újszülött életföltételei iránt a köteles gondoskodást szándékosan elmulasztotta, vagy azáltal, hogy egyedül, vagy vádlott társai bármelyikével közösen, szándékosan megfulasztotta, igen vagy nem? Az esküdték felelete: nem.

Az esküdték tehát az összes kérdésekre nemmel felelt, a vádlottakat tehát fölmentik. Az elnök a fölmentő verdikt után jónak látta figyelemztetni a hallgatóságot, hogy tartózkodjék minden tetszésnyilvánítástól, s bevezette a vádlottakat.

A három feketeruhás alak fáradtan állt meg a bíróság előtt, s néma fejbólintással fogadta az ítéletet, mely a verdikt alapján fölmenti őket, s azonnal szabadlábra helyeztetésüket rendeli el.

— Él-e semmisségi panasszal az ügyész ur — kérdi Geguss felé fordulva az elnök?

Az ügyész egy pillanatilag habozik, aztán szilárd hangon mondja:

— Nem!

Falrengető éljen-kiáltás hallik, mosolygásra válnak az arcok. Csak három ember áll ott megrogyva, fáradtan, könnyes szemmel...

A Rigó-epigon.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 25.

Ugy nagyjában a Rigó Janosi szerelmes cigány-lélke költözött bele Bakó Gyulába is, aki az asszony hódítás terén egy fokkal alacsonyabban adta, mint hírneves elődje. Rigó Janosi hercegnő szerelmével büszkélkedik, Bakó Gyula pedig, mivelhogy csak impresszióját volt egy párisi cigánybandának, esendesen megállapodott egy grófnő mellett.

Párisból pár hónap előtt panaszos levél érkezett a budapesti büntető törvényszékhez, amelyhez a Figaro egyik száma is melléke volt. A Figaróban szépen meg volt írva az a regény, amely alább következik s amelynek utolsó fejezetét ma a budapesti büntető törvényszék jogzóje foglalta írásba.

Raim Rajmond grófjához az az asszony, aki élemedett kora dacára is forró szerelemre gyulladt a Bakó Gyula láttára. Hevenéves asszonyok szerelmének az erejéről és szívósságáról bajos volna széles általánoságban szentenciókat mondani, de hogy Raim Rajmond grófnő szerelme kitartó volt, mutatják az alábbi részletek.

Páris egyik félreeső, kis palotájában vonult meg az öreg grófnő a maga szíve választottjával s soha zokszó nem esett azért, hogy Bakó Gyula híven megosztotta a szerencséjét két barátjával: Lazarovics Mihályival és Rimmler Gyulával. Mind a három abban a késő őszi napsugárban melegedett, amely az öreg grófnő szerelméből kiáradt s amig lehetett, költözték a francia urnó vagyonát. Bakó Gyula azonban nem becsülte meg ezt a megdöbbentően nagy jólétet s egy napon, azon ürügy alatt, hogy megveszi néhai Erzsébet királynő steinerei birtokát, körülbelül nyolcvanezer frankot csalt ki a grófnőtől, aztán visszajött Budapestre és hűségesen meglepettett a felesége és gyermekei mellett. Az öreg grófnőtől nincs kiderítve, hogy a Rivoli-utca melyik rácsos ablakánál várta vissza szerelmét, annyi azonban bizonyos, hogy hiába várta volna bármelyik ablaknál is. Bakó nem jött s akkor a grófnő agyában megvillant az a szörnyű gondolat, hogy alighanem csalóval volt dolga. Feljelentette Bakót a párisi rendőrségnél. Ez alkalommal a párisi rendőrségnek még szerencséje volt megismerkedhetni hazánk másik két derék fiával: Lazarovics Mihályival s egy Offenheimer (Oroszi) Jakab nevű ügynökkel, kik Bakóknak a csalásban segítettek, sőt az utóbbi még azt a tréfát is elkövette, hogy budapesti defektívnek adta ki magát s azt állította, hogy őt Bakó elfogatására küldték ki. Evvel a mesével és ezzel a találatkieséssel sikerült Oroszinnak még tízezer frankot kicsalni a grófnőtől. Természetes, hogy ezt a tízezer frankot is Bakóval osztotta meg.

A grófnő most már Budapestre fordult panaszával s az a Figaró kiséretében ideérkezett levél ezt a történetet mondja el. A pénzről, melyet Bakó magával hozott, nem került meg semmi, mert a kalandor úgy elhelyezte a pénzét, hogy ahhoz nem lehet hozzáférni.

A büntetőtörvényszék ma foglalkozott ennek a letört Rigónak az ügyével. A vádhatóságot Quid

András alügyész képviselte, védő dr. Edvi Illes Károly volt.

Maga Bakó nagyon kedvesen adta elő az esetét. — Megtetszettem a grófnőnek s az komoly ismeretséget kötött velem. Azt mondta, hogy legyen az övé, cserébe meg enyém lesz ő és a vagyona. Elfogadtam s mindjárt el is vettem mindkettőt. Őt is meg a tízezer frankot, melyet reggel a tárcámba tettem. Ismeretségünk közben kétszer is ithon voltam. Összesen hetvennégyezer frankot kaptam a grófnőtől s nem hetvennyolcezer, mint ahogy ő állítja.

— Házasságot is ígért a grófnőnek?

— Oh ezt csak azért mondja, mert nem mentem vissza hozzá. A grófnő tudta, hogy sohasem veszem el s tudta azt is, hogy szegény ember vagyok. Az meg mese, hogy én a sztropkót birtokra kértem tőle pénzt, én most hallottam először ezt a szót. A szőlőmet sem azon a pénzen vettem, melyet a grófnő adott, megvolt az már régen.

— Hát hova lett a sok pénz?

— Kérem, három hónapig voltunk a Rivierán s magam láttam, hogy a grófnő egy este 30.000 frankot vesztett.

— Tehát ön tagadja, hogy házassági ígéreteikkel vette rá a grófnőt arra, hogy pénzzel segítse?

— Tagadom.

— Az ön levelei mást bizonyítanak. Pedig ön sok szép levelet írt. Nézze, ezt mind ön írta.

Az elnök felmutatott hatvan szerelmes levelet s igen stilszerűen befejezte a bizonyítási eljárást, mely után a következő ítélet hirdette ki:

A törvényszék Bakó Gyulát a család vétségében bűnösnek találta s ezért két évi fogházbüntetésre ítéli, melyből azonban hat hónapot és huszonhat napot kitöltőtnék vett. Bűnösnek találta továbbá a becsületsértés vétségében is s ezért negyven korona pénzbírságban, végül pedig 67.300 forint kártérítési összegben marasztalta. Az ítélet ellen az összes felek fellebbeztek.

N a p i r e n d.

Naptár. Csütörtök, április 26. — Római katolikus: Kilát. és Mar. — Protestáns: Kilát. — Görög-ország: (április 13.) Marlon pp. — Zsidó: Niszán 27. — A nap két óra 36 percek. — Nyugszik este 6 óra 47 percek. — A hold két éjjel 2 óra 48 percek. — Nyugszik délután 3 óra 35 percek.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A budapesti (budai) tanító-egyesület közgyűlése a Margit-körszű elemi iskolában.

A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társulat ülése délután 5 órakor a Nemzeti Múzeum földszinti tanács-teremben.

Ügétverseny délután 3 órakor az Erzsébet királyné-uti pályán.

A Magyar Földrajzi Társaság felolvasó ülése délután 5 órakor az Akadémia kis termében.

Nemzeti múzeum: Természettudományi tóra, nyitva d. e. 9 órá-tól délután 1 óráig. Többi társai 1 korona belépődíj mellett meglehetnek.

Tavaszi dírtat a városligeti Múcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órá-tól esti 11 óráig. Délután 6 órá-tól katonahangverseny. Belépődíj 1 korona.

Országos képtár zárva.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 3—5 óráig.

Közelkedési múzeum zárva.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9—1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körszű 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este 7 órá-tól 9 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképtárány nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig, és délután 3—5 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—5 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum, Ipargazdaság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt.

Hivatalos órák délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 3 órá-tól 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 2 órá-tól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körszű 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somosy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelőbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kéréstől.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes étterem.

Futser-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Élet.

Mire az ember célhoz érne
S a lelke vágya majd' betelt,
Tövises útja végét járva
Almodva sejtí a sikert;

Mire a lelke tiszta lánya
Atfónná izzó homlokát,
S bársorny kezével lesegítne
A sebző töviskoronát;

Oh ekkor, ekkor omlik össze,
Mire a lélek küzdve vár —
Az érdekesnek jut a körö
S virággal ékes a számar.

Révész Tivadar.

— Mikor királyot házasodnak. A feleség megválasztása a fejedelmekre nézve bajos dolog. Gyakran diplomáciai uton házasodnak, s menyasszonyuknak első megpillantásakor ugyancsak kellemetlen meglepetés éri őket. Nagy óvatosságot fejtett ki e tekintetben annak idején VII. Henrik angol király. Mint dr. Cabanès *Cabinet secret de l'histoire*jának negyedik könyvében írja, a király, mikor arra került a sor, hogy a nápolyi hercegnőt nőül vegye, három követének pontos utasításokat adott. Hogy tanulmányozzák a hercegnő szokásait és jellemét, figyeljék meg lélekzetét, hajának színét és orrának alakját. És a követek mindenen tartották is magukat az utasításokhoz.

— A hercegnő orrán — írták uroknak — középtű kis emelkedés van, onnan lebuódik az ajakhoz mintegy csókra.

Amikor kézesókra bocsátották őket, nem mulasztották el, hogy a hercegnő kezét gondosan szemügyre ne vegyék és tudatják, hogy a bőre bársonyos és maga a kéz tetszetős, gömbölyű; a hercegnő szeme barna és szemöldöke fekete, vagy még inkább feketés. A lélekzetét csak annyiban vizsgálták meg, amennyiben a tisztesség megengedte. A király óhajította, hogy jövendőbeli neje ne parfümözze magát és a küldöttek hírül adhatták, hogy a hercegnőt csak természetes üdőségének illata lengi körül. A hercegnő karakteréből úgy vélekednek, hogy az az élénkség és a tartózkodás szerencsés keveréke. Mindezek ellenére is VII. Henrik nem vette nőül a hercegnőt. Okosabb volt, mint a fia, aki egy szép arcú elcsábítottatta magát és nőül vette Cleve Annát. De csakhamar megunta és hogy megszabaduljon tőle, nem tudott más módot rá, mint, hogy lefejeztesse.

— Meszcerski herceg és a kiállítás. Meszcerski herceg a *Grashdaninban* a párisi világkiállítás megnyitását nem a leghízelgőbb formában üdvözi. A

legnagyobb felháborodásban tör ki, amiért Loubet a nagyhétben merte megnyitni a kiállítást. Ha az elnök — mondja — tényleg kért volna a mamájától és a papájától, minden esetre jobban járt volna, mint amikor két sansculotteot választott: Millerand, az anarkista és Lanesson, a szocialista személyében. Az összes katolikusok követői a nagyhét világra szóló ünnepére való tekintettel sokkal jobban cselekedtek volna, ha visszautasítják a francia köztársaság meghívását. Ugy tetszik nekem — fejezi be a herceg a cikkét — hogy a meghívás vissza nem utasításával jobban megsértették az egyházat, mint amennyire Loubet, Millerand és Lanesson urakat megsérthetik.

*

— A pápa gyermekkori verse. XIII. Leó pápa tizenkét éves korában, 1822-ben, amikor Viterbóban a Jézus-társasági atyák növendéke volt, Gonzaga Szent Alajosnak tiszteletére szonettet írt, amelyet az intézeti igazgatóság ki is nyomtatott. Ezt a költeményt most Csicsáky Imre pápai titkos kamarás, zsombolyai plébános lefordította és Dessewffy Sándor csanádi püspök a római nemzeti zárandoklat audienciája alkalmából át fogja nyújtani a szent atyának. A költemény Akantz Viktor színes rajzaival díszített pergamenra van nyomtatva és pompás fehér bőrkötésben van. A pápa gyermekkori verse így hangzik:

Szent Alajosnak képe ez, melyet
Áhitatos hívők állnak körül;
A művészt, mely alkotta, örül,
Hogy a természettel versenyezhetett.

A szűz arc oly halovány, becsett,
Szemébe lán a könny özönje gyűl,
Ha elgondolja kinos érzületi:
Krisztus miértünk mennyit szenvedett.

De bár szelíd arcát a mesteri
Kéz oly hűséggel tudta festeni,
Lelke szépségét nem festhette le.

Mert bármi nagy a művész szelleme,
Hogy mily dicső egy menyországi lélek:
Nem festhetik le halandó művészek.

A szép, tartalmas költemény ajánlása így hangzik: „Az angyali ifjunak, Gonzaga Szent Alajosnak, a Jézus-társasági atyák növendékei Viterbóban ünnepet ülven sz. Ignác templomában, e szonettet ajánlják.”

— Füsttelenes társaság. Londonban egy esztendővel ezelőtt alakult meg ez a társaság, amelynek utánzása minden más nagy városban kíváncsot volna. Ez a társaság most tartotta az első közgyűlését, amelyen beszámoltak az első év eredményéről. Egyelőre egy felügyelőt neveztek ki, akinek nap-nap után egyebet sem kell tennie, mint füstlőgő kéményekre lennie és azok gazdáinak a nevét följegyeznie. Tavaly május óta a társaság nem kevesebb, mint hatszáznyolcvan följelentést tett a füsttelenes szabályrendelet ellen elkövetett mulasztások dolgában és az eredmény az lett, hogy a följelentett gyáraknál rész-

ben, vagy egészen megszűntek a mizériák. Természetes, hogy ez a társaság a legnagyobb mértékben szimpatikus lesz a közvélemény, mint az egyes polgárok előtt. A társaság máris úgy virágzik, hogy legközelebb már a magánházak kéményei ellen is meg fogja indítani az akciót. Ez, előre is elképzelhető, nehéz feladat lesz, de London olyan város, ahol ennek is a végére fognak járni. A füstmentesítő készülékek oly jók és olyan olcsón szereshetők be, hogy a füst okozta veszedelmek legyőzésére a közegészségügy érdekében úgy a közvélemény, mint a hatóság a legerősebb szövetségre fog lépni.

— A Röntgen-sugarak hatása a rovarokra.

Érdekes kísérletet végzett egy dr. Afenfeld nevű tudós Perugiában. Egy ládacsakát készítet, amelynek egyik fele fából, a másik fele ólomból volt. A ládacsakának fából való részében rovaroknak, legyeknek, méheknek bábjaikat tette, aztán Röntgen-sugarakat bocsátott rájuk. A bábok nyüzsgögni, nyugtalanzkodni kezdtek, végül átvándoroltak az ólomosztályba, ahol meg voltak védve a kellemetlen sugaraktól. A megismételt kísérletek ugyanazt eredményezték. Ugyanilyen kísérletet végeztek Kassában is az orrszaru bogár teljesen vak lárváival. Egy egész sereg lárvát tettek be egy szivarskatályba, amelyben egy nyitott fémládcákát helyeztek el. Megkezdtek a működésüket a Röntgen-sugarak, a lárvák elkezdtek mozgológni és végül átvándoroltak a fémládcákába. Mivel pedig a lárvák teljesen vakok voltak, nyilvánvaló, hogy a sugarakat a bórben lévő idegducc révén veszik tudomásul. E mellett bizonyít az is, hogy a Röntgen-sugarak tartós behatásain az embernél is börgyuladás áll be és a haj is kihull.

— Ellopott házak. Amerikában nehéz lehet az élet a tolvajokra nézve, az emberek nem igen engedik ellopni maguktól az ingóságait. Lopni pedig minden áron kell, mert különben éhen vesznek a tolvaj urak. Be kellett tehát következnie annak a kornak, amikor a tolvaj urak az ingatlanok lopásától sem riadnak vissza. Yonkers, Hudson-menti fűrdőben, ahova New York előkelő népe szokott nyaralni járni, történt meg, hogy házakat loptak el az ismeretlen tettesek. Mr. Humphreys, két yonkersi villának a felügyelője kiment legutóbb a fűrdőbe, hogy rendbe hozza a házakat a szezonra. Mily nagy volt azonban meglepetése, amikor a villáknak hűlt helyét találta. Azt hitte, álmodik, s csak nagysókára hitte el a valóságot, hogy a villák csakugyan ninosenek, s a helyüket is csak egy-két kődarab jelzi. És akkor megtudta a szomszédságtól, hogy egy napon megjelentek emberek és bontani kezdtek és elhordták a villákat. Előbb az ablakrámkákat, majd a tetőt, végül a falakat. Négy hét után semmi sem maradt meg a házakból. A szomszédság azt hitte, hogy a bontogatók Mr. Hum-

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(69)

Mikor végre Irgens megpillantotta Koldevint, aki a sarkon állt és figyelt, egy szót sem szólt Ágotának erről a felfedezéséről, nehogy nyugtalanítsa. Csak ennyit mondott:

— Igazán bolond dolog, hogy most mi nem vagyunk közönséges munkások. Ugy megbámulnak bennünket, sehol sincs nyugta az embernek. Nem az a sorsom ugyan, hogy ne vegyenek észre, de kétségtelen, hogy ennek is megvannak a maga kellemetlenségei.

Ágota osztotta a nézetét. Eszébe jutott, hogy tegnap is zavarta őket az a munkás, aki a kerítés mellett guggolt, bizonyosan az is ismerték Irgenst. Még a városon kívül is ismerték ezt az embert.

Megbeszélték, hogy estére a Grandba mennek, ugyanis olyan régen voltak ott; az utolsó időben ki sem kerültek a szobából. Most Irgens szólt:

— Nem, jöjjön fel hozzám. Ott nyugodtan, zavartalanul beszélgethetünk.

— Igen? — kérdezte Ágota.

— Igen. Miért ne? Nappal van. Semmi szűgyen, egyszerűen följön. O mindig, mindig gondolni fog rá, hogy itt volt, itt ült, örökre megőrizt ezt az emléket.

És örömmel, egy kis félelmes tartózkodással, de felment. Ágota felment.

A vége.

I.

Milde és Gregersen lefelé mentek az uton. Valamelyik bodegából jöttek, Vacsoraidó volt s a Grand felé mentek. A Milde-féle Paulsberg-areképről beszélgettek, melyet most vett meg a nemzeti múzeum, aztán Norem is szóba került, Norem és egy barátja, akiket ma reggel holt-részezen találtak meg egy csatornában a rendőrök, aztán Hanka asszonyról is volt szó, akiről konstataáltak, hogy elvált az uratól. Különbön pedig nem lehetett egyebet várni tőle. Nem volt-e elég, hogy négy álló évig kinlódott abban a szatóságban? Mindkettő kérdézőkösdött, Hanka asszony címét akarták tudni, meg akarták láto-gatni s gratulálni akartak, hadd lássa, hogy elnyerte szimpatiajukat. De a címét egyikük sem tudta.

Különbön pedig a helyzetről tanácskoztak. A helyzet alatt pedig azt kell érteni, hogy az országgyűlés elszéledt.

A Híradó, mint rendesen, most is elébb fel-izgatta a közvéleményt s aztán elhagyva eddigi álláspontját, más irányban kezdett agitálni.

— Nem, az ördögbe is mit csinálhatunk mi, a mi haderőnkkel! — mondta Gregersen komo-lyan és mély meggyőződéssel. — Várnunk kell türelmesen.

— Ugy van — mondta Milde — nem ma-rad más hátra.

A Grandba mentek. Őjen, a félévű már ott ült s lorgonja, amely piros selyemzsinóron lógott, vele volt. Kisérei előtt, a két kopasz költő előtt most azt fejtette, hogy miféle új remek-művek megalkotásával foglalkozik ez idő szerint. Egy alvó várost, pipasokat, a bábeli tornyot és egy képszöveget akar megírni. Gondoljátok csak el a bábeli tornyot, már az architektúrája is csodálatos lesz! Ideges mozdulattal írt le egy kört a feje fölött.

— A mozdulatod nagyon heves volt — szaki-totta félbe Gregersen. Talán csak nem olyan-

nak gondolod a bábeli torony architektúráját, mint valami órarugót. Nem, ezt így kell elkép-zelni — mondta Gregersen s egy pár óriási gyű-rüt vont maga körül a levegőben.

Nemsokára Paulsberg is megérkezett a fele-ségével. Két asztalt toltak össze és egész kolóniát alakítottak. Milde akart fizetni. A stipendiumból megmaradt egy kis pénze. Paulsberg sehogysem tudta türtőztetni magát s a Híradó legutolsó cikke-ért most nekitámadt Gregersennek. Nemrégiben ő maga is írt egy élethangu cikket a Híradónak s most ez a lap teljesen megfélekedezett volna róla? Akkor tökéletesen egyetértettek. Az Istenért, hát hogy okosodik meg ebből az ember? Nemsokára úgy lesz, hogy tisztességes ember szű-gyelni fogja magát, ha ebbe az újságra ír. Pauls-berg egészen komolyan haragudott s rövid sza-vakban, de egészen világosan mondta el a vé-lébenyt.

Gregersen hallgatott. Mindössze annyit mon-dott, hogy a Híradó mai számában teljesen ki vannak fejtve állásfoglalásának okai.

Okai? De hát miféle okok ezek? Majd meg-mutatja Paidsberg, hogy miféle okok ezek! Pincér! A mai Híradót!

Miközben az újságra vártak, Milde kijelen-tette, hogy ezek az ugnevezett okok nagyon gyatrak, sőt egyenesen indokolatlanok. A keleti határszélről volt szó, a katonai hatalomról, sőt egyenesen idegen hatalmak beavatkozásáról.

— Még nincs egy negyed órája, — mondta most Gregersen Mildennek, — hogy ugyanazon véleményen voltál, mint a Híradó.

Paulsberg most pontról pontra felolvasta a lapot. Mosolygott s nagyon haragosan, gunyosan nézett. Igen, hogy nem nagyszerű-e az, hogy olyan lap, mint a Híradó felelősségről is mer beszélni?

(Polytatása következik.)

Berlin, április 25. (Zárlat.) 4²⁰ óras papíráradék
—, 49⁰ osztrák aranyárjadék 99,75. Elbavölgyi vasút
—, Magyar koronajárjadék 92,50. Osztrák-magyar állam-
vasút 136,25. Kassa-oberbergi vasút —. Bécsi váltóter-
84,40. Magyar vasúti beruházás kölcsön 191,—. Alpesi
bányarészesvény —. Disconto-Commandit 188,90. Általános
vilámvosszeri Edison 250,—. Gelsenkircheni 211,25. Laura-
köhő 272,75. 4²⁰ ós ezüstárjadék 97,75. 4⁰ magyar arany-
járjadék 97,50. Osztrák hitelrészvény 228,50. Déli vasút
27,25. Károly Lajos vasút 100,25. Orosz bankjege 218,—.
4⁰ u orosz kölcsön 88,90. Török donányrészvény 150,—.
Olasz járadék 95,25. Magyar hitelbank —. Dynamit
Trust —. Harpeni 235,50. Az iránzat ingadozó.

**Berlin, április 25. (A Budapesti Napló tudósítójának
távirata.)** Esti forgalom. Negyszázalékos magyar aranyjá-
radék 97,50. Magyar koronajárjadék 91,50. Osztrák hitelrész-
vény 228,75. Osztrák-magyar Államvasút 136,25. Déli vasút

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

A nürnbergi baba.

Vig opera 1 felvonásban. Zenéjét szerzte Adam Adolf. Szövegét írta Leuven és Beuplan. Fordította Havi Mihály.

Utána:

Zuleika.

Ballet 3 képből. Szövegét írta Brüll Jenő. zenéjét szerzte Stern Armin. Choreografiáját Smeraldi César készítette.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

Folt, a mely tisztit.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Echégaray J. A. spanyol eredetiből fordította Páthy Károly.

Személyek:

Mathilde	Márkus	Dolores	Keczeri
Enriqueita	Maróthy	Fernando	Mihályfi
Concepcion	Helvey	Don Justo	Bercsényi

Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

Phédra.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Racine. Fordította Ábrányi Emil.

Személyek:

Thezeus	Gál	Odonó	Hunyady
Phédra	Jászai M.	Theramén	Balassa
Hippolit	Bihari	Panope	Mátrai
Aricia	Lenkei	Ismene	Cserny

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

1818. Hadak útja.

Látványos, zenés színmű. előjátékkal 11 képből. Írta és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Bem, honvéd-	István	Gondos
tábornok	Vidor	Báry
Petőfi Sándor	Szerdahelyi Annika	Blaha S.
Geniusz	S. Harmath Kossuth Lajos	

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 25-én.

Ábrányi Weim Margit assz. vendégfellépéssel.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányi Elias	Giróth
Niotta	Róza	Jim
Cassia Valér	Ráthonyi George apó	Mátrai
Regnard	Boross	Milleleur
		Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

Venencia.

Írta Dessowff Arisztid.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. április hó 26-án.

Amor az iskolában.

Operett 1 felvonásban. Zenéjét szerzte Frank Richard. Szövegét Magyar Bertalan.

Utána:

Másodszor:

Mult.

Dramolett 1 felvonásban. Írta Győző Lajos.

Kezdeté 7 órakor.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű teli kertben kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma pontban fél 9-kor:

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös.

Holnap pénteken, először:

„Rabi Joselmann.”

Történelmi operett Goldfaden A-tól.

Csak néhány napig még a szenzációs

áprilisi műsor.

Pontban fél 11-kor.

Pontban fél 11-kor

Miss Helena Dupont

a bájos amerikai operette-énekesnő

La et Do

a legjobb francia utcai énekesek.

Ugyint az összes műsorok.

Kétfőn, április hó 30-án

Teloni Paula k. a.

közkeletű énekesnő és színésznő

jutalomjátéka

egész új mulattató műsorral.

Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss

A. nagytőzsde Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által esz-

köztetik; a gépek Wüste és Rupperecht gépgyá-

sok által készíttetek.

Sternberg Ármín és Testv

cs. és kir. udvari hang-

szergyár.

Központi főraktárban:

Kerepesi-ut 36.

Cimbalmok

szép, erőteljes és

csendő hanggal kap-

hatók 35 futól felj. 500

frtig.

Külön zongora-termek: hol

a leghíresebb zongor-

ák jutányosan beszerez-

hetők: Kossuth Lajos-utca

22. sz. (Károly-körút sa-

rol) Zenepalota.

Árjegyzék egészen díj-

mentes.

KÉPES

levelező

lapok

Magyar művészek újabb

alkotásai után.

Finom fénynyomat. Hazai

készítmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan

legény mint te.

Bihari Sándor: Munka

után.

Innocent Ferenc: Fátoly-

tánc.

Karvaly József: Vászárfa.

Konek Ida: Havasi pász-

torok.

Margitai Tihámér: Ronót

Pál históriája.

Márk Lajos: Ezernyolc-

százhuszban.

Márk Lajos: Terefero és

Szerelmi dal.

Neogrady Antal: Veszett

boldogság.

Senyei Károly: Szökőkút,

Kecskepásztor.

Teles Ede: Enyelgés.

Tolnay Akos: Diana és

Enyelgés.

Neogrady Antal: Az erdő

titka.

Pechán József: Utolsó

gyufa.

Vajda Zsigmond: Kedé

lyes bírák.

Vajda Zsigmond: Kedves

író.

20 darab ára 1 forint

bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a

Budaepsti Napló

kiadóhivatalában

VIII. József-körút 18. szám

FOLIES CAPRICE

Ma

nagy ujdonsági est!!

11 órakor:

Die Hochstaplerin.

Bohózat Leitner H-től.

Megelőzőleg 10 órakor.

Megelőzőleg 10 órakor.

Szenzációs ujdonság!

A csonkafülv ember.

Bohózat. F. de Croiset eszméje után írta Etienne.

Rendező Rott S.

Személyek:

Bachruch Jeremiás zabnagykereskedő Pfeifer M.

Céla, neje Schindlerné G.

Hajnalka, leányuk Hercenzy Zs.

Dr. Kazar Ede ügyvéd, mellesleg Rott S.

milliomos Steinhardt G.

Dr. Spitz Gerő, ideggyógyász Fürst B.

Szímthy Leó hírlapíró Földi Gy.

Gedeon, Dr. Kazar szolgája Jungwirth C.

Adonyi Marika műlovarnő St. Lengyel G.

Lili, szobaleány egy budapesti nagy- Echten K.

szállóban, Dr. Kazar külön lakosztályán.

Ujságíró, távirószolg.

Történelk napjainkban, egy elsőrangú budapesti nagy-

szállóban, Dr. Kazar külön lakosztályán.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

órás- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Videkre árjegyzék bérmentve.

Divatos ékszerek.

Zseborák.

Alánlják:

Dr. Ángán, dr. Ellischer,

dr. Herczel, dr. Kétli, dr.

Korányi, dr. Laufenauer

és dr. Liebmann

egyetemi tanár urak.

DUPLA

MALTAJÖR

szent-istván védjeggyel

hatásos szer vérszegénység, ideges-

ség, emésztési zavarok, álmatlanság

és gyöngeség ellen, továbbá álnálva

van lábbadozóknak és különösen

szoptató nőknek.

BUDAPESTI ÁRAK: — a fogvászást adó-

val együtt — egy nagy palack (palack nél-

kül) 20 fillér, egy kis palack 10 fillér.

VIDEKI ÁRAK: a szent-istván adóval együtt

— a kőbányai állomáson — egy rekész 30

nagy palack 15 korona, betét a rekész 10

palack 6 korona 10 fillér, összesen 21

korona 10 fillér; egy rekész 30 kis palack

12 korona, betét a rekész 6 palack 6

korona, összesen 18 korona. A betétet

viasszal szeljük, ha a rekész és palack

jóakban és fagymentesen 8 hónapon

belül elmentre visszaküldetnek.

Ezen sőr hónapokig eltartható.

Utánzatoktól tessék óvakodni!

Valódi csak a

„Szent-István” védjeggyel.

BARÁT-

MALTAJÖR

nagy palack 30 fillér, kis palack 15 fillér,

betét mint fent.

Kapható Budapesten minden üzletben és esz-

mege-üzletben. — A vidékre akció megrendel-

endő közvetlen a szűkösdnél vagy annak

vidéki raktárában.

KŐBÁNYAI

POLGÁRI SERFÖZŐ R.T.

STOÓSZ

elsőrangú klimatikus gyógyhely

hidegvíz-gyógyfürdő

(ABAU-TORNÁMEGYE)

fekszik 650 m. tenger színe felett, pompás

fényesek között, a szelek ellen

teljesen védett völgyben. Klímája enyhe,

levegője tökéletesen pormentes, só-

tányai gondozottak, ivóvíze páratlan

és tavaszi mező őszi időjárása kellemes.

Az egyszerű hidegvízgyógyfürdő, Villanyo-

zás, massage- és tej-gyógyfürdő Dr.

Czifrus Dező, egészségügyi tanácsos

(ki télen San-Remóban gyakori orvos),

felügyelete alatt alkalmaztalmak. A szoba-

adarak igen méretekkel. Az ellátás

kitűnő és olcsó. Az elő- és utóidény

alatt jelentékeny árleengedés. Fürdővéd:

május 15-től szeptember végéig. Posta és

telefon helyben. Utolsó vasúti állomás

Mecsef. Kimerítő prospektust kíván-

Hirdetmény.

Kereskedelemlügyi m. kir. minister ur ő n
ára alapján f. évi május hó 1-ével több állomá
tízostól szvened. A budapest—ln.-brucki von
arivadásár neve: "Budapest-Ferencváros-Marha
ve": "Szár"-ra, Miklósfalva megállóhelyé neve:
monyi vonalon: Lachyfa állomás neve: "Kisla
kálás" neve: "Nagyállás"-ra, Halas állomás név
dkabjai vonalon: Bükty-Borsod állomás nev

Minden szöveges bejelentés postai illetékkel 2 kr. Címzett elöljáró hivatalának külön 30 kr. kiadási bérlettel jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bérletet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a

BUDAPESTI NAPLO

részére

a kiadóhivatalban

József-körút 18.

valamint a következő díjakat:

Breuer újságok, Teréz-körút és Podmaniczky-utca

szék.

Nemesek-felé tisztelet Pe-

tőli-tér.

Benda József, Andrásy-

ut 50.

Sopronyi V. donány-nagy

törzs, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksa, Andrásy-

ut 38.

Szántó Mór tiszteletében

Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király

utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda

IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda

V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iro-

da IV. Zsibor-utca 7.

Göbberger A. V. hirdetői

iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstein és Vogler, hird-

etői iroda V. Dorottya-ut 9.

Leopold Gyula hirdetői iro-

dája VII. Erzsébet-kör

ut 14.

Moos Rudolf hirdetői iro-

da VII. Károly-körút 9.

Schwarz József hirdetői

iroda V. Marokó-ut 4.

Tánczer Gyula hirdetői

iroda IV. Szerviz-ut 8.

Vénuszomnak.

Drága augval, Hirtelen

közbenjött akadály miatt

zárultam, kellett utaznom.

Drasztán hatott rám,

de nem intézkedhettem.

Valószínű piteken azon

a kedves helyen ismét

találkozhatunk, ha vala-

mi rendkívül meg nem

gátolja. Fő-álműsor

székölja hu Rabbja. 6075

Eszter.

Szeretlek nagyon és ez

legyen a te nyugalmad

és bizalmad, ne félj sem-

mitől. Szeretlek és a töb-

bitől személyesen fogunk

majd beszélni. Csókol

szepegedben örülök fel-

jed. 6078

Elvesztett

a Kerepesi-uton egy kis

női aolára. A becsület

megtalál illó jutalomban

részese, ha azt a káro-

slaitnak visszaadja. Cim a

kiadóhivatalban. 2393

Alice.

Letter received answer

but. Alice I. Generalpost-

office. Béla. 6076

Magyar és német

nyelvben és írásban töké-

letes jártassággal bíró kis-

asszony irodába alkalm-

atlak. Kik a francia

nyelv és a német gyors-

írást értik, előnyben

részesülnek. Ajánlatok

„Kiallítás” jelölve a lap

kiadóhivatalába küldendők.

6077

Alkalmazást

keres egy végkielégített

vasutas kintő bizonyít-

ványokkal, ki bizonyít-

vány munkára alkalmas.

Esetleg 5-600 korona

ovadékkal pénzbeadó,

vagy pénztárnoki állást

is elfogad. Cim a kiadóban.

2861

Óvadékképes

29 éves fiatal ember je-

lenleg egy nagyobb inté-

zet hivatalnok. mint pénz-

tárnok, vagy más bizalmi

állást keres. Alánlatok

kérek „2000-3000 kor-

na.” 2723

Állást

keresek egy tisztességes

isz. családnál mint egy-

szervi bne. Beszélők

magyarul és németül;

ártas vagyok a ruhavár-

rás és kézműkában. Cim

„S. Sz.” alatt a kiadóhiva-

talban. 2891

Keresek bérletet.

körülbelül 7-800 hold

területű, lehetőleg köz-

vet közöshöz vagy állom-

ához, jó fokú talaj.

A szántó legalább 1/4 rő-

szt terge a birtoknál,

ha mind szántó még jobb.

Kellő mennyiségű és jó

karban levő gazdasági

épületek és dohányter-

melés megkívánatik. Ügy-

zőköt díjazok, tulajdo-

gosokkál való érintkezést

előnyben részesítek. Cim

a kiadóban megtehető.

2873

Egy jó forgalmu

üzlet, női-divat és rövidru-

gát egy 60.0.0 lakossá-

gú városban kedvező fel-

teletek mellett azonnal el-

adó. Cim a kiadóhivatal-

ban. 6043

Mosónőt

keresek, ki a fehérműt

nem rontja s azt javítani

tudja. Cim a kiadóhiva-

talban. 2865

Előkelő

magyar állami hivatalnok

a legerényesebb feltételek

mellett házfelügyelői ál-

lást keres. Cim a kiadó-

hivatalban. 2345

Szakácsné

is főző és háziag is

éjtelen, azonnal felvétel-

tek k. Cim: Schmidt eu-

rkágyar Győr. Jó bá-

násmód biztosított.

Egy elegánsan

berendezett honapos szoba

előszobával, egész külön

bejárattal a Váci-körúton,

közel a Törvénykezési

Palotához, fiatal orvos

vagy ügyvédnek is igen

alkalmas, májusra kiadó.

Cim a kiadóban. 2865

Ujpesten

közel a Lehel-utcai villa-

moshoz kedvező feltételek

mellett lakás egy kis ház

négylakású, kis kerttel

és udvarral. Cim a kiadó-

ban. 6002

Jobb

izraelita családól való

tanuló teljes ellátást kap-

hat dingtonál családnál,

a Kerepesi-ut közelében.

Cim a kiadóhivatalban. 2888

Teljes ellátást

kaphat egy tisztességes

urlemben, egy intelligens

urnőnél a Donány-utca-

ban, a két szobához köze-

leiben. Cim a kiadóhivatal-

ban. 2889

Gyárihivatalnokok

figyelmébe.

A Linzgyárral szemben

egy esinosan butorozott

szoba azonnal kiadó. Cim

a kiadóhivatalban. 5867

Elegánsan

butorozott különbejárta

szoba V-VI. kerületben

május 15-re keresetkelt

Levelek „Hivatalnok 1900”

cimen a kiadóhivatalba

kértek. 6079

Dohánytőzsde.

A legforgalmasabb fiúton

Budapesten egy biztos és

igen jól jövedelmező üz-

let betegség miatt sür-

gós átadó. Cim a ki-

adóhivatalban. 6072

Különbejárta

féregmentes, tiszta, es-

nosan butorozott szoba

a Teréz-körúton azonnal

kiadó az Andrásy-ut

(Oktogon) közelében. Cim

a kiadóhivatalban. 2866

Jól képzett

masszőrket, frottőrket, usz-

mosmestereket stb. általános

szűdtulajdonosoknál és magán-

feleknél a Dr. Kuty Rósz, m.

tanár urak által álló.

Magyarországi

fürdőszemélyzet

szakegyesülete.

Hévíz felvilágosítást az egy-

szelet elnöke ad. (Budapest,

Öskelend-fürdő, Üllő-ut 42.

Expedícióba

tanuló leány felvételt. Ért-

tekezni lehet délután 4-6

ig. Cim a kiadóhivatalban.

Nyaraló.

Balaton legjobb és leg-

egészségesebb vidéken

magaslaton, gyönyörű ki-

lással, 12 szoba, 4 kony-

hával teljesen felszerelve

és berendezve kiadó, eset-

leg részekben kiadó. Cim

a kiadóhivatalban. 6067

Kerékpár

(Styria) alig használt és

egy 16-os Lancaster (Pip-

per-gegyer) jutányosan

eladó. Cim a kiadóban.

2881

Irodai munkát

keres szerény feltételek

mellett iskolázott fiatal-

ember. Cim a kiadóhiva-

talban. 2880

Kiadó.

Egy butorozott szoba és

konyha a Hermina-ut-

ca, a villanyos vasuti meg-

állóhely közvetlen közelé-

ben, gyönyörű helyen, ju-

tányosan kiadó a nyári

idényre. Cim a kiadóban.

2869

Csinos

fiatal intelligens urinó

számközi jobb feltétel

pénztár-szónék, elarusító-

nőnek, szép írással bír,

irodába is alkalmas, eset-

leg biztosítékkal is ren-

delkezik. Cim a kiadó-

hivatalban. 2857

Sarokbolt